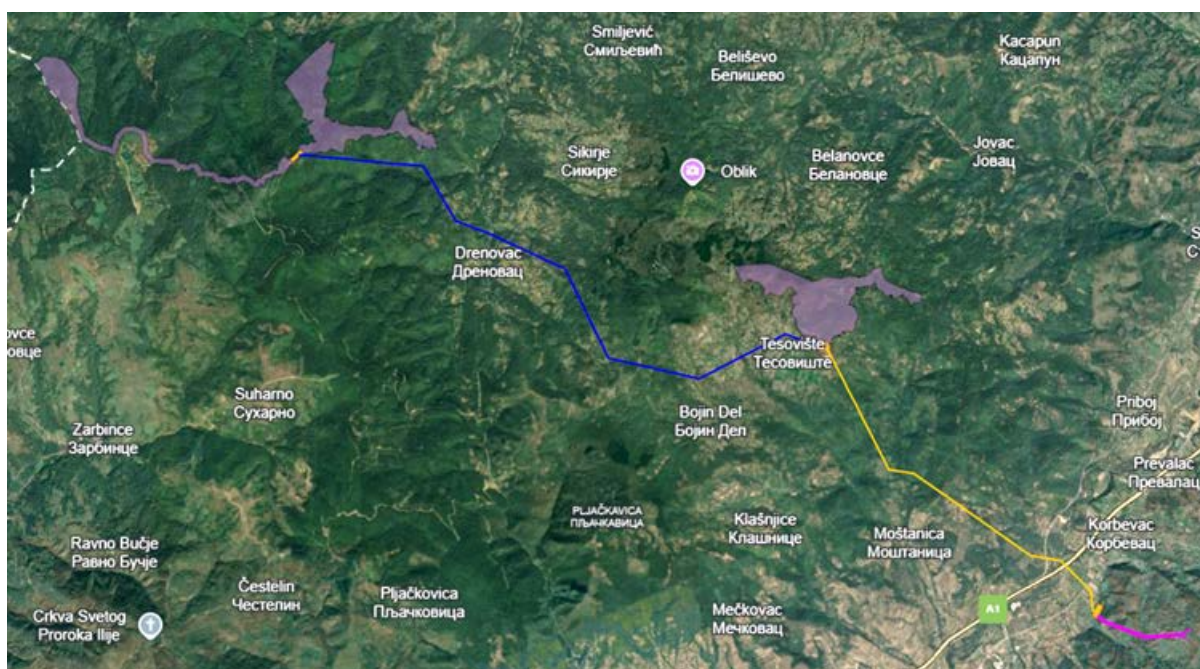

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ДВ 35 KV ИЗМЕЂУ ВЕ
ПОЉАНИЦА И ВЕ ГРОТ И ОБЛИК, ДВ 400 KV ИЗМЕЂУ ВЕ ГРОТ И ОБЛИК
И ПРП 400 KV „ВРАЊЕ 5“, ПРП 400 KV „ВРАЊЕ 5“ СА ДВА ПРИКЉУЧНА
ЈЕДНОСТРУКА ДВ 400 KV ПО ПРИНЦИПУ „УЛАЗ-ИЗЛАЗ“ НА ПОСТОЈЕЋИ
ДВ 400 KV БР. 461, ТС ЛЕСКОВАЦ 2-ТС ВРАЊЕ 4, ГРАД ВРАЊЕ**

Град Врање, 2026. година

НАЗИВ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ:

Извештај о стратешкој процени

НАРУЧИЛАЦ:

Windflow West d.o.o.,
Шпанских бораца 3, спрат: приземље
11070, Београд (Нови Београд), Србија

НАРУЧИЛАЦ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА:

Град Врање
Градска управа Врања

ОБРАЂИВАЧ:

Integrativ studio d.o.o
Краља Вукашина 6/2
11 000 Београд

РАДНИ ТИМ:

мр Јелена Маринковић, дипл.простор.план.
Ивана Павловић, дипл.инж.грађ.

Град Врање, 2026. године

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1.1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1.1.1. Повод за израду стратешке процене

Предметни извештај се ради на основу Решења о приступању изради стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу ДВ 35 кV између ВЕ Пољаница и ВЕ Грот и Облик, ДВ 400 кV између ВЕ Грот и Облик и ПРП 400 кV „Врање 5“, ПРП 400 кV „Врање 5“ са два прикључна једнострука ДВ 400 кV по принципу „улаз-излаз“ на постојећи ДВ 400 кV бр. 461, ТС Лесковац 2-ТС Врање 4, град Врање (Сл. гласник Града Врања 23/25), које је на основу чл. 9. став 1. И 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", број 94/24), а у вези са чланом 46. Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13- одлука УС, 50/13- одлука УС, 98/13- одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19-др. Закон, 9/20, 52/21 и 62/23) и чл. 18. Одлуке о изменама и допунама одлуке о организацији Градске управе града Врања, донео руководиоца одељења за урбанизам Градске управе.

1.1.2. Предмет стратешке процене

Стратешка процена утицаја на животну средину ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у плански документ. Поступак израде СПУ дефинисан је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24).

Поступак Стратешке процене утицаја на животну средину Плана заснован је на:

- **начелу одрживог развоја**, односно разматрању и укључивању свих битних аспеката животне и друштвене средине, природних и створених вредности и медијума животне средине у анализираној просторној целини, у свим фазама планског документа и утврђивању услова за заштиту и очување природних вредности и животне средине, односно одрживо и рационално коришћење простора, као предуслова за остваривање циљева одрживог развоја подручја Плана и подручја на које планска решења могу утицати;
- **начелу интегралности** политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке, геолошке и предеоне разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске програме и планове;
- **начелу предострожности**, које укључује пажљиво планирање намене у функцији заштите и прихватљивог коришћења простора у границама Плана и његовом повезивању са окружењем, на начин да се превенирају, спрече или смање негативни утицаји на животну и друштвену средину, са свођењем на минимум ризика појаве негативних утицаја;
- **начелу хијерархије и координације** што конкретно подразумева спровођење смерница Просторног плана Републике Србије и Извештаја о СПУ ППР („Сл. гласник РС”, бр. 88/10) и Просторног плана града Врања („Сл. гласник града Врања”, бр. 18/18 и бр. 36/20 – исправка техничке грешке), као хијерархијски виших докумената, као и обезбеђивање узајамне координације надлежних и заинтересованих органа кроз консултације, обавештавања и давање мишљења на План и Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину;
- **начело избегавања двоструке процене** - релевантни подаци о утицајима који су изведени у раније спроведеним поступцима стратешке процене утицаја могу се користити за потребе процене значајних утицаја планова и програма који припадају истој хијерархијској структури у циљу избегавања двоструке процене већ довољно утврђених значајних утицаја на одређене чиниоце животне средине. Подаци из

раније спроведених стратешких процена морају да буду ажурни, поуздани и приказани на начин да на основу њих могу поуздано да се утврде, опишу и процене одређени постојећи утицаји планова и програма на чиниоце животне средине;

- **начелу јавности** у циљу информисања јавности о изради Плана, планираним наменама, мерама и активностима и његовом могућем утицају на животну средину, услове живота становништва, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношење (усвајање) Плана.

У оквиру стратешке процене утицаја на животну средину разматраће се постојеће стање животне средине на подручју обухваћеним Планом детаљне регулације, као и утицаји планираних садржаја на чиниоце животне средине и карактеристике идентификованих утицаја (вероватноћа, интезитет, сложеност, временска и просторна димензија).

1.1.3. Подручје обухвата стратешке процене

Стратешком проценом разматран је простор обухваћен границом Плана, укупне површине 442,56ha и непосредна околина планског подручја.

Стратешком проценом утицаја Плана на животну средину неће се разматрати прекогранична природа утицаја.

1.1.4. Разлог за израду стратешке процене

Разлог за спровођење поступка стратешке процене за план детаљне регулације, према критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја из Прилога 1 Закона, јесу те што:

- карактеристике плана детаљне регулације могу имати значајан утицај за заштиту животне средине и одрживи развој;
- планом предвиђене намене могу имати утицаје на чиниоце животне средине, као што су: ваздух, вода, земљиште, клима и климатске промене, становништво и здравље људи;
- план детаљне регулације је од значаја за примену посебних закона (коришћење обновљивих извора енергије);
- план детаљне регулације успоставља оквир за одобравање и реализацију пројеката који могу да имају значајан утицај на животну средину.

1.1.5. Правни основ

Стратешка процена се ради на основу:

- Решења о приступању изради стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу ДВ 35 кV између ВЕ Пољаница и ВЕ Грот и Облик, ДВ 400 кV између ВЕ Грот и Облик и ПРП 400 кV „Врање 5“, ПРП 400 кV „Врање 5“ са два прикључна једнострука ДВ 400 кV по принципу „улаз-излаз“ на постојећи ДВ 400 кV бр. 461, ТС Лесковац 2-ТС Врање 4, град Врање (Сл. гласник Града Врања 23/25);
- Закона о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон и 94/24-др.закон);
- Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр. 94/24);
- Закона о енергетици ("Службени гласник РС" бр. 145/14 и 95/18 – др. Закон, 40/21, 35/23-др.закон, 62/23, 94/24 и 109/25-др.закон);
- Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије", бр. 72/09, 81/09, 64/10 – Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – Одлука УС, 50/13 – Одлука УС, 98/13 – Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25);

- Закона о процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр. 94/24);
- Уредбе о Листи пројеката за које је обавезна процена утицаја на животну средину, Листи пројеката за које постоји обавеза подношења захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину и критеријумима за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр.106/25); и
- Остале релевантне законске и подзаконске регулативе.

1.1.6. Плански основ

Плански основ и стечену обавезу у погледу заштите животне средине представља стратегија заштите дефинисана у **Просторном плану града Врања** ("Службени гласник града Врања" број 18/2018 и 36/2020 - исправка техничке грешке и 10/23- исправка техничке грешке)(у даљем тексту: ПП града Врања).

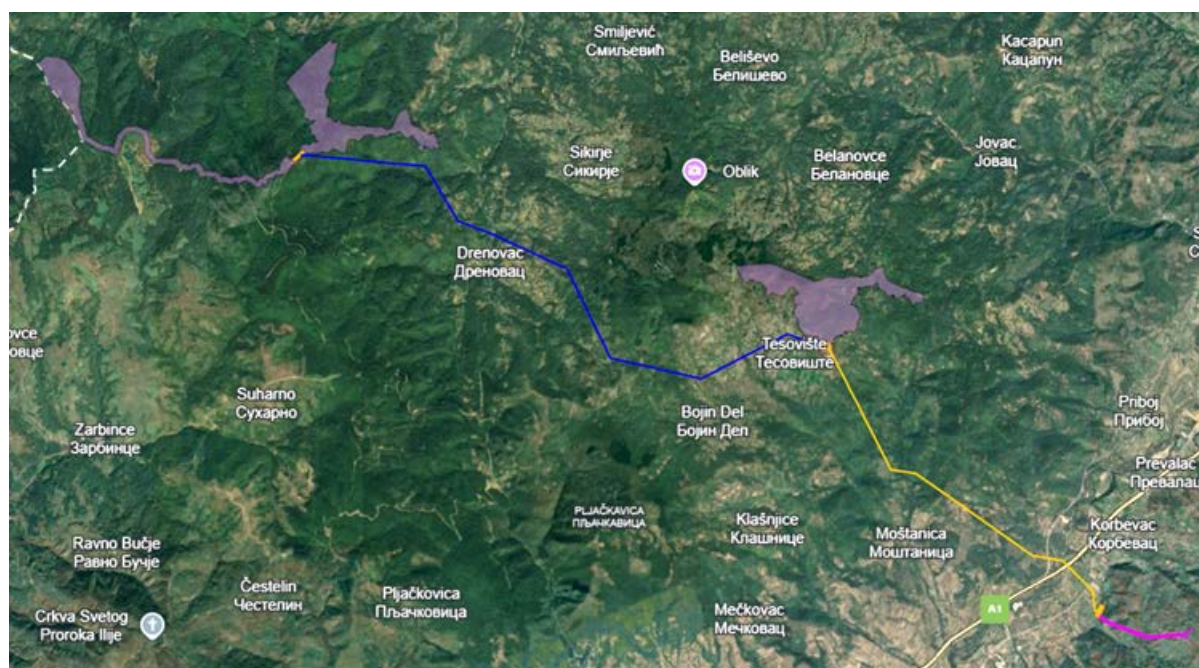
Стратегија дефинисана у наведеним планом заснива се на начелима одрживог развоја, којом се обезбеђује широк оквир за интегрисање аспеката заштите животне средине у све секторе плана, почев од намене земљишта, преко земљишне и стамбене политике, планирања и унапређења саобраћаја, управљања водама, енергијом, отпадом и сл.

Полазни основ за израду Извештаја о стратешкој процени представља Нацрт плана детаљне регулације за изградњу ДВ 35 kV између ВЕ Пољаница и ВЕ Грот и Облик, ДВ 400 kV између ВЕ Грот и Облик и ПРП 400 kV „Врање 5“, ПРП 400 kV „Врање 5“ са два прикључна једнострука ДВ 400 kV по принципу „улаз-излаз“ на постојећи ДВ 400 kV бр. 461, ТС Лесковац 2-ТС Врање 4, град Врање

1.2. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ КАРАКТЕРИСТИКА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

1.2.1. Подручје за које се припрема план

Граница Плана детаљне регулације обухвата делове катастарских општина на територији Града Врање: КО Бујковац, КО Моштаница, КО Гумериште, КО Тесовиште, КО Обличка Сена, КО Бојин Дел, КО Дреновац, КО Добрејанце, КО Рождаце.

Слика 1: Приказ границе Плана на орто-фото подлози

Северозападна граница плана поклапа се са границом ПДР ветроелектране “Пољанице” у Врању (Одлука о изради “Службени гласник града Врања” број 32/2022), чија израда је у току (фаза нацрта).

На средини трасе, на приближно шестом километру, граница плана се поклапа са границом ПДР ветроелектране “Грот и Облик” у Врању (“Службени гласник града Врања” број 29/2024).

Укупна дужина трасе далековода износи ~19,9 km и то:

- дужина ДВ 35 kV између ВЕ Пољаница и ВЕ Грот и Облик износи ~10,66 km;
- дужина ДВ 400 kV између ВЕ Грот и Облик и ПРП 400 kV „Врање 5“ износи ~7,59km;
- дужина водова од ПРП 400 kV „Врање 5“ са два прикључна једнострука ДВ 400 kV на постојећи ДВ 400 kV бр. 461, ТС Лесковац 2-ТС Врање 4, је ~1,65 km.

Површина обухваћена Планом износи 448,7 ha.

У предметном Плану траса планираних далековода и граница Плана, дефинисане су геореференцираним тачкама. Коначан положај стубних места, угаоних тачака и евентуална мања одступања трасе у оквиру границе Плана биће утврђени кроз даљу техничку разраду, у складу са катастарско-топографском подлогом, конфигурацијом терена, техничким условима, имовинско-правним односима, условима надлежних институција и важећом техничком регулативом.

У постојећем стању, у оквиру границе плана, претежна намена површина јесу шумско, пољопривредно и водно земљиште.

1.2.2. Приказ основних карактеристика садржаја и циљева плана

Узимајући у обзир основна начела планирања, конкретни циљеви израде Плана су:

- Стварање планског основа за директно спровођење, израду техничке документације и прибављање дозвола у складу са законском регулативом, за потребе прикључења ВЕ „Пољанице“ и ВЕ „Грот и Облик“ на преносну електроенергетску мрежу.
- Одређивање система преноса, начин и техничке карактеристике прикључења на електроенергетски систем Републике Србије;
- Максимизирање бенефита од производње еколошки чисте енергије уз минимизирање негативних утицаја на људе, природно и створено окружење.
- Дефинисање правила грађења и правила уређења обухвату ПДР-а;
- Процена и минимизовање утицаја планираног система на природну средину, насељена места у близини и даљем окружењу, постојећу путну мрежу и укупну инфраструктуру;
- Обезбеђење планског основа за пројектовање и изградњу путне и друге инфраструктуре у зони далековода и ПРП.
- Укључивање свих заинтересованих страна у процес планирања и договор око планског решења које је од највећег заједничког интереса за све.

На основу Просторног плана града Врања, података прибављених у сарадњи са надлежним институцијама које управљају предметним земљиштем, овим Планом задржане су следеће намене:

- Водно земљиште;
- Шумско земљиште;
- Пољопривредно земљиште;
- Некатегорисани путеви (према фактичком стању);
- Јавне саобраћајне површине;

- Коридор државног пута IA реда A1: државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) – Нови Сад – Београд – Ниш – Врање – државна граница са Македонијом (гранични прелаз Прешево);
- Коридор државног пута IIA реда број 227: Лесковац – Стројковце – Мирошевце – Влаче – Врање – Доњи Стајевац;
- Коридор државног пута IIA реда број 258: веза са државним путем A1 (петља Лесковац центар) – Лесковац – Владичин Хан – Врање – Бујановац – Чукарка (веза са државним путем 42);
- Коридор државног пута IIB реда број 442: веза са државним путем 258 – Крива Феја – Горња Љубата – веза са државним путем 234.
- Коридор магистралне електрифициране железничке пруге Београд Центар - Распутница "Г" - Раковица - Младеновац - Лапово - Ниш - Прешево – држ.граница – (Табановци) у Врању у зони Км 346+050 предметне пруге, на територији катастарске парцеле општине Бујковац, општина Врњачка Бања.

За потребе изградње предметне електроенергетске инфраструктуре није предвиђена измена регулационих линија које се поклапају са постојећим границама катастарских парцела.

Овим планом дефинишу се нове површине јавне намене:

– **Јавне инфраструктурне површине:**

- Планирани електроенергетски објект јавне инфраструктуре ПРП 400 kV Врање 5;

– **Јавне саобраћајне површине:**

- Новопланирани саобраћајни прикључак од ПРП 400 kV Врање 5 до некатегорисаног јавног пута на КП 4838 КО Бујковац.

У складу са техничко-технолошким решењем, Планом су дефинисане четири функционалне целине:

- Целина 1 у чијем је саставу двоструки ДВ 35 kV између разводног постројења (РП) 35 kV Пољаница и ТС 35/400 kV Грот и Облик. Ова целина се налази у оквирима катастарских општина Добрејанце, Дреновац, Обличка сена, Тесовиште;
- Целина 2 - двоструки ДВ 400 kV између ТС 35/400 kV Грот и Облик и ПРП 400 kV Врање 5, у катастарским општинама Тесовиште, Гумериште, Моштаница и Бујковац;
- Целина 3 - два прикључна једнострука ДВ 400 kV за потребе ПРП 400 kV Врање 5, по принципу „улаз-излаз“ на постојећи ДВ 400 kV бр. 461, ТС Лесковац 2- ТС Врање 4 на катастарској општини Бујковац;
- Целина 4 у оквиру које се налазе прикључно разводно постројење 400 kV „ Врање 5“, прикључно разводно постројење ЕДС, и приступна саобраћајница за ПРП 400 kV „ Врање 5“, КО Бујковац.

Табела 1 - Биланси површина у обухвату плана

	постојеће		планирано	
	П (ha)	%	П (ha)	%
пољопривредно земљиште	331.03	78.29	327.13	77.37
шумско земљиште	75.61	17.88	75.61	17.88
водно земљиште	10.61	2.51	10.61	2.51
саобраћајне површине	5.56	1.32	5.77	1.36
инфраструктурне површине	0	0	3.69	0.87

укупно	422.81	100.00	422.81	100.00
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Положаји угаоних тачака приказани су оријентационо и представљају основу за израду техничке документације. Дозвољава се корекција осовине далековода која је последица прилагођавања положаја угаоних тачака, под условом да коригована осовина, зона дозвољене изградње и заштитни појас у целости остану унутар границе Плана, да се не мења функционални концепт далековода и да се не угрожавају услови утврђени овим Планом и условима надлежних органа.

У даљим фазама израде техничке документације дозвољава се прилагођавање положаја стубних места у оквиру планског коридора, ради усклађивања са:

- имовинско-правним односима;
- техничким, технолошким, функционалним и другим условима од значаја за пројектовање и изградњу далековода.

Прилагођавањем положаја стубних места није дозвољено измештање трасе ван границе Плана, нити смањење планског коридора утврђеног овим Планом.

Коначне позиције угаоних тачака утврђују се у поступку израде техничке документације, при чему се осовина далековода, зона дозвољене изградње и заштитни појас дефинишу у односу на њихов коначан положај:

- Заштитни појас далековода 400 kV одређује се у ширини од 40 m лево и 40 m десно од осовине далековода, односно укупне ширине 80 m, што је складу са Чланом 218. Закона о енергетици (30 m са обе стране вода, мерено од крајњег фазног проводника).
- Заштитни појас далековода 35 kV одређује се у ширини од 25 m лево и 25 m десно од осовине далековода, односно укупне ширине 50 m, што је складу са Чланом 218. Закона о енергетици (15 m са обе стране вода, мерено од крајњег фазног проводника).

Коначно дефинисана осовина далековода, зона дозвољене изградње и заштитни појас морају се у целости налазити унутар границе Плана.

Прилагођавање положаја стубних места у складу са овим правилима не сматра се изменом планског решења, под условом да:

- се не мења функционални концепт и капацитет далековода;
- траса далековода, зона дозвољене изградње и заштитни појас у целости остају унутар границе Плана;
- се не нарушавају услови утврђени овим Планом, услови надлежних ималаца јавних овлашћења и важећи технички прописи.

Коначан положај стубних места утврђује се техничком документацијом, у складу са важећим прописима за пројектовање и изградњу надземних електроенергетских водова.

Изградња далековода на пољопривредном земљишту условљена је очувањем намене и функционалности обухваћених парцела, уз обавезу санирања или исплате накнаде за причињену штету на земљишту и културама. Планирано је максимално очување пољопривредног земљишта и ублажавање могућих конфликта приликом градње далековода и ограничења приликом употребе пољопривредног земљишта, која произилазе из режима коришћења простора у заштитном појасу далековода

У деловима простора, где коридор далековода прелази преко шума и шумског земљишта, биће неопходно крчење и сеча шуме, ради несметаног функционисања инфраструктурног објекта и обезбеђења услова за прилаз и приступ, током градње и функционисања високонапонског вода. Планирано је да се минимизира крчење и сеча шуме, само на неопходне површине за функционисање и несметан рад високонапонског вода.

1.2.3. Усклађеност са другим плановима и степен утицаја

Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године (“Службени гласник РС” број 88/2010)

Просторним планом Републике Србије утврђују се дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

Просторни план Републике Србије се разрађује регионалним просторним плановима, просторним плановима подручја посебне намене, просторним плановима за подручја утврђена Просторним планом, просторним плановима јединице локалне самоуправе, урбанистичким плановима, плановима и програмима развоја, прописима и општим актима донетим за њихово спровођење.

Просторни план представља основ за дефинисање стратегија на државном, регионалном и локалном нивоу у мери у којој имају утицај на просторни развој Републике Србије, њених региона и јединица локалне самоуправе.

У погледу просторног развоја дугорочна визија Републике Србије је да буде територијално утврђена и регионално уравнотежена, одрживог економског раста и конкурентна, социјално кохерентна и стабилна, инфраструктурно опремљена и саобраћајно приступачна, очуваног и заштићеног природног и културног наслеђа, квалитетне животне средине, и функционално интегрисана у окружење.

У ППРС, као плану од највишег значаја за просторни развој РС, одрживи развој техничке инфраструктуре базира се, између осталог, на изградњи објеката обновљивих извора енергије – ветроелектрана, за дистрибуирану производњу електричне енергије. ППРС дефинише да неопходан предуслов изградње ветроелектрана представља њихово прикључење на преносну мрежу одговарајућег капацитета, а како се по правилу изградња ових објеката и мрежа одвија на територијама локалних самоуправа, за њихову реализацију је потребно да се израде одговарајући урбанистички планови.

Такође, да би се објекти ветроелектрана и прикључних мрежа реализовали, поред техничко-економске анализе и процене њихове еколошке прихватљивости, потребно је утврдити и расположиве капацитете преносне и дистрибутивне мреже електроенергетског система. С обзиром да ППРС дефинише ЈП „Електромережу Србије” као кључну институцију/предузеће за пренос електричне енергије, управљање преносним системом и организовање тржишта електричне енергије, ЈП „Електромережу Србије” мора бити укључена у процену оправданости израде урбанистичких планова и дефинисање планско-техничких решења.

Јужно-моравска зона територије Србије је на основу ППРС начелно установљена као зона са значајним потенцијалима за изградњу ветроелектрана, док један од критеријумима за избор локације за изградњу ветроелектране представља и близина електро мреже (далеководи, трафостанице и могућност прикључивања на електро–енергетски систем), уз могућност изградње нове инфраструктуре.

Основна концепција развоја ОИЕ у Републици Србији ће да се заснива на следећем:

- испитивању свих услова на којима је предвиђена изградња различитих система обновљиве енергије (плански, технички, метеоролошки, инфраструктурни услови, пројектни захтеви, технички прописи, законске одредбе, образовни кадар, економски потенцијали локалне заједнице, могућност финансирања);
- развијању и реализовању пројеката на регионалном и локалном нивоу;
- покретању иницијативе за оснивање националне мреже за управљање обновљивим изворима енергије, која ће се бавити и промоцијом употребе ОИЕ;
- утврђивању техничког потенцијала ефикасности система конверзије природно расположиве енергије у друге облике енергије;
- утврђивању потенцијала појединачних локација за производњу енергије из ОИ;

- увођењу децентрализоване организационе структуре енергетских система који се заснивају на обновљивим локалним енергетским изворима (нпр. индустријски и пољопривредни отпадни материјали и енергетске шуме су волуминозна горива која се не могу економски транспортовати на велика растојања и чија производња, дистрибуција и коришћење морају услед тога да буду организовани на регионалној основи);
- подстицању коришћења локалних енергетских извора и иницијатива, изградња одговарајуће техничке и социјалне инфраструктуре, уједначенији развој земље и увођење интегралног планирања.

У области заштита и унапређења животне средине, као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења простора Републике Србије, основни циљеви су заустављање даље деградације, превентивна заштита од свих планираних активности које могу угрозити постојећи квалитет природне и животне средине, уз санацију и ревитализацију угрожених подручја.

Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће и остале потребе, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета), заштита природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирању на основама одрживог развоја: планирање рационалног коришћења природних ресурса – земљишта, воде, сировина и других природних ресурса уважавајући „еколошки“ капацитет простора, повећање коришћења обновљивих извора енергије;
- начелу индустријске екологије, пре свега кроз превенцију и санацију, примена принципа предострожности за активности које могу да изазову већи еколошки ризик или неизвесност, примена санационих мера у деградираним и загађеним подручјима;
- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основу за планирање мера заштите. Интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте);
- заштитне зоне и заштитна растојања, око објеката са повећаним загађивањем и ризиком за животну средину и здравље људи користити систем зона и заштитних растојања.

Просторни план града Врања („Службени гласник града Врања“. бр.18/18, бр. 36/20 - исправка техничке грешке и 10/23 -исправка техничке грешке)

Сврха израде Просторног плана јесте дефинисање планског основа за организацију, коришћење, уређење и заштиту простора Града Врања, који треба да доведе до организованог активирања просторних потенцијала и усмеравања даљег просторног развоја у оквирима одрживости.

Основни циљеви просторног развоја Града Врања јесу:

- стварање правног и планског основа за издавање информације о локацији, локацијских услова и грађевинске дозволе;
- унапређење просторног развоја, односно усаглашеност економског, еколошког, физичког и социјално-културног развоја до нивоа којим ће град врање бити конкурентан у ширим републичким и, перспективно, европским оквирима.

Општи циљеви просторног развоја су:

- одговорно управљање развојем, уређењем и заштитом простора у складу са реалним потенцијалима и ограничењима природних и створених вредности и дугорочним потребама економског и социјалног развоја;
- унапређење квалитета живота и стварање услова за демографску обнову, задржавање и подстицање насељавања и повратка становништва, посебно у

економски заостале руралне пределе и центре са значајним природним потенцијалима, инвестирањем у изградњу, обнављање и одржавање инфраструктуре, јавних служби и услуга;

- очување и унапређење природног и културног наслеђа, као и њихово коришћење у функцији уређења културног предела и одрживог развоја туризма;
- активирање и одрживо коришћење локалних ресурса, подстицајним мерама за развој малих и средњих индустријских предузећа и других облика мале привреде, која ће омогућити демографску обнову у руралном подручју;
- јачање функционалних веза са окружењем, пре свега у правцу градова Ниша, Лесковца, Бујановца и других урбаних центара.

У концепцији просторног развоја најбитније је обезбедити већу саобраћајну, инфраструктурну, економску и социјалну интеграцију у односу на окружење. Интеграција планског подручја у оквиру простора Пчињског округа подразумева:

- смањење унутрашњих субрегионалних разлика, односно квалитативне промене у просторној, инфраструктурној, економској и социјалној структури (нарочито подручја са израженим дисфункцијама социјалног и економског развоја).
- интеграцију планског подручја са Републиком Србијом (са суседним функционалним подручјима, окрузима, подручјем макрорегионалног центра – Ниш, општинама југоисточног дела косовског макрорегиона).
- интеграцију са међународним окружењем (Република Македонија), чему посебно погодују саобраћајно-географски положај и планирани развој инфраструктурних и водопривредних система, као и привредно-радних зона.

У области развоја обновљиви извори енергије посебно се наглашава могућност производње и коришћења електричне енергије добијене из енергије ветра. У том погледу интересантна су подручја Кукавице и Бесне Кобиле. У овим зонама приоритетно се могу дозвољавати истраживања енергије ветра и њено коришћење на основу сагласности надлежног Министарства и услова заштите природних и културних добара. Више постојећих и планирних далековаода 400 и 110 kV једним својим делом или у целости прелазе територију обухваћену границом Просторног плана града Врања.

Заштита простора и животне средине, просторно уређење и развој Града Врања, мора бити засновано на заштити природних вредности и културних добара, природних екосистема и предела, укупног диверзитета и рационалном коришћењу свих природних ресурса. У том погледу, основни циљ је обезбеђивање планираног развоја заснованог на што мањем штетном деловању на природу, чиме ће се и степен њене деградације ублажити и спречити, што представља услов за очување еколошке равнотеже, биодиверзитета и укупног еколошког капацитета анализираних простора. То подразумева:

- очување природних аутохтоних екосистема (шумске, пашњачке, ливадске вегетације, водених екосистема) на подручју Бесне Кобиле, Кукавице, Пљачковице, у приобађима Јужне Мораве и њених притока.
- одржавање постојећих и планирање нових екосистема у урбаном делу – зелених површина свих категорија, намена и.
- одржавање агроекосистема применом савремених мера у пољопривреди које се заснивају на очувању биолошке равнотеже и разноврсности.

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2040. године са пројекцијама до 2050. године ("Службени гласник РС" бр. 94/2024)

Кључно стратешко опредељење у сектору електроенергетике односи се на значајно повећање инсталисаних капацитета који користе ОИЕ, пре свега електрана на ветар, соларних електрана и хидроелектрана. Коришћење ОИЕ, посебно ветра и Сунца, за производњу електричне енергије је основна претпоставка енергетске транзиције.

У периоду до 2040. године очекује се експанзија изградње електрана које као примарну енергију користе ветар и Сунце. Предвиђа се да ће инсталисана снага у

ветроелектранама до 2030. године износити око 1,77 GW (са годишњом производњом 4,60 TWh), а до 2040. године 3,2 GW, укупне инвестиције од 4.480 милиона евра.

Стратегијом је одређен и индикатор – удео произведене електричне енергије из ОИЕ у укупној производњи електричне енергије – који ће се пратити у циљу оцене успешности њене реализације, односно постигнутих ефеката.

Преко подручја плана прелазе и тарсе планиране инфраструктуре:

- ПППН инфраструктурног коридора Ниш - граница Републике Македоније (“Сл. гласник РС” број 127/2014)
- ПДР разводног гасовода РГ 11-02 Лесковац - Врање са пратећим објектима на територији града Врања (“Службени гласник града Врања” број 14/2010).

Трасе далековода и постројења које су предмет израде овог Плана саставни су део планираног решења ветроелектрана „Пољанице“ и „Грот и Облик“, јер се предметним далеководима произведена електрична енергија из ОИЕ дистрибуира до преносног система електроенергетске мреже којом управља ЈП „Електромержа Србије“. У том смислу планска документа која су од непосредног утицаја на планско решење (капацитет далековода, позиције прикључака итд.) су:

- ПДР ветроелектране “Пољанице” у Врању (Одлука о изради “Службени гласник града Врања” број 32/2022). Циљ израде плана је обезбеђење планског основа за изградњу постројења за производњу електричне енергије из снаге ветра - ветроелектране “Пољаница”. Израда предметног плана је у фази нацрта.
- ПДР ветроелектране “Грот и Облик” у Врању (“Службени гласник града Врања” број 29/2024). Циљ израде предметног плана је обезбеђивање планског основа за изградњу електроенергетског објекта за производњу електричне енергије из обновљивих извора енергије - енергије ветра (који се састоји од више ветрогенератора повезаних мрежом електричних, односно телекомуникационих каблова и објеката у функцији ветроелектране), на подручју града Врања, тј. на подручју катастарских општина Тесовиште и Гумериште. Израда предметног плана је у фази нацрта.

Укупна снага прикључка за обе електране је ~171 MW.

Овим Планом допуњујемо ПДР ветроелектране “Пољанице” у делу угаоне тачке тј далеководног прикључка за РП 35 kV Пољаница- ПДР ВЕ Пољаница је у изради.

1.3. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Питања која су разматрана у току израде Стратешке процене утицаја као и Плана детаљне регулације дефинисана су Решењем о приступању стратешкој процени утицаја планираних намена на животну средину Плана, као и Законом о стратешкој процени утицаја плана на животну средину и Законом о заштити животне средине.

Конкретно овом Стратешком проценом утицаја превасходно је разматран утицај предвиђене изградње електроенергетских водова 400 kV и 35 kV. Процењивана је угроженост основних чинилаца животне средине: ваздуха, земљишта, вода, биљних и животињских заједница, природних и културних добара, као и утицај на здравље људи.

Као полаз за вршење процене узети су фактори микроклиме града и локалитета у мери доступних података, геолошки, орографски, хидролошки, хидрогеолошки услови, као и створени услови који се односе на затечено стање чиниоца животне средине на основу доступних података.

Посебна пажња посвећена је заштити природе, с обзиром да се предметни простор налази у обухвату еколошки значајног подручја под називом „Кукавица“ еколошке мреже Републике Србије у складу са Прилогом 1. Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник

РС“, број 102/10). Главни атрибут наведеног еколошког значајног подручја је одабрано подручје за дневне лептире под истоименим називом „Кукавица“ у коме су евидентирани следеће циљане врсте: ускршњи лептир (*Zerynthia polyxena*), мнемозина (*Parnassius mnemosyne*), велики дукат (*Lycaena dispar*), мрки многобојац (*Nymphalis valbum*) и шумски шаренац (*Euphydryas maturna*). Такође, На ширем простору предметног Плана евидентирана су станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња и приоритетни тип станишта од значаја за заштиту – 91W0 Мезијске шуме букве.

У односу на планиране намене, у складу са Националном листом индикатора, извршен је избор индикатора на основу којих је процењен утицај планских решења, како током извођења радова, тако и током експлоатације објеката. На основу свега сагледаног дат је предлог мера које су обавезујуће за реализацију планираних садржаја.

1.4. ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Стратешком проценом, у складу са донетим Решењем о приступању стратешкој процени утицаја предметног плана на животну средину, није разматрана просторна димензија – прекогранична природа утицаја, с обзиром да имплементација Плана не може имати значајан негативни утицај на животну средину друге државе, као и друга питања и проблеми везани за животну средину који нису утврђени као значајни према члану 6. Закона о стратешкој процени.

1.5. РАЗМАТРАНА ВАРИЈАНТНА РЕШЕЊА

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, током израде Плана разматрана су варијантна решења са циљем избора најповољнијег решења са аспекта заштите животне средине.

Имајући у виду карактер предметног планског документа, чији је основни циљ обезбеђивање услова за прикључење планираних ветроелектрана „Пољаница“ и „Грот и Облик“ на преносни електроенергетски систем, могућност разматрања просторних алтернатива била је ограничена техничким условима прикључења, положајем планираних енергетских објеката, конфигурацијом терена, постојећом инфраструктуром и условима надлежних институција.

Током израде Плана разматране су следеће варијанте:

Варијанта 0 – Нереализација Плана

Варијанта 1 – Почетно техничко решење

Варијанта 2 – Оптимизовано планско решење (усвојена варијанта)

Детаљан приказ поређења варијантних решења, начина одлучивања и избор повољније варијанте са становишта заштите животне средине дат је у поглављу Г. 3.

1.6. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У поступку израде Плана детаљне регулације и Стратешке процене утицаја плана на животну средину достављена су мишљења и услови надлежних институција и јавних комуналних предузећа која су поштована приликом израде Плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Табела 1: Сарадња са надлежним институцијама

Бр	Назив институције	Датум издавања	Број
МИНИСТАРСТВА			
0	Министарство грађевинарства, Саобраћаја	17.12.2025.	005016238 2025
1	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ	13.01.2026.	021-2280/25-6
2	МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ	17.03.2026.	16855-5/2025
3	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА	19.12.2025.	005003791 2025
4	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,	16.12.2025.	000159803 2026
5	РЕПУБЛИЧКА ДИРЕКЦИЈА ЗА ВОДЕ	23.03.2026.	001515749 2026
6	МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ	08.01.2026.	005018034 2025
7	МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА И	16.03.2026.	005020800 2025
РЕПУБЛИЧКА (ЈАВНА) ПРЕДУЗЕЋА			
8	ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА СРБИЈЕ Д.О.О.	29.12.2025.	Д.10.22-499169/2-25
9	АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО	23.12.2025.	12 01.7081/462-25
10	АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО	30.12.2025.	130-00-UTD-003-
11	ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „ПУТЕВИ СРБИЈЕ”	23.12.2025.	VIII 953-26481/25-1
12	„ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦЕ	29.12.2025.	45/2025-205
13	Контрола летења Србије и Црне Горе	12.01.2026.	CN5.00-21/6
14	ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ	26.12.2025.	4/4-10-0400/2025-
15	НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ А.Д.	24.12.2025.	/
16	ЈП „СРБИЈАГАС”	19.01.2026.	06-07-11/1978/1
17	ЈП „ТРАНСНАФТА”	17.12.2025.	15088/1-2025
18	„ЈУГОРОСГАЗ” А.Д.	24.12.2025.	Н/4-675
19	РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД	31.12.2025.	005208291 2025
20	РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ	29.12.2025.	922-3-170/2025
21	РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ	13.01.2026.	20-161/2025-2
22	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА	24.12.2025.	02-02-97
23	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ	24.04.2026	
24	ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „СРБИЈАШУМЕ”	27.01.2026.	1646
25	ЦЕНТАР ЗА РАЗМИНИРАЊЕ	23.12.2025.	350-01-56/2025-01
26	ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЕМИСИОНА	29.12.2025.	4664/25-1
27	ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „ПОШТА СРБИЈЕ”	31.12.2025.	2025-169287/6
28	„ТЕЛЕКОМ СРБИЈА” А.Д.	01.04.2026	Д 211- 147381/2-2026
29	РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА СРБИЈЕ	22.12.2025.	13485
30	СББ-СРПСКЕ КАБЛОВСКЕ МРЕЖЕ	16.12.2025.	LU-308/2025
31	РАТЕЛ- РЕПУБЛИЧКА АГЕНЦИЈА ЗА	11. 02.2026.	000358107 2026
ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ			
32	ЈП „ВОДОВОД“ ВРАЊЕ	10.12.2025.	3921 / 2
33	ЈП „УРБАНИЗАМ И ИЗГРАДЊА ГРАДА	24.02.2026	421/26
34	ЈУ „НАРОДНИ МУЗЕЈ ВРАЊЕ“ ВРАЊЕ	10.12.2025.	757/1
35	ЈП „НОВИ ДОМ“ ВРАЊЕ	16.12.2025.	3299
36	МУП СЕКТОР ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ	15.12.2025.	07.11.1 217-
37	ЈВП „СРБИЈА ВОДЕ“	20.01.2026.	700

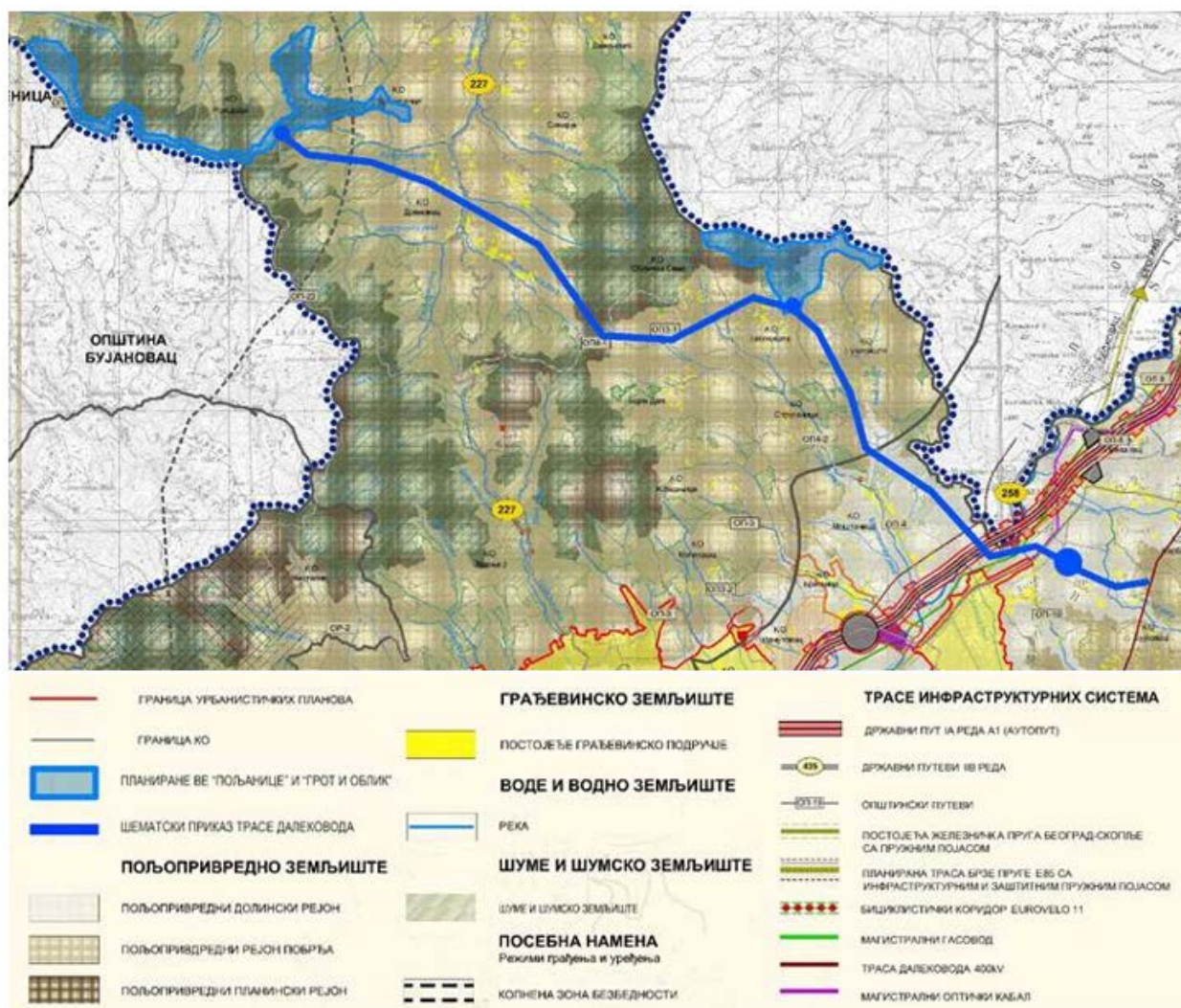
Мишљења и услови надлежних институција и јавних комуналних предузећа саставни су део документације Плана.

1.7. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, КВАЛИТЕТА И КАРАКТЕРИСТИКА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

1.7.1. Природне карактеристике

Простор обухваћен Планом налази се у Врањској котлини, северно и северозападно од Врања. Подручје карактерише развијена речна мрежа, коју чине Врањска река и други водотокови које гравитирају сливу Јужне Мораве. Геоморфолошки, Врање је смештено у котлини окруженој планинским масивима Пљачковице, Крстиловице и Пржара, на значајном саобраћајном правцу који повезује Србију са Северном Македонијом и Бугарском.

Врањска котлина настала је као последица тектонских процеса спуштања терена дуж раседа правца југозапад–североисток, уз накнадно обликовање рељефа деловањем реке Јужне Мораве. Рељеф чине неогене и квартарне терасе које се постепено спуштају ка алувијалној равни леве долинске стране Јужне Мораве.

Слика 2: ПП града Врања, извод из графичког прилога Карта 13 – Намена простора, са шематским приказом предлога трасе далековода и планираних ВЕ „Пољанице“ и „Грот и Облик“

Подручје Врања одликује се значајним геотермалним потенцијалом, а посебно се издвајају термоминерални извори Врањске Бање. Висока температура извора, која достиже око 92°C, представља јединствен природни феномен и значајан ресурс за развој бањског туризма и примену геотермалне енергије у систему топлификације.

На територији града Врања, која обухвата део терцијарног басена, планинске масиве Бесне Кобиле, Кукавице и источне делове Скопске Црне Горе, евидентиране су бројне појаве и лежишта минералних сировина.

1.7.2. Инжењерскогеолошке карактеристике и услови

На основу израђеног Елабората о геолошким својствима терена за потребе израде планске документације за ДВ 35 kV између ВЕ „Пољаница“ и ВЕ „Грот и Облик“, ДВ 400 kV између ВЕ „Грот и Облик“ и ПРП „Врање 5“, са два прикључна једнострука ДВ 400 kV по принципу „улаз-излаз“ на постојећи ДВ 400 kV бр. 461, ТС Лесковац 2 – ТС Врање 4 од стране Милан Божић ПР Геосервис, дати су следећи геолошки параметри:

Терен у обухвату Плана детаљне регулације покривен је углавном основним геолошким истраживањима различите врсте и обима (ОГК 1:100 000, листови Врање Л34-54 и

Трговиште Л34-57, Савезни геолошки завод – Београд и Тумачи за листове Врање Л34-54 и Трговиште Л34-57, Савезни геолошки завод – Београд).

На основу изведених геолошких истраживања и анализе постојеће документације, на предметном простору могу се издвојити три основне инжењерскогеолошке средине: основна стенска маса, зоне распадања стенске масе представљене делувијално-елувијалним наслагама и алувијалне насlage у долинама водотокова.

Основну геолошку подлогу изграђују магматске, метаморфне и седиментне стене, међу којима су најзаступљенији гранитоиди, дацити, гнајсеви, амфиболити и еоценске кластичне стене. Ове стенске масе су у највећем делу добро окамењене и представљају релативно стабилну геолошку средину са повољним физичко-механичким својствима за изградњу електроенергетске инфраструктуре.

Гранитоидне стене су захваћене процесима физичко-хемијског распадања услед чега је формирана кора распадања дебљине приближно 2–6 m. У овој зони стена је трансформисана у песковито-глиновити материјал са остацима блокова матичне стене. На подручју Грота и Облика дацити су у дубљим деловима компактни и чврсти, док су у површинској зони изражено испуцали и разломљени, са покривачем земљишта дебљине до 1 m.

Посебан значај са аспекта изградње имају делувијално-елувијалне насlage које су настале распадањем основне стенске масе и њеним транспортом низ падине. Ове насlage су најчешће песковито-глиновитог састава, променљиве дебљине и хетерогених геотехничких својстава. У појединим деловима терена њихова дебљина може достићи и до 10 m, што је последица дуготрајног деловања ерозионих и падинских процеса.

У долинама река и потока присутне су алувијалне насlage формиране таложењем материјала који је транспортован водотоковима. Ове насlage карактеришу променљива гранулометрија, повећана влажност и локално неповољнији услови за фундаирање у односу на компактне стенске масе. Због тога се у зонама укрштања трасе са водотоцима и алувијалним равнима могу очекивати сложенији геотехнички услови изградње.

Терен је у целини стабилан, а током теренских истраживања нису евидентирана активна клизишта нити други облици масовних кретања који би представљали ограничење за реализацију планираних садржаја. Ипак, због изражене морфолошке рашчлањености терена, присуства стрмих падина и локално развијених ерозионих процеса, неопходно је у наредним фазама пројектовања спровести детаљна геотехничка истраживања за свако стубно место и планиране објекте ради прецизног дефинисања услова фундаирања и евентуалних мера стабилизације терена.

Са инжењерскогеолошког аспекта може се оценити да предметно подручје генерално пружа повољне услове за изградњу планираних далековаода и прикључно-разводног постројења, уз примену одговарајућих техничких решења и поштовање услова који ће бити дефинисани у наредним фазама пројектне документације.

Детаљна геотехничка истраживања по усвајању Плана детаљне регулације и Идејног решења објекта треба конципирати тако да се досадашња сазнања допуне за саму локацију где је планирана изградња пратећих објекта ветроелектране. У детаљним геотехничким истраживањима је потребно извести одговарајући број истражних бушотина и истражних јама, детаљно инжењерскогеолошко картирање терена, сеизмичку микрореонизацију терена по ЕЦ-8, геоелектрично сондирање терена, лабораторијска испитивања на узорцима тла и чврсте стене, лабораторијска испитивања воде која се јавља у контакту објекта и локалне геотехничке средине. На основу изведених теренских и лабораторијских испитивања одредити парамете чврстоће и деформабилности стенске масе, вредности сеизмичких параметара локалне геотехничке средине, сеизмички хазард и ризик, урадити геостатичке прорачуне и дати геотехничке услове за изградњу објекта ветропарка.

1.7.2.1. Геоморфолошке одлике терена

Подручје обухваћено Планом припада брдско-планинском подручју северно од града Враћа и карактерише га изражена вертикална и хоризонтална рашчлањеност рељефа. Рељеф је формиран дуготрајним деловањем тектонских покрета, речне ерозије и падинских процеса, услед чега је развијен сложен систем планинских коса, гребена, долина и речних усека. Највиши делови терена достижу надморске висине преко 1.100 m, док се трасе планираних далековаода пружају преко планинских превоја, падина и долинских проширења.

Нагиби терена су претежно у распону од 10° до 35°, док су на превојима и заравњеним деловима блажи и крећу се од 5° до 15°. Рељеф карактерише значајна енергија вертикалног рашчлањавања, што је условило формирање бројних долина, јаруга и вододерина различитих димензија.

Флувијални процес представља један од доминантних фактора обликовања терена. Под његовим утицајем формиране су долине Јужне Мораве, Ветернице, Репишнице, Тесовишке реке и већег броја мањих водотокова који пресецају предметно подручје. Поред ерозионих облика, дуж водотокова развијени су и акумулациони облици рељефа, као што су мање речне терасе, алувијалне равни и пролувијалне лепезе.

Поред флувијалних процеса, значајно је и деловање падинских процеса. На стрмијим падинама присутно је спирање и транспорт растреситог материјала, док су на деловима блажих нагиба формиране делувијалне акумулације. На више локација уочено је изражено површинско спирање и јаружање, условљено распадањем основне стенске масе и формирањем дебљих покривача елувијалних песковито-глиновитих наслага.

Иако су ерозиони процеси локално присутни, током теренских истраживања нису констатоване значајније појаве нестабилности терена, активна клизишта или други облици масовних кретања који би представљали озбиљно ограничење за реализацију планиране електроенергетске инфраструктуре.

1.7.2.2. Ерозиони процеси и стабилност терена

На предметном подручју присутни су савремени егзодинамички процеси који су условљени морфологијом терена, геолошком грађом, климатским карактеристикама и развијеном хидрографском мрежом. Према резултатима геолошких истраживања, терен је изложен дејству флувијалне, линијске и планарне ерозије, које представљају доминантне савремене геоморфолошке процесе.

Планарна ерозија је заступљена на готово читавом простору обухвата Плана, различитог интензитета у зависности од нагиба терена, вегетационог покривача и литолошког састава подлоге. Овом процесу нарочито су подложне делувијално-елувијалне насlage настале распадањем основне стенске масе. Под утицајем падавина долази до спирања ситнијег материјала и његовог транспорта ка нижим деловима падина, где се формирају акумулације растреситог материјала.

Линијска ерозија манифестује се формирањем јаруга и вододерина различитих димензија, посебно у зонама концентрисаног отицања површинских вода. Ови облици су најизраженији у долинама мањих водотокова и на стрмијим падинама где је природни покривач деградиран или недовољно развијен. Услед дуготрајног дејства ових процеса формирана је разграната мрежа ерозионих облика која представља једну од основних морфолошких карактеристика подручја.

Флувијална ерозија присутна је у долинама Јужне Мораве, Ветернице, Репишнице, Тесовишке реке и бројних мањих водотокова који пресецају предметно подручје. Дејством ових процеса формиране су долине, речне терасе, алувијалне равни и локалне пролувијалне акумулације.

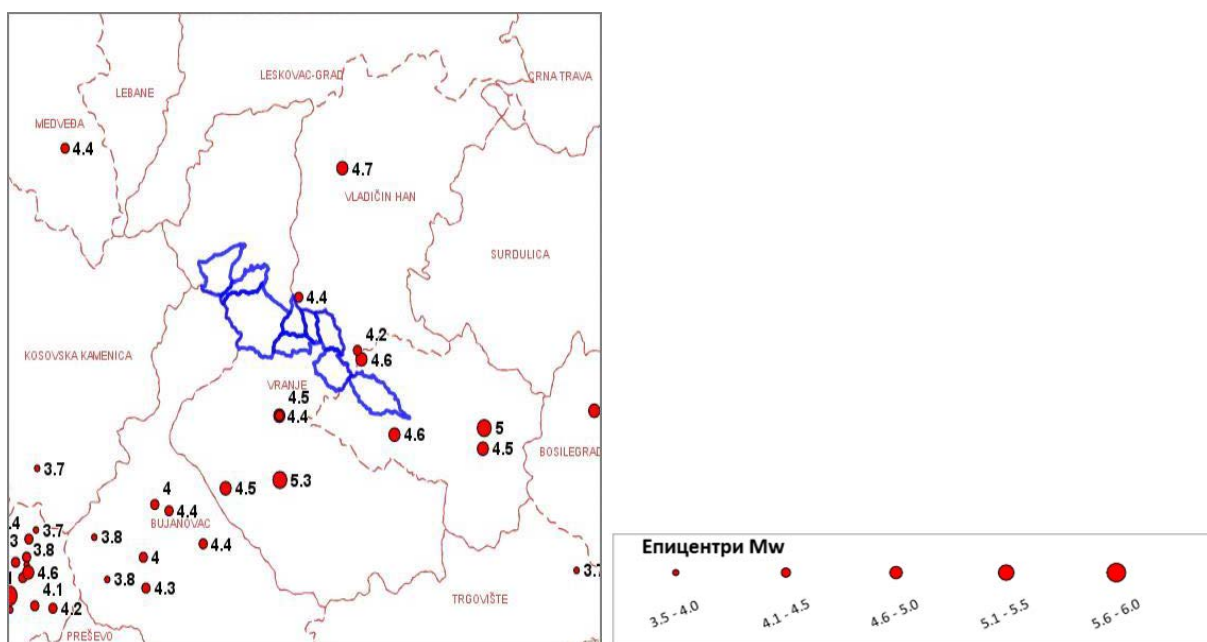
Током теренских истраживања нису регистрована активна клизишта нити значајнији облици нестабилности који би представљали ограничење за реализацију планиране

инфраструктуре. Ипак, због изражене рашчлањености рељефа, присуства стрмих падина и локално развијених ерозионих процеса, током изградње неопходно је предвидети мере заштите терена од ерозије, контролисано одвођење површинских вода, стабилизацију ископа и санацију свих привремено нарушених површина.

Може се закључити да су постојећи ерозиони процеси локалног карактера и да не представљају ограничавајући фактор за реализацију планираних садржаја, али захтевају примену одговарајућих техничких и организационих мера током изградње и експлоатације како би се спречило њихово интензивирање.

1.7.2.3. Сеизмолошке карактеристике терена

Према подацима о сеизмичким карактеристикама простора, у ширем окружењу планског обухвата евидентирано је више епицентара земљотреса магнитуде $M_w \geq 4$, у распону од 4,2 до 5,3 M_w .

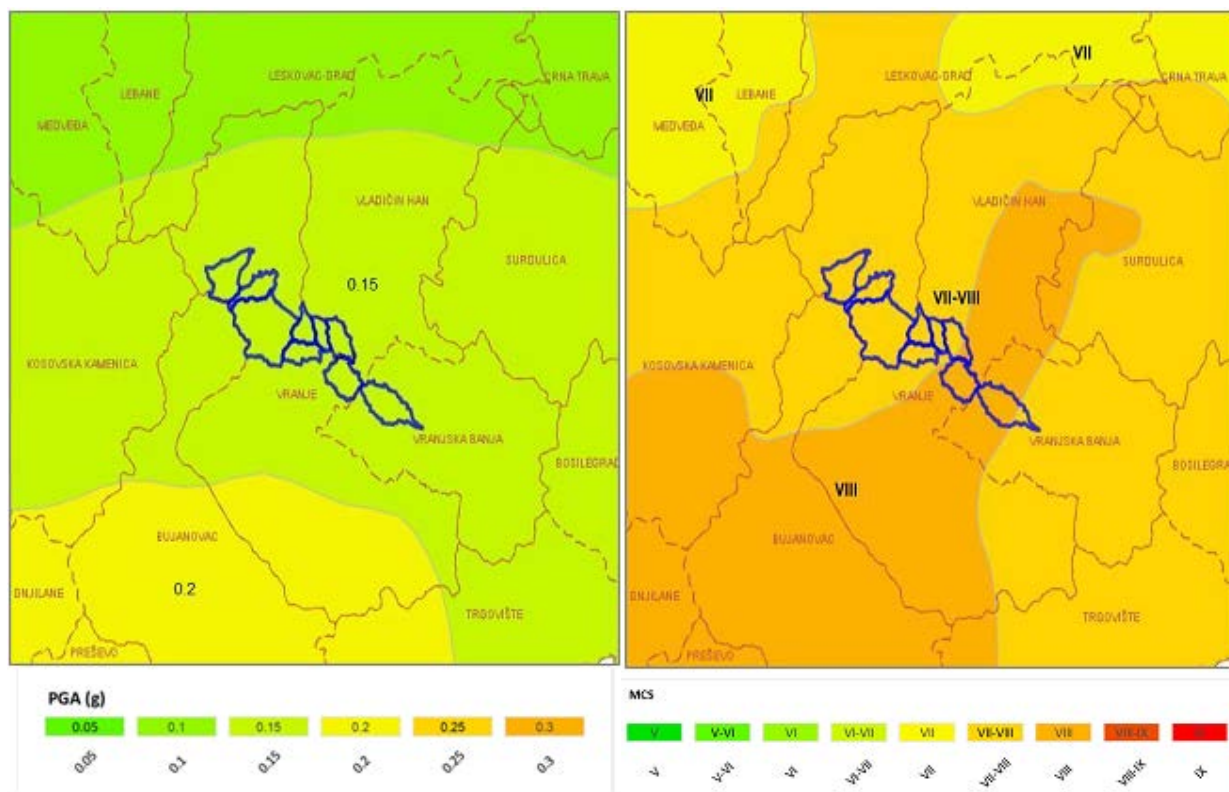

Слика 3: Приказ евидентираних епицентара земљотреса у ширем окружењу планског обухвата

Табела 2: Табела епицентара догођених земљотреса магнитуде $M_w \geq 3.5$ јединица Рихтерове скале лоцирани на и у непосредној околини планског подручја

Год	Мес	Дан	Час	Мин	Сек	Lat	Lon	Дубина	M_w
1755	2	26	0	0	0	42.500	21.900	10	5.3
1904	4	11	1	50	0	42.494	21.831	10	4.5
1904	4	20	1	32	30	42.550	22.300	17	4.8
1904	7	3	9	26	0	42.550	21.900	6	4.5
1904	8	4	9	39	30	42.550	21.900	5	4.4
1905	10	8	8	0	30	42.593	22.005	14	4.6
1920	5	19	21	0	30	42.522	22.158	16	4.5
1961	11	23	6	46	0	42.600	22.000	10	4.2
1976	7	19	21	0	0	42.760	21.630	9	4.4
1983	3	23	7	59	59	42.742	21.983	8	4.7
1983	3	26	9	19	17	42.642	21.926	3	4.4
1985	1	5	13	6	32	42.538	22.160	15	5
1993	1	12	18	50	52	42.534	22.046	12	4.6
1994	10	31	1	42	37	42.477	21.759	18	4.4
1994	10	31	1	48	23	42.451	21.802	20	4.4
2004	5	14	19	6	59	42.482	21.741	14	4

Сеизмички hazard за повратни период од 475 година, изражен параметром максималног хоризонталног убрзања тла за категорију тла А ($V_{s,30} > 800$ m/s), на предметном подручју износи $a_g = 0,15$ g, док је сеизмички hazard изражен степеном макросеизмичког интензитета VII–VIII EMS/MCS.

Слике 4 и 5: Сеизмички hazard

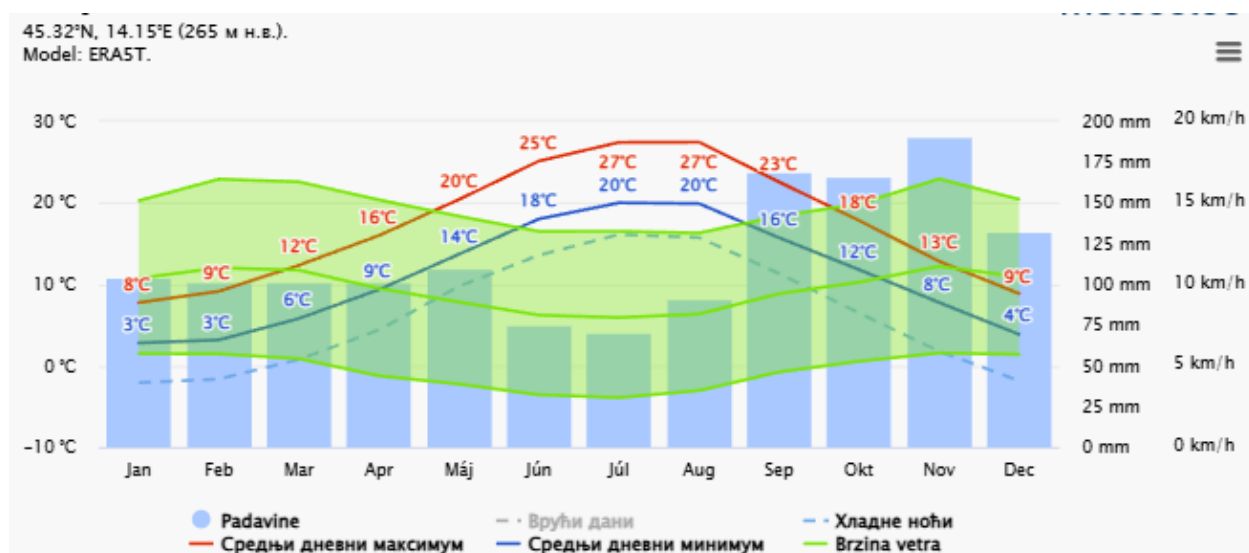
Конструктивни елементи електроенергетских објеката морају бити пројектовани тако да обезбеде стабилност, носивост и функционалност система у условима сеизмичких дејстава, у складу са прописима којима се уређује пројектовање и изградња објеката, као и важећим стандардима за прорачун сеизмичке отпорности конструкција.

1.7.2.4. Климатске карактеристике

Град Врање се налази на 480 метара надморске висине. Поднебље Врањске котлине, под утицајем орографије и пластике рељефа, карактерише модификована медитеранска и умерено континентална клима. Главне одлике климе града Врања су неједнако трајање годишњих доба, умерено хладне зиме, углавном топла пролећа, дуга и топла лета и топлије јесени од пролећа.

Температура ваздуха и падавине

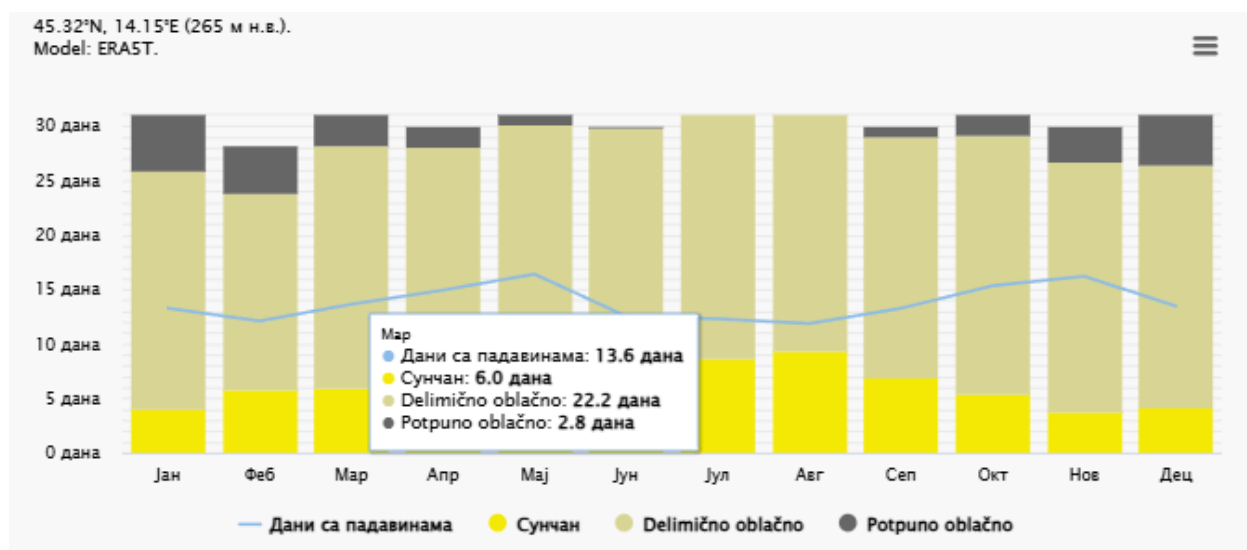
Врање има средњу јануарску температуру 3°C , а средњу јулску температуру 22°C . Према подацима РХМЗ-а максимална температура је износила 41.6°C (2007), минимална -25°C (1985), максималне падавине 73.8 mm (1972).

Слика 6: Просечна температура и падавине (извор: <https://www.meteoblue.com>)

Облачност и падавине

Према подацима РХМЗ-а максимална количина падавина била је 73.8 mm (1972), а максимална количина снега 58 mm (1985).

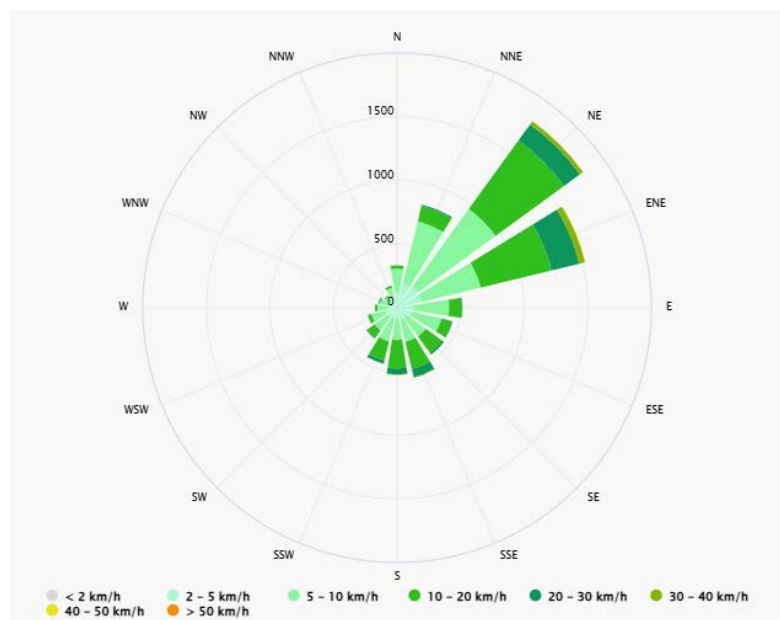

Слика 7: Облачни и сунчани дани са падавинама (извор: <https://www.meteoblue.com>)

Већа облачност током зиме ублажује дневна колебања температуре и последица је честих продора атлантских ваздушних маса услед чега зиме нису сувише оштре.

Ветар

На основу руже ветрова може се закључити да ветрови из североисточног правца најчешће дувају и достижу највеће брзине, углавном током зимских месеци.

Слика 8: Ружа ветрова (извор: <https://www.meteoblue.com>)

1.7.2.5. Пољопривредно земљиште

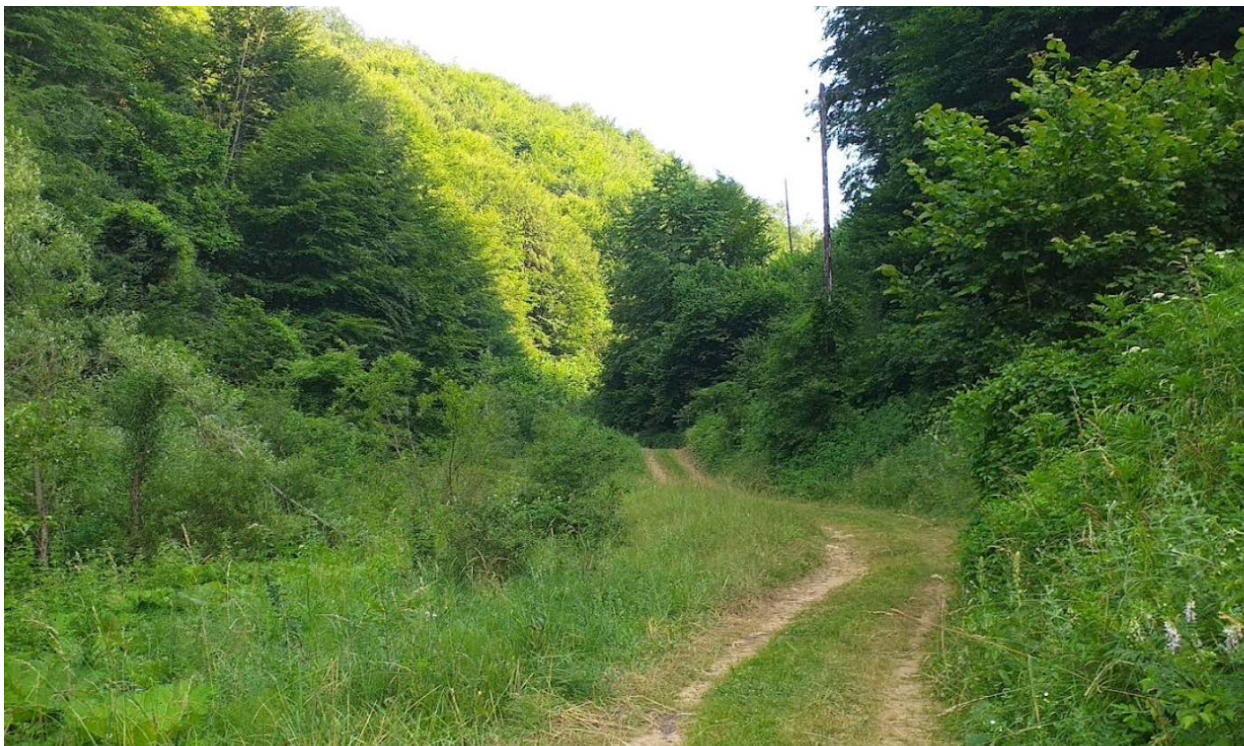
У обухвату ПДР највећи је удео пољопривредног земљишта – 331.03 ha², одосно 78.29%. Земљиште у границама плана обухвата простор три различита типа пољопривредног земљишта и то:

- Пољопривредни долињски рејон (централни низијски развојни рејон) до 500 mпv у долини Јужне Мораве, и представља зоне повољне за оранице и баште;
- Пољопривредни рејон побрђа (брежуљкасто–брдски рејон) обухвата просторе од 500-1000 mпv, на брежуљкастом и нешто вишем терену, представља зоне повољне за воћњаке и винограде;
- Пољопривредни планински рејон (планински - шумски рејон) - највиши терени, изнад 1000 mпv планирани су за узгој шума, местимично на постојећим ливадама и пашњацима за планинско сточарство, као комплеметарну делатност, и развој туризма.

1.7.2.6. Шуме и шумско земљиште

План обухвата део Газдинских једница “Гранична шума” и “Соборшница” којима газдује Шумско газдинство “Врање” Врање,

Основна намена шума у деловима поменутих газдинских јединца је производња дрвета и заштита земљишта од ерозије. План обухвата шуме високе заштитне вредности HCV – 4 (заштита земљишта од ерозије), које представљају подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама. На обухваћеним површинама се налазе шуме букве, китњака, вештачки подигнуте састојине црног бора, смрче и осталих четинара као и шикаре. Степен угрожености шуме од пожара се креће од I до VI степена угрожености, у зависности од састојине.

Слика 9: Постојећа шумска вегетација

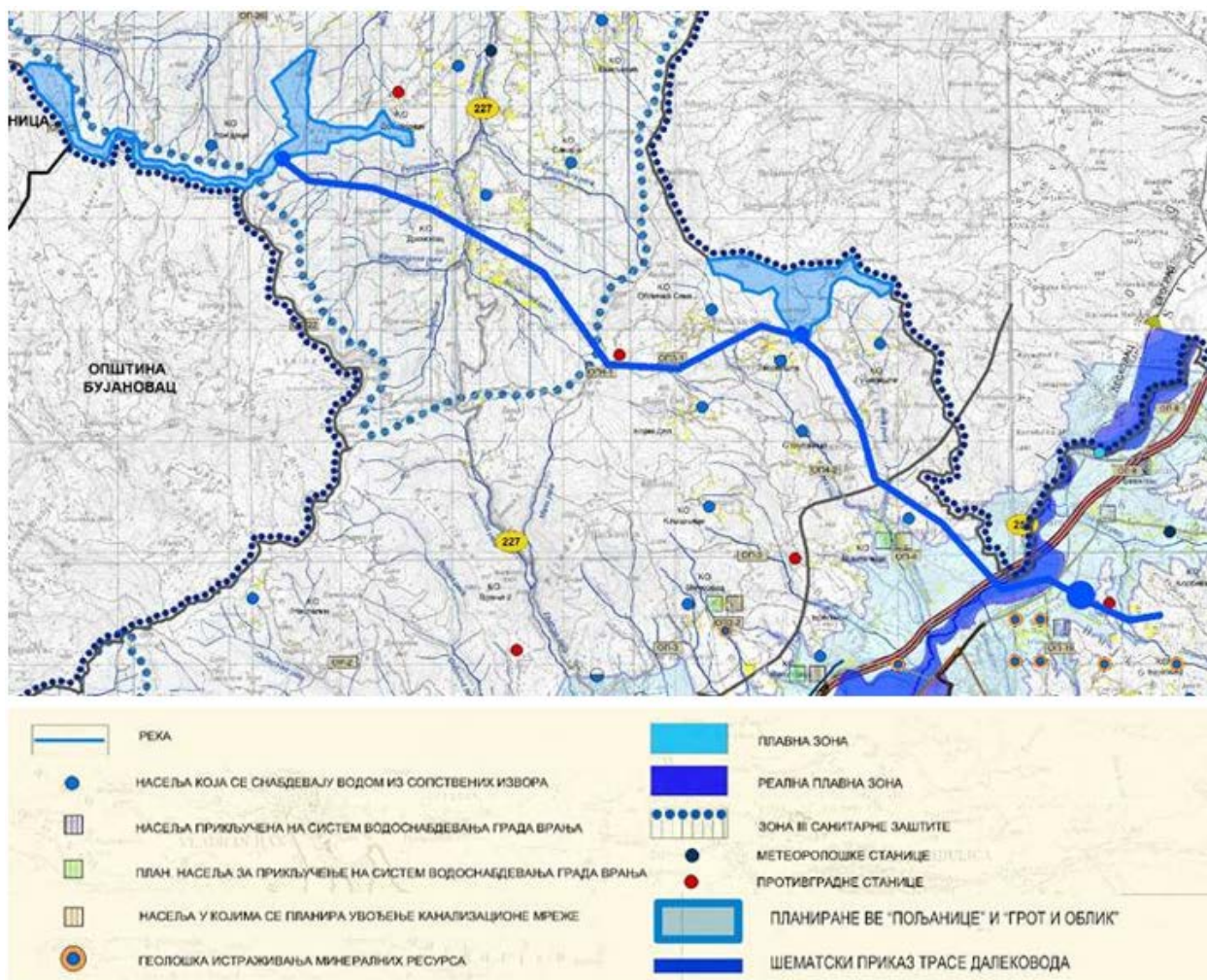
(извор:<https://earth.google.com/web/search/%d0%9a%d1%83%d0%ba%d0%b0%d0%b2%d0%b8%d1%86%d0%b0,+Gornje+Jabukovo>)

1.7.2.7. Водно земљиште

На подручју обухвата присутна је развијена хидрографска мрежа коју чине Јужна Морава, Ветерница, Врањска река, Репушничка река, Корбевачка река и већи број мањих потока, јаруга и вододерина.

Јужна Морава и Ветерница припадају водама I реда, док су остали водотоци сврстани у воде II реда. Корита већине водотокова нису регулисана и задржала су природне морфолошке карактеристике.

На предметном подручју присутан је и већи број локалних извора које користе околна насеља за водоснабдевање. Простор карактерише изражена мрежа природних дренажних праваца која има значајну улогу у одвођењу површинских вода са стрмих падина Пољанице и Облика.

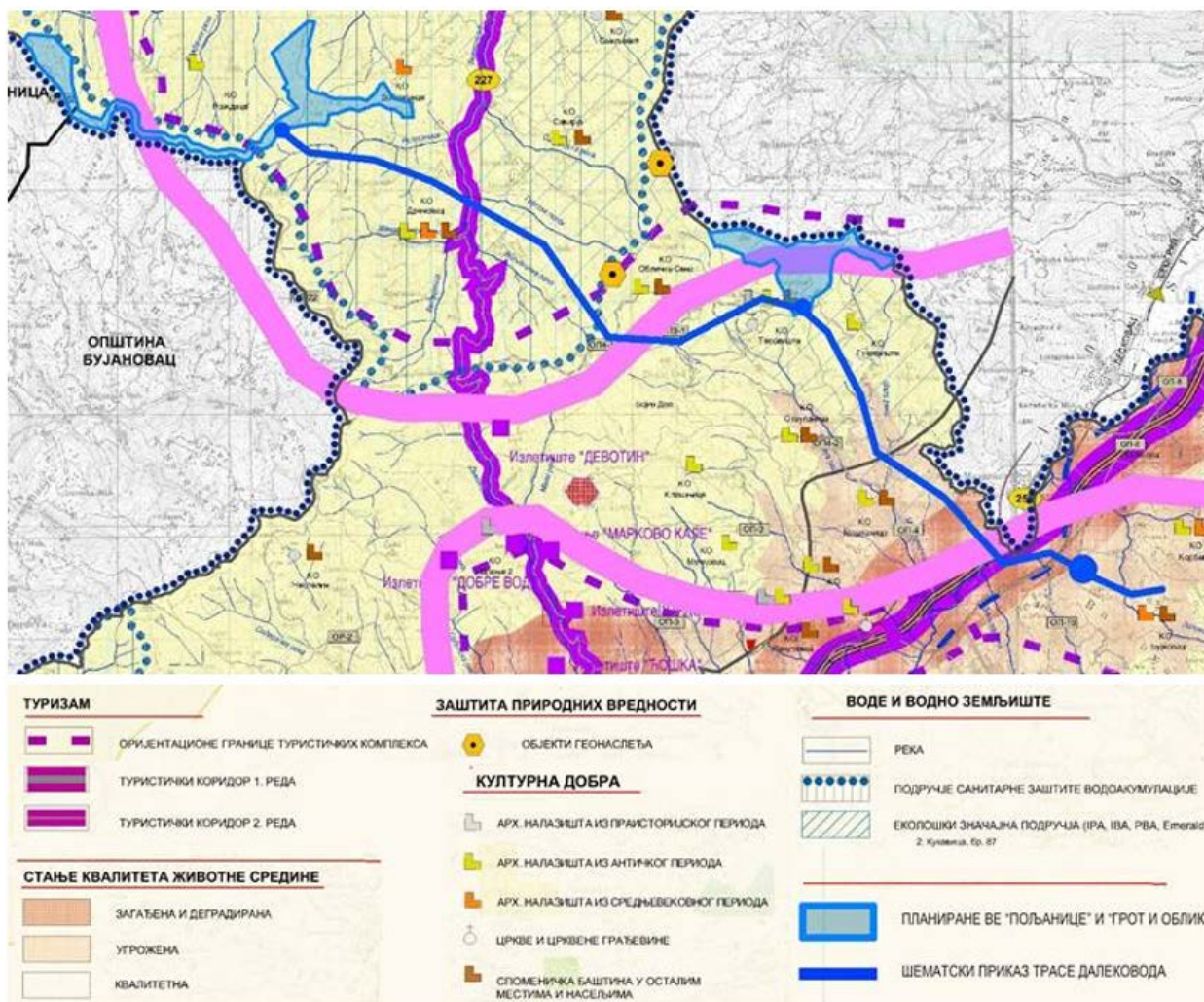

Слика 10: ПП града Врача, извод из графичког прилога Карта 2.2 – Хидротехничка инфраструктура, са шематским приказом предлога трасе далековода и планираних ВЕ „Пољанице“ и „Грот и Облик“

1.7.2.8. Заштита природних добара

Заштита природе заснива се на очувању природних добара и природних вредности које се исказују биолошком, геолошком и предеоном разноврсношћу. Спроводи се у складу са Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 91/10 - испр., 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21), Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 95/18 - др. закон) и Законом о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 11/01).

Према Решењу Завода за заштиту природе Србије, 03 бр. 021-4766/3 од 16.04.2026. године, предметно подручје нема заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите у складу са Законом о заштити природе.

Слика 11: ПП града Врања, извод из графичког прилога Карта 3 – Туризам и заштита простора, са шематским приказом предлога трасе далековода и планираних ВЕ „Пољанице“ и „Грот и Облик“

Предметни простор се налази у обухвату еколошки значајног подручја под називом „Кукавица“ еколошке мреже Републике Србије у складу са Прилогом 1. Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10). Главни атрибут наведеног еколошки значајног подручја је одабрано подручје за дневне лептире под истоименим називом „Кукавица“ у коме су евидентирани следеће циљане врсте: ускршњи лептир (*Zerynthia polyxena*), мнемозина (*Parnassius mnemosyne*), велики дукат (*Lycaena dispar*), мрки многобојац (*Nymphalis valvalbum*) и шумски шаренац (*Euphydryas maturna*).

На ширем простору предметног Плана евидентирани су станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња: ускршњи лептир (*Zerynthia polyxena*), мнемозина (*Parnassius mnemosyne*), велики дукат (*Lycaena dispar*), мрки многобојац (*Nymphalis valvalbum*) и шумски шаренац (*Euphydryas maturna*), обични смук (*Zamenis longissimus*), врста мрмољка (*Triturus macedonicus*), шарени даждевњак (*Salamandra salamandra*), зелена крастача (*Pseudepidalea viridis*), рибарица (*Natrix tessellata*), белоушка (*Natrix natrix*), планински мрмољак (*Mesotriton alpestris*), мали мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), гаталинка (*Hyla arborea*), степски смук (*Dolichophis caspius*), смукуља (*Coronella austriaca*), јастреб (*Accipiter gentilis*), краткопрсти кобац (*Accipiter brevipes*), мишар (*Buteo buteo*), патуљаста орао (*Hieraaetus pennatus*) и вук (*Canis lupus*) и др., У складу са Прилогом 1 и 2. Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16).

На подручју је евидентиран приоритетни тип станишта од значаја за заштиту – 91W0 Межијске шуме букве, у складу са Прилогом 2. Правилника о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту

приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, број 35/10).

1.7.3. Створене карактеристике

1.7.3.1. Насељеност и концентрација становништва

У границама Плана нема објеката намењених становању нити пословним делатностима, тако да у обухвату Плана нема стално насељених или запослених лица. У непосредној близини границе планског подручја налазе се разуђена насеља и појединачни стамбени објекти. Изузетак су евентуално комплекси ПРП, али је број стално запослених који се могу наћи на овим локацијама занемарљиво мали да би био предмет стратешке процене.

1.7.3.2. Заштита културних добара

У складу са условима надлежне институције заштите културног наслеђа, утврђено је да на простору обухвата Плана, у тренутку израде планске документације, нису спроведена систематска истраживања, проспекција и валоризација непокретног културног и археолошког наслеђа. Такође, није извршено евидентирање ратних меморијала у складу са прописима којима се уређује ова област (Закон о ратним меморијалима, "Службени гласник РС" 50/18).

Будући да се ради о археолошки неистраженом простору, не постоје поуздани и употребљиви подаци о потенцијалном постојању културног и археолошког наслеђа у обухвату Плана.

1.7.3.3. Инфраструктурна мрежа, објекти и површине

Трасе планираних далековаода са припадајућим заштитним појасевима укрштају се или воде у непосредној близини више постојећих и планираних инфраструктурних система од републичког и локалног значаја, и то:

- аутопута Е-75 (Коридор Х) на деоници Лесковац – Прешево;
- државног пута II реда број 442;
- планиране брзе железничке пруге Ниш – Прешево – граница Републике Северне Македоније;
- постојеће железничке пруге Београд – Ниш – Прешево – државна граница;
- планираног магистралног оптичког кабла;
- планираног магистралног гасовода Лесковац – Врање (РГ 11-02);
- постојећих далековаода 110 kV бр. 153 РП ХЕ Врла 3 – ТС Врање 1 и 110 kV бр. 1219/2 ТС Владичин Хан – ТС Врање 4;
- коридора општинских и некатегорисаних путева;
- међународног бициклистичког коридора EUROVELO 11;
- водотокова Јужне Мораве и Ветернице (воде I реда);
- Врањске реке, Репушничке реке, Корбевачке реке и већег броја мањих водотокова, потока, јаруга и вододерина (воде II реда).

Већина наведених инфраструктурних система концентрисана је у долиномском појасу Јужне Мораве, који представља најзначајнији инфраструктурни коридор овог дела Србије. У оквиру овог простора већ су формиран коридори друмског, железничког, енергетског, телекомуникационог и гасног саобраћаја, док се у истом простору налазе и најзначајнији водотокови предметног подручја.

Трасе планираних прикључних далековаода 400 kV у зони ПРП „Врање 5“ приближавају се долиномском простору Јужне Мораве и укрштају се са више инфраструктурних коридора и водотока. На појединим деоницама трасе пресецају водно земљиште или се пружају паралелно са њим, због чега је приликом дефинисања планског решења посебна пажња посвећена избегавању директног заузимања водног земљишта и очувању природног режима вода.

Планирани магистрални оптички кабл укршта се са трасом планираних далековаода у завршном делу коридора, непосредно пре прикључења два једнострука далековаода 400 kV по принципу „улаз–излаз“ на постојећи далековод 400 kV бр. 461 ТС Лесковац 2 – ТС Врање 4.

Концентрација саобраћајне, енергетске, телекомуникационе, гасоводне и водопривредне инфраструктуре у долини Јужне Мораве представља један од кључних просторних елемената предметног подручја и важан фактор при сагледавању кумулативних утицаја на животну средину.

Електроенергетска мрежа и објекти

Подручје обухваћено Планом налази се у ширем коридору постојеће електроенергетске инфраструктуре јужног дела Републике Србије. Најзначајнији објекат преносног система у непосредном окружењу представља постојећи далековод 400 kV бр. 461 ТС Лесковац 2 – ТС Врање 4, који пролази источним делом планског подручја и представља будућу тачку прикључења планираних ветроелектрана на преносни систем Републике Србије.

Поред објеката преносног система, на подручју Плана и у његовом непосредном окружењу присутни су и елементи дистрибутивне електроенергетске мреже, које чине надземни водови средњег напона 10 kV, нисконапонска мрежа и стубне трансформаторске станице 10/0,4 kV у функцији снабдевања околних насеља и појединачних корисника електричном енергијом.

С обзиром да се највећи део обухвата налази у брдско-планинском подручју Пољанице, Грота и Облика, постојећа електроенергетска инфраструктура је релативно ретко распоређена и превасходно је везана за насељена места и локалне саобраћајнице.

Водоводна и канализациона мрежа и објекти

Највећи део обухвата Плана представља ненасељен или слабо насељен простор у коме није развијена јавна водоводна и канализациона мрежа.

Водоснабдевање појединих домаћинстава и засеока у ширем окружењу углавном се обезбеђује преко локалних водовода, каптираних извора и индивидуалних система снабдевања водом.

Системи јавне канализације присутни су само у насељенијим деловима ширег подручја, док се у брдско-планинском делу отпадне воде углавном решавају индивидуалним системима.

Телекомуникациона мрежа и објекти

На подручју Плана и у непосредном окружењу постоје подземни телекомуникациони и оптички каблови који обезбеђују телекомуникациону повезаност локалних насеља.

Покривеност мобилном телефонијом обезбеђена је преко мрежа оператера „Телеком Србија“, Yettel и SBB, док у самом обухвату Плана нема активних базних станица мобилне телефоније. Евидентиран је један радио-релејни линк који представља део постојеће телекомуникационе инфраструктуре.

Гасоводна мрежа и објекти

На подручју обухвата Плана нема изграђених објеката транспортног или дистрибутивног гасног система, нити су евидентирани коридори постојећих гасовода.

1.7.3.4. Опис стања чинилаца животне средине

Стање и основна структура коришћења земљишта/простора (пољопривредно-шумско-остало) је одраз ранијег демографског раста, развоја сеоских насеља и земљорадње као кључне економске гране, а трендови непожељних антропогених промена нису алармантни.

Осим пејзажних квалитета ово подручје располаже високим степеном билошке разноврсности, односно богатим фондом врста живог света са бројним представницима сврстаним у реткости, угрожене, реликтне и ендемичне врсте.

Будући да на предметном простору нема развијене привреде и индустријских постројења, као ни других значајних загађивача (осим саобраћаја у зони државних путева), може се очекивати да је квалитет животне средине овог простора бољи од квалитета животне средине на урбанизованом подручју Града Врања.

На планском подручју и у непосредној близини није успостављен редован мониторинг животне средине. На основу анализе начина коришћења земљишта и података са сличних локалитета може констатовати да на квалитет ваздуха, вода и земљишта утицај могу имати: нерационална употреба пестицида и ђубрива у пољопривреди, пропусне септичке јаме, саобраћај, индивидуална ложишта и дивље депоније.

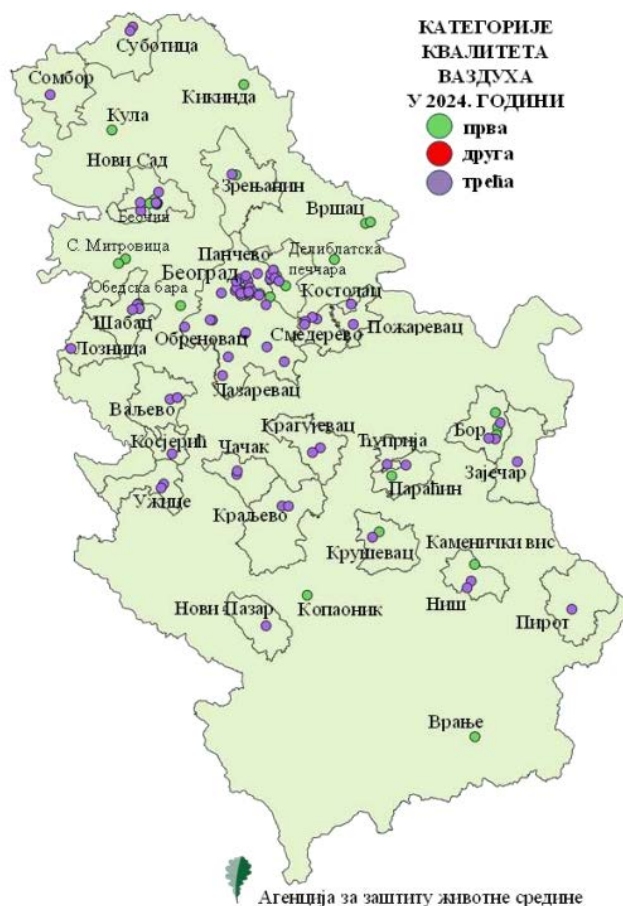
Квалитет ваздуха

У Врању се обавља систематски мониторинг квалитета ваздуха на пет мерних места. Међутим, ова мерна места су лоцирана у централној градској зони па се добијени подаци не могу сматрати релевантним за посматрано подручје.

Истовремено Агенција за заштиту животне средине, на основу података са мреже мерних места, сваке године припрема и објављује Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији. На основу резултата ових мерења сагласно члану 21. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др.закон), а према нивоу загађености, полазећи од прописаних граничних и толерантних вредности, утврђују се следеће категорије квалитета ваздуха:

- прва категорија - чист или незнатно загађен ваздух где нису прекорачене граничне вредности нивоа ни за једну загађујућу материју;
- друга категорија - умерено загађен ваздух где су прекорачене граничне вредности нивоа за једну или више загађујућих материја, али нису прекорачене толерантне вредности ни једне загађујуће материје;
- трећа категорија - прекомерно загађен ваздух где су прекорачене граничне вредности за једну или више загађујућих материја.

На основу оцене квалитета ваздуха у 2024. години може се закључити да се Град Врање налази у првој категорији - чист или незнатно загађен ваздух.

Слика 12: Категорије квалитета ваздуха 2024. године по станицама

С обзиром на присутне активности и начин коришћења земљишта на предметној територији, може се закључити да загађеност ваздуха потиче углавном од саобраћаја и индивидуалних ложишта, претежно у зимским месецима. С обзиром на малу густину насељености и мали број ложишта процењује се да су та загађења незнатна, а утицај саобраћаја се може претпоставити у делу коридора који се налази источно од Града Врања и укршта се са саобраћајницом А1.

Квалитет вода

Главне изворе загађења вода у Србији представљају непречишћене индустријске и комуналне отпадне воде, дренажне воде из пољопривреде, оцедне и процедне воде из депонија. С обзиром на недостатак мерења квалитета површинских и подземних вода на посматраном подручју, закључци о постојећем стању могу се извести уз помоћ искуства и увида у извештај о стању животне средине у Републици Србији за 2024. годину. Према подацима Агенције за заштиту животне средине, доминантно загађивање вода у Републици Србији азотом и фосфором потиче из комуналних и индустријских извора, као и јавних комуналних предузећа.

У оквиру плана, налази се више река: Врањска река, река Ветерница, Јужна Морава, Репушничка река, Корбевачка река, као и већи број мањих водотокова (безимени потоци, јаруге и вододерине). Ветерница и Јужна Морава припадају водама I реда, док су остали водотоци воде II реда.

У погледу санитарно-техничких услова водоснабдевања и каналисања, ситуација у Пчињском округу није на задовољавајућем нивоу, иако је број нових прикључака на јавни водовод и канализацију у порасту.

Према индикатору SWQI¹ у претходном периоду на сливу Мораве нема значајних промена. Ипак, може се претпоставити да у горњем току Јужне Мораве и на мањим водотоцима, који се налазе у зони предметног плана, нема значајних загађивача и да је квалитет воде у њима добар.

Квалитет земљишта

На загађивање тла, као и на квалитет вода доминантно утичу неадекватна употреба пестицида у пољопривреди, депоновање чврстог отпада, непланске активности, комунална неопремљеност и утицај саобраћаја (сливање површинских вода са коловоза, таложење издувних гасова, Pb и CaCl₂ у зимском периоду). С обзиром начин коришћења предметног простора, може се закључити да је квалитет земљишта углавном добар.

У постојећем стању траса далековода највећим делом пролази кроз пољопривредне површине и шуме. Изградња планираних далековода не искључује трајно коришћење земљишта из примарне пољопривредне производње.

Бука

На предметном подручју нема мерних места за систематско праћење буке у животној средини. Бука, као и загађење ваздуха, потиче углавном од саобраћаја и нема велики интензитет.

Акустичке зоне су према намени простора дефинисане Правилником о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС”, бр.72/2010) и приказане су у наредној табели са приказаним граничним вредностима индикатора буке за сваку акустичку зону, које су дефинисане Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр.75/2010).

Табела 3: Граничне вредности индикатора буке на отвореном простору, према акустичким зонама

Зона	Намена простора	Допуштени ниво буке у dB (A)	
		дан и вече	ноћ
1.	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно-историјски локалитети, велики паркови	50	40
2.	Туристичка подручја, кампови и школске зоне	50	45
3.	Чисто стамбена подручја	55	45
4.	Пословно-стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја и дечија игралишта	60	50
5.	Градски центар, занатска, трговачка, административно-управна зона са становима, зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
6.	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне бука не сме прелазити граничну вредност у зони са којом се граничи	

Одређивање акустичких зона врши се у зависности од намене простора. Акустичке зоне се одређују према постојећем стању изграђености, начину коришћења земљишта, као и према планираним наменама простора и дефинишу се граничним вредностима индикатора буке (за дан, вече и ноћ) израженим у децибелима.

¹ Serbian Water Quality Index (SWQI) прати девет параметара физичко-хемијског квалитета и један параметар микробиолошког квалитета воде и обезбеђује меру стања површинских вода у погледу општег квалитета површинских вода.

2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

Стратешка процена као интегрални део предметног Плана детаљне регулације подржава опште циљеве заштите животне средине постављене плановима вишег реда, а засноване на принципима одрживог развоја:

- очување и заштита природних вредности и рационално коришћење природних ресурса;
- избегавање стварања еколошких конфликта;
- интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње;
- смањење загађености ваздуха и нивоа буке;
- ефикасна заштита вода и земљишта;
- смањење утицаја на климатске промене;
- превенцију приликом планирања садржаја који би могли утицати на животну средину;
- ефикаснија контрола квалитета чинилаца животне средине и
- интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње.

2.2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

Посебни циљеви у конкретном случају диктирани су специфичностима локације, непосредног окружења и постојећим садржајима на локацији. За стратешку процену сматрамо да следећи посебни циљеви имају највећи значај:

- Заштита и унапређење квалитета ваздуха
- Смањење утицаја на климатске промене
- Смањити изложеност становништва повишеним нивоима буке
- Одрживо коришћење вода
- Заштита и унапређење квалитета површинских и подземних вода
- Очување квалитета земљишта
- Очување и унапређење шума
- Заштита и унапређење биодиверзитета
- Очување природних добара
- Очување и унапређење предела
- Ублажавање негативног демографског развоја
- Заштита и унапређење здравља становништва
- Унапређење третмана и одлагања чврстог отпада
- Смањење изложености становништва нејонизујућем зрачењу
- Унапређење система мониторинга и екоменаџмента

2.3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА

На основу дефинисаних посебних циљева, врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради Стратешке процене. Индикатори су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животној средини и за

утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за планирање.

У погледу законске регулативе у Србији је донет Правилник о националној листи индикатора заштите животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 37/2011) којим се прописује национална листа индикатора заштите животне средине. Индикатори су подељени према тематским подручјима на индикаторе стања, утицаја, притисака, реакција друштва, одговора, покретачких фактора.

У случају недостатка индикатора, и одређени параметри који се прате могу указати на стање или промене. Правилан избор индикатора се базира на усклађености са постављеним циљевима стратешке процене.

Табела 4: Избор индикатора у контексту постављених циљева

	Ред.бр.	Посебни циљеви СПУ	Индикатори
ВАЗДУХ И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ	1	Заштита и унапређење квалитета ваздуха	Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ и O ₃
			Емисија примарних суспендованих честица и секундарних прекурсора суспендованих честица: PM ₁₀ , NO _x , NH ₃ и SO ₂
	2	Смањење утицаја на климатске промене	Емисија гасова са ефектом стаклене баште
			Потрошња супстанци које оштећују озонски омотач
			Електрична енергија произведена из ОИЕ
БУКА	3	Смањење изложености становништва повишеним нивоима буке	Укупни индикатор буке
			Индикатор ноћне буке
ВОДЕ	4	Одрживо коришћење вода	Индекс експлоатације воде (WEI)
			Коришћење воде у домаћинству
			Губици воде
			Поново употребљена и рециклирана вода
	5	Заштита и унапређење квалитета површинских и подземних вода	Serbian Water Quality Index (SWQI)
			Емисије загађујућих материја из тачкастих извора у водна тела
			Загађене (непречишћене) отпадне воде
ЗЕМЉИШТЕ	6	Очување квалитета земљишта	Постројења за пречишћавање отпадних вода из јавне канализације и из индустрије
			Становништво прикључено на канализацију(%)
			Промена начина коришћења земљишта (%)
			Потрошња минералних ђубрива и средстава за заштиту биља
ШУМЕ	7	Очување и унапређење шума	Ерозија земљишта
			Површина, састојине и типови шума: Тренд промена површина под шумом
			Шумске врсте
			Штете у шумама

	Ред.бр.	Посебни циљеви СПУ	Индикатори
ПРИРОДНА И БИОЛОШКА РАЗНОВРСНОСТ	8	Заштита и унапређење биодиверзитета	Угрожене и заштићене врсте Диверзитет врста
	9	Очување природних добара	Заштићена подручја
ПРЕДЕО	10	Очување и унапређење предела	Управљање контаминираним локалитетима
ПРИВРЕДНИ И ДРУШТВЕНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ	11	Ублаживање негативног демографског развоја	Промена броја становника (%)
	12	Заштита и унапређење здравља становништва	Квалитет воде за пиће
			% становника са приступом објектима здравствене заштите % становника изложених повишеном загађењу ваздуха
ОТПАД	13	Унапређење третмана и одлагања чврстог отпада	Укупна количина произведеног отпада
			Производња отпада (комунални, индустријски, опасан)
			Количина издвојеног прикупљеног, поновно искоришћеног и одложеног отпада
			Депоније отпада
НЕЈОНИЗУЈУЋЕ ЗРАЧЕЊЕ	14	Смањење изложеност становништва електромагнетном зрачењу	Извори нејонизујућег зрачења од посебног интереса
СУБЈЕКТИ СИСТЕМА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	15	Унапређење система мониторинга и екоменаџмента	Систем управљања заштитом животне средине
			Успешност спровођења законске регулативе
			Издаци из буџета
			Инвестиције и текући издаци
			Број мерних тачака у системима мониторинга

3. ОПИС ЛОКАЦИЈЕ КОЈА ЈЕ ПРЕДМЕТ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Простор обухваћен Планом налази се у Врањској котлини, северно и северозападно од Врања. Подручје карактерише развијена речна мрежа, коју чине Врањска река и други водотокови које гравитирају сливу Јужне Мораве. Геоморфолошки, Врање је смештено у котлини окруженој планинским масивима Пљачковице, Крстиловице и Пржара, на значајном саобраћајном правцу који повезује Србију са Северном Македонијом и Бугарском.

Врањска котлина настала је као последица тектонских процеса спуштања терена дуж раседа правца југозапад–североисток, уз накнадно обликовање рељефа деловањем реке Јужне Мораве. Рељеф чине неогене и квартарне терасе које се постепено спуштају ка алувијалној равни леве долинске стране Јужне Мораве.

Траса двоструког далековода 35 kV почиње у оквиру ветроелектране „Пољаница“, на северозападном делу обухвата Плана, одакле се пружа према југоистоку у правцу ветроелектране „Грот и Облик“. Траса је вођена претежно преко брдско-планинског терена, шумских и пашњачких површина, пратећи конфигурацију терена и избегавајући насељена подручја и веће концентрације стамбених објеката. На појединим деоницама

укршта се са локалним и некатегорисаним путевима, инфраструктурним системима, као и са мањим водотоцима и јаругама карактеристичним за планинско подручје Пољанице.

Од трансформаторске станице 35/400 kV у оквиру ветроелектране „Грот и Облик“ планиран је двоструки далековод 400 kV који се пружа према истоку и североистоку, у правцу планираног прикључно-разводног постројења „Врање 5“. Траса пролази преко претежно ненасељеног простора који чине шуме, пашњаци и локално пољопривредне површине, пресецајући мањи број пољских путева и природних дренажних праваца. У завршном делу траса се спушта према долином простору Врањске Бање, укрштајући се са постојећим далеководима 110 kV, државним путем IA реда A1, коритом Јужне Мораве, магистралном једноколосечном електрифицираном железничком пругом Београд Центар - државна граница са Македонијом и државним путем II A реда бр. 258, и уводи у комплекс ПРП 400 kV „Врање 5“. Укупна дужина ове деонице износи приближно 8 km.

Прикључно-разводно постројење 400 kV „Врање 5“ планирано је у североисточном делу обухвата Плана, у катастарској општини Бујковац, на простору између Врањске Бање и трасе постојећег далековода 400 kV број 461 ТС Лесковац 2 – ТС Врање 4. Локација је одабрана у непосредној близини постојеће преносне мреже, чиме се обезбеђују технички услови за прикључење планираних ветроелектрана на електроенергетски систем Републике Србије.

Од ПРП 400 kV „Врање 5“ планирана су два прикључна једнострука далековода 400 kV по принципу „улаз–излаз“ на постојећи далековод 400 kV број 461. Обе трасе полазе из комплекса ПРП-а и пружају се према југоистоку, преко благо заталасаног терена, пољопривредних површина, пашњака и локалних шумских заједница. Након тога скрећу према североистоку и прикључују се на постојећи далековод у зони између стубова број 183 и 184. На овој деоници трасе се укрштају са пољским путевима, мањим водотоцима и локалним дренажним правцима.

Приликом дефинисања коридора свих планираних далековода примењен је принцип избегавања насељених подручја, групација стамбених објеката, значајнијих инфраструктурних ограничења и простора осетљивих са аспекта заштите животне средине. Трасе су прилагођене конфигурацији терена и постојећем начину коришћења простора, уз настојање да се у највећој могућој мери минимизирају утицаји на становништво, природне ресурсе и постојеће намене земљишта.

У постојећем стању у граници Плана издвајају се следеће намене површина:

- пољопривредно земљиште
- шумско земљиште
- водно земљиште
- инфраструктурни и саобраћајни коридори

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода за заштиту природе Србије, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, обухват Плана се не налази унутар заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите. Међутим, обухват Плана који захвата део катастарских општина: КО Бујковац, КО Моштаница, КО Гумериште, КО Тесовиште, КО Обличка Сена и КО Дреновац, налази се унутар еколошки значајног подручја „Кукавица“ еколошке мреже Републике Србије, у оквиру кога је идентификовано одабрано подручје за дневне лептире (Prime Butterfly Area) под називом „Кукавица“ у складу са Уредбом о еколошкој мрежи.

Обухват предметног Плана се својим већим делом налази и у границама идентификованог потенцијалног подручја еколошке мреже Натура 2000 у Србији под називом „Гранична шума“, предложено као подручје за очување дивљих врста и њихових станишта од европског значаја (pSCI) у складу са прописом Европске уније — Директивом о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста (Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora).

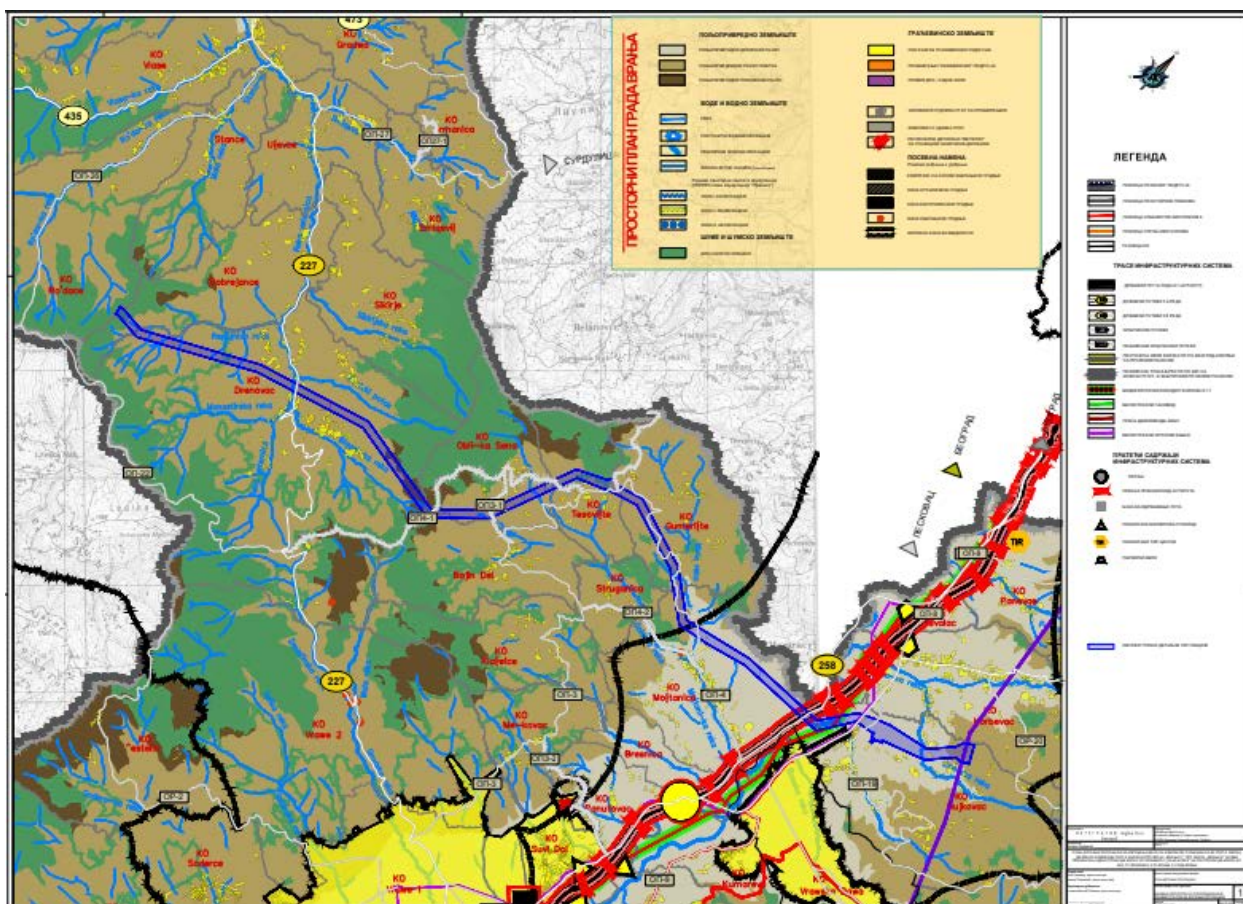
4. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У складу са чланом 14. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину Извештај о СПУ је документ којим се утврђују, описују, вреднују и процењују значајни утицаји на чиниоце животне средине до којих може да дође спровођењем плана, разумне варијанте које је орган надлежан за припрему плана и програма разматрао узимајући у обзир циљеве и географски обухват плана и програма и одређују мере за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину. У складу са тим у овом поглављу биће приказани планом предвиђени садржаји, процењен утицај који се могу јавити у току њихове изградње и експлоатације. На основу процењених утицаја биће дат предлог мера којима се евентуални негативни утицаји могу ублажити или у потпуности избећи.

4.1. ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ НАМЕНА

У обухвату Плана детаљне регулације задржавају се постојеће и планом вишег реда утврђене претежне намене земљишта, уз примену режима заштите, ограничења и услова изградње који произилазе из положаја у заштитном коридору далековода и непосредне близине електроенергетске инфраструктуре.

Промена намене биће дефинисана у делу потребном за реализацију планираног прикључног разводног постројења (ПРП) и приступне саобраћајнице која ће омогућити несметан приступ комплексу постројења током изградње, експлоатације и одржавања. Приступна саобраћајница повезује комплекс ПРП-а са постојећом путном мрежом и пројектована је у складу са техничким захтевима за приступ специјализованих возила, механизације и опреме неопходне за функционисање електроенергетског објекта.

Слика 13: ПП града Врања, извод из графичког прилога Карта 1 – Намена простора, са шематским приказом предлога трасе далековода и планираних ВЕ „Пољанице“ и „Грот и Облик“

На основу Просторног плана града Врања, података прибављених у сарадњи са надлежним институцијама које управљају предметним земљиштем, овим Планом задржане су следеће намене:

- Водно земљиште;
- Шумско земљиште;
- Пољопривредно земљиште;
- Некатегорисани путеви (према фактичком стању);
- Јавне саобраћајне површине:
 - Коридор државног пута IA реда A1: државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) – Нови Сад – Београд – Ниш – Врање – државна граница са Македонијом (гранични прелаз Прешево);
 - Коридор државног пута IIA реда број 227: Лесковац – Стројковце – Мирошевце – Власе – Врање – Доњи Стајевац;
 - Коридор државног пута IIA реда број 258: веза са државним путем A1 (петља Лесковац центар) – Лесковац – Владичин Хан – Врање – Бујановац – Чукарка (веза са државним путем 42);
 - Коридор државног пута IIB реда број 442: веза са државним путем 258 – Крива Феја – Горња Љубата – веза са државним путем 234.
 - Коридор магистралне електрифициране железничке пруге Београд Центар - Распутница "Г" - Раковица - Младеновац - Лапово - Ниш - Прешево – држ.граница – (Табановци) у Врању у зони Км 346+050 предметне пруге, на територији катастарске парцеле општине Бујковац, општина Врњачка Бања.

За потребе изградње предметне електроенергетске инфраструктуре није предвиђена измена регулационих линија које се поклапају са постојећим границама катастарских парцела.

Овим планом дефинишу се нове површине јавне намене:

- Јавне инфраструктурне површине - Планирани електроенергетски објект јавне инфраструктуре ПРП 400 kV Врање 5;
- Јавне саобраћајне површине - Новопланирани саобраћајни прикључак од ПРП 400 kV Врање 5 до некатегорисаног јавног пута на КП 4838 КО Бујковац.

Јавне инфраструктурне површине, мреже и објекти

Електроенергетска мрежа и објекти

Планом је предвиђена изградња новог електроенергетског система чија је основна функција прикључење ветроелектрана „Пољаница“ и „Грот и Облик“ на преносни систем Републике Србије.

Планирана инфраструктура обухвата:

- двоструки далековод 35 kV између ветроелектрана „Пољаница“ и „Грот и Облик“;
- двоструки далековод 400 kV између ветроелектране „Грот и Облик“ и ПРП 400 kV „Врање 5“;
- прикључно-разводно постројење 400 kV „Врање 5“;
- прикључно разводно постројење (ПРП) ЕДС;
- саобраћајни прикључак од ПРП 400 kV Врање 5 до некатегорисаног јавног пута на КП 4838 КО Бујковац;
- два прикључна једнострука далековод 400 kV по принципу „улаз–излаз“ на постојећи далековод 400 kV бр. 461 ТС Лесковац 2 – ТС Врање 4.

ПРП 400 kV „Врање 5“ планирано је као ваздухом изоловано постројење са два главна система сабирница и укупно осам поља. Комплекс постројења заузимаће приближно 5 ha и представљаће централну тачку прикључења ветроелектрана на преносну мрежу.

Водоводна и канализациона мрежа и објекти

За планирано прикључно разводно постројење (ПРП), с обзиром да нема могућности прикључења објекта на комуналну инфраструктуру, усвојена су техничка решења хидроинсталација као независни системи у оквиру парцеле ПРПа. Резервоар је заједнички за потребе санитарне и хидрантске мреже, а вода се до објекта дистрибуира посредством шахтне пумпне станице.

Одвођење санитарних отпадних вода решава се локално, у оквиру граница парцеле, при чему се отпадне воде из објекта гравитационо спроводе до водонепропусне септичке јаме потребне запремине, смештене на предметној парцели. Одвођење атмосферских вода предвиђено је путем посебног система атмосферске канализације којим се прикупљају воде са кровних површина, интерних саобраћајница, зелених површина и осталих делова комплекса.

Водопривреда

На подручју обухвата Плана детаљне регулације, налази се више водотокова, и то: Врањска река, Ветерница, Јужна Морава, Репушничка река, Корбевачка река, као и већи број мањих водотокова (безимени потоци, јаруге и вододерине). Ветерница и Јужна Морава припадају водама I реда, док су остали водотоци воде II реда. На предметном подручју корита наведених водотокова нису регулисана.

Планом није предвиђена изградња нових водопривредних објеката нити измена постојећег режима вода.

Сви прелази далековода преко водотокова решаваће се искључиво ваздушним преласком, без интервенција у коритима водотокова. Приликом пројектовања и изградње неопходно је обезбедити очување природне проточности, стабилности корита и функције водног земљишта.

У зонама постојећих водотокова, потока, јаруга и локалних малих извора, које користе оближња села, потребно је обезбедити очување природног режима вода, спречити загађење и деградацију водног земљишта, као и обезбедити да реализација планиране инфраструктуре не угрожава проточност, стабилност корита и услове одржавања водотока.

Траса планираних далековода на појединим деоницама укршта се са водним земљиштем, односно пружа се паралелно са њим. Приликом даље разраде пројектне документације неопходно је уважити близину водотокова и њихов утицај са аспекта наилаaska великих вода и могућности плављења подручја на којима се планира постављање стубова далековода.

На деоницама на којима се траса далековода пружа паралелно са водним земљиштем, трасе приступних путева и пратеће инфраструктуре планирати ван водног земљишта, односно изван граница уређења великих вода. Границе уређења великих вода утврђују се кроз одговарајуће хидролошко-хидрауличке прорачуне које су предмет пројектне документације уколико се кроз даљу пројектну разраду покажу као потребне.

Телекомуникациона мрежа и објекти

За потребе функционисања ПРП-а планирано је повезивање са постојећом телекомуникационом мрежом изградњом оптичког кабла и припадајуће телекомуникационе инфраструктуре у складу са захтевима АД „Електромережа Србије“.

Планирана телекомуникациона инфраструктура обезбедиће даљински надзор, управљање и размену података неопходних за рад електроенергетског система.

Гасоводна мрежа и објекти

Планским и стратешким документима вишег реда дефинисан је коридор планираног магистралног гасовода Лесковац – Врање (РГ 11-02), са којим се на појединим деоницама укрштају трасе планираних далековода.

Приликом даље разраде техничке документације неопходно је обезбедити усклађеност планираних електроенергетских објеката са условима надлежног оператора гасног система, као и поштовање прописаних заштитних растојања у зонама укрштања и паралелног вођења инфраструктурних коридора.

С обзиром да се ради о планираном, а не изграђеном инфраструктурном систему, његово присуство је од значаја пре свега са аспекта просторне координације инфраструктурних коридора и сагледавања потенцијалних кумулативних утицаја у долином појасу Јужне Мораве.

Пољопривредно земљиште

Надземни далеководи 35 kV и 400 kV на парцелама пољопривредног земљишта постављаће се на стубовима.

У складу са прописима Закона о планирању и изградњи, за надземне електроенергетске водове и за стубове надземне електродистрибутивне инфраструктуре, не формира се посебна грађевинска парцела. У том смислу, неће доћи до промене постојећих пољопривредних површина у обухвату Плана, осим на територији КО Бујевац, где ће постојеће поједине катастарске парцеле променити намену у грађевинско земљиште изван грађевинског подручја:

- КП 872, 873, 874, 876, 897, 899, 902, 898, 900, 901, 871, 875 КО Бујевац за потребе формирања грађевинске парцеле за изградњу ПРП;
- КП 869, 870/1 и 870/2 КО Бујевац за потребе формирања грађевинске парцеле за изградњу приступне саобраћајнице.

Шумско земљиште

У обухвату Плана детаљне регулације задржава се постојеће и планом вишег реда утврђено шумско земљиште. Планиране границе грађевинског земљишта се не шире на рачун шума и шумског земљишта.

Трасе линијских инфраструктурних објеката постављене су тако да се минимизира сеча шума и негативни утицаји на екосистеме.

У оквиру граница Плана, где коридор далековода прелази преко шума и шумског земљишта, биће неопходно крчење и сеча шуме, ради несметаног функционисања инфраструктурног објекта и обезбеђења услова за прилаз и приступ, током градње и функционисања далековода. Планирано је да се минимизира крчење и сеча шуме, само на неопходне површине за функционисање и несметан рад високонапонског вода у складу са Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ”, број 65/88 и „Службени лист СРЈ”, број 18/92).

Привремене радне површине током изградње

За потребе изградње далековода, током извођења радова могу се привремено користити радне површине неопходне за приступ механизације, монтажу елемената, складиштење материјала, формирање градилишних платоа и несметано одвијање грађевинских и електромонтажних радова. Привремене радне површине организују се у складу са техничким захтевима изградње, просторним могућностима терена и условима надлежних институција, уз обавезу минимизирања утицаја на постојећу намену земљишта, инфраструктуру и животну средину. По окончању радова, површине се приводе намени у складу са затеченим стањем и условима надлежних органа и имаоца јавних овлашћења.

Г.1. ПРИКАЗ ПРОЦЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА

Г.1.1. Утицаји током извођења радова

У току извођења радова може се очекивати ангажовање велике грађевинске оперативе, као и коришћење савремене грађевинске механизације. Сва та механизација издвуним

гасовима загађује **ваздух**, ствара **буку**, прашину, док у одређеним ситуацијама може довести и до загађења површинских и подземних вода. Добром организацијом ангажованих радника и коришћењем модерних машина и алата приликом извођења радова на изградњи саобраћајних површина и објеката инфраструктуре могуће је смањити емисију загађујућих материја. Загађења у фази изградње су привременог карактера, по обиму и интензитету ограничена.

У погледу **загађења вода**, негативни привремени утицаји услед радова на изградњи планираних објеката може настати услед:

- непостојања одговарајућег решења за атмосферске и санитарне воде с подручја градилишта;
- снабдевања машина горивом и неадекватног складиштења горива;
- повећане количине грађевинског, комуналног и опасног отпада чијим се испирањем могу загадити површинске и подземне воде; и
- у случају акцидентних ситуација.

Загађење **земљишта** може се јавити као последица неадекватног управљања отпадом на градилишту, развејавањем отпада са дивљих сметлишта, или исцуривањем уља и горива услед хаварије на грађевинским машинама.

Такође, неадекватно извођење земљаних радова може довести до локалних појава **нестабилности**.

Емитовање **буке** при раду грађевинских машина и камиона је уобичајена појава и у оваквим ситуацијама емитована бука достиже ниво од 85 дБ(А) до 90 дБ(А). Такође, у току извођења радова доћи ће и до појаве **вибрација**.

Утицај на **геолошку, предеону и биолошку разноврсност, посебно врсте, станишта и њихову функционалну повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе** огледа се у трајној сечи једног броја стабала и заузећу слободних површина, које ће даље довести до одређене промене локалног екосистема и миграције одређених животињских врста, односно до могуће релокације станишта. Овај утицај посебно може бити негативан уколико се одрази у зони **еколошки значајног подручја** под називом „Кукавица“ еколошке мреже Републике Србије.

У простору ће доћи до нарушавања **пејзажних и визуелних карактеристика**, пре свега услед присуства радова, грађевинске механизације и привремене инфраструктуре потребне за рад градилишта. Утицаји у току градње биће последица уклањања дела постојеће вегетације и преобликовања рељефа (насипи, ретензија, ископавање материјала, огољеност површина). Планирана реализација има за последицу притисак у највећем проценту на по земљиште, **променом намене земљишта**. Када је у питању изградња линијског система та промена је привременог карактера и траје само до завршетка радова, потом се земљиште може користити на уобичајени начин. По завршетку радова и враћања земљишта у првобитно стање биљне заједнице са околних зелених и пољопривредних површина спонтано ће населити огољено земљиште и сукцесивно формирати карактеристичан биљни покривач.

Не очекује се утицај на **становништво и здравље људи**, осим утицаја буке у зонама у којима живе или раде људи, а налазе се у непосредној близини градилишта. С обзиром да је траса планирана ван грађевинског подручја овај утицај може да се занемари.

Током изградње планираних далековаода, приступних путева и прикључно-разводног постројења настајаће различите врсте **отпада**, пре свега отпад од грађења и рушења, амбалажни отпад, комунални отпад са градилишта, као и мање количине опасног отпада насталог приликом коришћења механизације и извођења грађевинских радова.

Са отпадом је неопходно поступати у складу са Законом о управљању отпадом и подзаконским актима који регулишу управљање отпадом од грађења и рушења. Генерисани отпад треба разврставати према врсти и својствима на месту настанка,

привремено складиштити на за то предвиђеним и уређеним површинама и предавати лицима која поседују одговарајуће дозволе за сакупљање, транспорт, третман или складиштење отпада.

Посебну пажњу потребно је посветити максималном поновном искоришћењу материјала насталих током земљаних радова и изградње, као и издвајању рециклабилних токова отпада (метал, дрво, пластика, папир и картон) ради њиховог упућивања на даљи третман и рециклажу. Одлагање отпада на локацијама које нису за то предвиђене није дозвољено.

У случају настанка опасног отпада (отпадна уља, зауљена амбалажа, зауљени апсорбенти, контаминирана земља, отпад од одржавања механизације и сл.), исти је потребно одвојено сакупљати и привремено складиштити у складу са прописаним условима, уз спречавање доспевања загађујућих материја у земљиште и воде. Опасан отпад подлеже карактеризацији у складу са прописима и може се предати искључиво лицу које поседује одговарајућу дозволу за управљање том врстом отпада.

У наредним фазама пројектовања и реализације потребно је израдити План управљања отпадом од грађења и рушења, којим ће бити дефинисане очекиване врсте и количине отпада, начин њиховог издвајања, привременог складиштења, поновног искоришћења, транспорта и коначног третмана.

У складу са наведеним неопходно је правилно и добро организовати градилиште и извођење радова, а простор и објекте по завршетку радова правилно и у складу са законском регулативом санирати.

Планом су предвиђене мере заштите на градилишту које се односе на заузеће површина, снабдевање машина нафтом и сакупљање, разврставање и одлагање грађевинског и осталог материјала. Детаљније мере заштите и уређења градилишта дуж трасе ће бити дате кроз израду пројектне документације. Посебно је важно планирање извођења радова у складу са условима надлежне службе за заштиту природе, како би се избегле трајне последице на заштићене биљне и животињске врсте.

Г.1.2. Утицаји у току експлоатације

Заштита и очување природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности као дела животне средине, остварује се усклађивањем свих активности, економских и друштвених развојних планова, програма, пројеката са одрживим коришћењем обновљивих и необновљивих ресурса и дугорочним очувањем природних екосистема и природне (еколошке) равнотеже.

При експлоатацији и коришћењу електроенергетских водова не очекује се значајан утицај на основне чиниоце животне средине (ваздух, подземне и површинске воде, земљиште и буку). Са друге стране, фрагментацијом шума и станишта, као и увођењем линијских инфраструктурних система у овај предео могу се очекивати извесни утицаји на природна добра, заштићене врсте и укупни биодиверзитет и пејзажне карактеристике.

Утицај на природна добра, геолошку, предеону и биолошку разноврсност

Предметним Планом нису обухваћена заштићена подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите у складу са Законом о заштити природе, али се налази у обухвату еколошки значајног подручја за дневне лептире под називом „Кукавица“. На ширем простору предметног Плана евидентирана су станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња: ускршњи лептир (*Zerynthia polyxena*), мнемозина (*Parnassius mnemosyne*), велики дукат (*Lycaena dispar*), мрки многобојац (Мутрђану *vaualbum*) и шумски шаренац (*Euphydryas maturna*), обични смук (*Zamenis longissimus*), врста мрмољка (*Triturus macedonicus*), шарени даждевњак (*Salamandra salamandra*), зелена крастача (*Pseudepidalea viridis*), рибарица (*Natrix tessellata*), белоушка (*Natrix natrix*), планински мрмољак (*Mesotriton alpestris*), мали мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), гаталинка (*Hyla arborea*), степски смук (*Dolichophis caspius*), смукуља (*Coronella austriaca*), јастреб (*Accipiter gentilis*), краткопрсти кобац (*Accipiter brevipes*), мишар (*Buteo buteo*),

патуљаста орло (Hieraetus pennatus) и вука (Canis lupus) и др., као и приоритетни тип станишта од значаја за заштиту – 91W0 Мезијске шуме букве.

Током експлоатације, као и током изградње, планираних далековада може доћи до значајног утицаја на биодиверзитет овог простора променом природних услова и станишта.

Известан, очекивани, утицај је свакако смањење површине под шумом ради изградње овог линијског система. Уклањањем високог дрвећа у зони далековада и увођењем нових елемената/препрека може доћи до значајних утицаја и на фауну.

Могући утицаји на фауну (посебно орнитофауну и лептире) током фаза експлоатације далековада:

- Директан губитак станишта: смањење површине станишта као резултат физичког уништења (тј. због његовог уклањања или постављања препрека); губитак подручја за размножавање, исхрану и одмор врста.
- Деградација станишта: погоршање или смањење квалитета станишта, као резултат смањене бројности одређене врсте или измењене структуре заједнице (састав врсте); погоршање подручја за размножавање, исхрану и одмор врста..
- Фрагментација станишта: област станишта подељена на две или више малих, изолованих области услед уклањања шумског покривача и постављања баријера - далековада.
- Узнемиравање врста: промена услова животне средине (увођење нових елемената – далековада, бука, вибрације и др) које може изазвати расељавање јединки врсте, промене у понашању врста, ризик од увећане смртности.

У циљу минимизирања утицаја, у делу обухвата Плана који је у еколошки значајном подручју ПБА „Кукавица“ обавезно је пре реализације планом предвиђених садржаја извршити евидентирање и картирање типова станишта присутних у коридору далековада, са посебним освртом на станишта значајна за циљне врсте дневних лептира, као и дефинисање мера очувања и обнове тих станишта.

Промене пејзажне слике, као што су: одстрањивање или додавање појединих пејзажних елемената који наглашавају визуелни квалитет (електро-енергетских водова), сакривање или истицање најважнијих пејзажних елемената, промене рељефа, промене пејзажног модела и сл., неминовно доводе до промена визуелних карактеристика предела.

Утицај на квалитет ваздуха, вода и земљишта

У току експлоатације планираних садржаја не очекује се негативан утицај на квалитет ваздуха, вода и земљишта. Утицај на земљиште током експлоатације објеката односе се пре свега на заузимање површина у заштитној зони далековада и њихово искључивање из употребе (осим у пољопривредне сврхе или за саобраћајне и слободне површине, уз спровођење мера заштите далековада).

Позитиван посредни утицај огледа се у коришћењу обновљивих извора енергије, чиме се смањује употреба фосилних горива.

Током редовног функционисања планираних далековада и прикључно-разводног постројења не очекује се настанак значајних количина **отпада**. Отпад ће се углавном генерисати приликом редовних и ванредних активности одржавања електроенергетске инфраструктуре, ремонта опреме, замене појединих делова постројења и одржавања траса далековада.

У фази експлоатације могу се јавити мање количине комуналног отпада од запослених, отпадни метални делови и проводници, отпадна електро и електронска опрема, каблови, амбалажни отпад, као и отпад настао приликом одржавања зелених површина и уклањања вегетације у коридору далековада.

У случају замене електроенергетске опреме могу настати и поједини токови опасног отпада, као што су отпадна уља, зауљени апсорбенти, контаминирана амбалажа и други отпад који по својим карактеристикама има својство опасног отпада. Са таквим отпадом

неопходно је поступати у складу са прописима којима се уређује управљање опасним отпадом.

Све врсте отпада потребно је одвојено сакупљати према месту и врсти настанка, привремено складиштити на прописан начин и предавати лицима која поседују одговарајуће дозволе за сакупљање, транспорт, складиштење и третман отпада. Приоритет треба дати поновном искоришћењу и рециклажи материјала, у складу са хијерархијом управљања отпадом.

С обзиром на карактер планираних објеката, уз примену прописаних мера управљања отпадом не очекују се значајни негативни утицаји на животну средину током фазе експлоатације.

Утицај на буку и вибрације

У току редовног рада далековода доћи ће до појаве буке и вибрација, али се не очекује њихов значајан утицај на окружење.

Појава буке је могућа и у зони далековода, због појаве ефекта короне. Корона представља ефекат проузрокован парцијалним пражњењима на изолаторима далековода и ваздуху који окружује сам проводник. Високе вредности електричног поља око самог проводника доводе до јонизације околне средине и при довољно високом напону долази до пробоја и електричног пражњења у виду пулсирајућих струја.

Ефекти кретања наелектрисања приликом оваквих пражњења су пуцкетање, зујање, цврчање – бука и како се наелектрисања налазе у променљивом електричном пољу индукују се струје које поново емитују електромагнетне сметње. Ефекат короне зависи од више фактора, најзначајнији су напонски ниво и атмосферски услови. Најчешћа је појава короне када је висока влажност ваздуха (типично изнад 80%). Вода олакшава јонизацију и доприноси већој концентрацији јона у ваздуху, сама влага повећава проводност чиме су електрична пражњења учесталија.

Присуство малих избочина, капљице кише, снега или леда, масти, инсеката, корозије на површини проводника има ефекат повећања губитака услед короне, а тиме и повећања буке. Ефекти утицаја короне на вод могу се смањити избором ужета већег пресека или броја проводника у снопу. На слабљење буке утичу природа земљишта, вегетација, присуство објеката итд. Са довољном бочном удаљеношћу бука услед короне почиње да личи на амбијеталну буку.

Током релативно мале влажности (сув ваздух) бука услед короне износи од 40 dB до 50 dB у непосредној близини (испод) далековода 400 kV. У оваквим условима често се звук услед короне изједначи са нивоом звука средине у којој се налази. У зависности од услова, приликом влажних климатских услова ниво буке услед короне може се повећати на вредности 50 до 60 dB.

Ефекат короне је најизраженији код далековода 400 kV, мање изражен код далековода 220 kV док је код далековода 110 kV и нижег напонског нивоа практично занемарљив.

Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 96/21) и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописане су граничне вредности буке за сваку намену простора које се морају поштовати. Ове граничне вредности се односе на укупну буку која потиче од свих извора буке на одређеној локацији.

Нејонизујуће зрачење

У граници Плана налазе се електроенергетски објекти који могу имати значајну емисију нејонизујућег зрачења у контактном подручју. Иако у граници Плана нема објеката који могу бити угрожени изградњом предметног електроенергетског вода, потребно је истаћи да овакви објекти захтевају одређену дистанцу од објеката који се користе за стални боравак људи.

Могући садржаји, намена објеката и њихов положај на парцели у зони заштите далековаода и трафостанице се одређују узимајући у обзир негативан утицај електромагнетног поља на здравље људи и околину, односно дефинисане заштитне зоне, а које су потврђене и Законом о енергетици („Сл. гласник РС“, бр.145/14, 95/18-др. закон, 40/21, 35/23 - др. закон, 62/23, 94/24 и 109/25-др. закон):

Табела 5: Ширина заштитног појаса електроенергетских надземних водова

Електроенергетски надземни водови	400 kV	220 kV	110 kV	35 kV
Ширина заштитног појаса са обе стране вода од крајњег фазног проводника (m)	30 m	30 m	25 m	15 m

Према Правилнику о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања ("Службени гласник РС", бр.16/25) предметни водови представљају изворе нејонизујућих зрачења, односно стационарне изворе електромагнетског поља. Од посебног интереса сматрају се извори електромагнетног зрачења који могу да буду штетни по здравље људи, а одређени су као стационарни и мобилни извори чије електромагнетно поље у зони повећане осетљивости, достиже најмање 10% износа референтне, граничне вредности прописане за ту фреквенцију.

Зона повећане осетљивости је затворени простор стамбених зграда, породичних кућа, стамбено-пословних зграда, пословних зграда (зграде које се употребљавају у пословне сврхе, административне и управне сврхе, зграда правосудних органа и парламента), зграда за трговину, туристичко-угоститељских зграда, спортско-рекреативних зграда, школских зграда (зграда дечјих вртића, зграда јаслица, зграда основних школа, зграда средњих школа, зграда факултета и зграда за научноистраживачку делатност), зграда за смештај студената и ученика, зграда за здравствену и социјалну заштиту (болнице, клинике, поликлинике, породилишта, домови здравља, здравствене станице, установе за старије особе и хендикепирана лица), затворени простор објеката где је трансформаторска станица уграђена у склопу стамбене зграде и објекта.

За градњу испод или у близини надземних водова потребна је сагласност власника АД "Електро mreжа Србије". Сагласност се даје на Елаборат који Инвеститор планираних објеката треба да обезбеди, у коме је дат тачан однос електроенергетског вода и објеката чија је изградња планирана, уз задовољење горе поменутих прописа и закона и исти може израдити пројектна организација која је овлашћена за те послове. Израда Елабората, као и Елабората утицаја далековаода на планиране објекте од електропроводног материјала и Елабората утицаја далековаода на телекомуникационе водове, уколико се за тим укаже потреба, биће саставни део даље пројектне документације.

У постојећим коридорима надземних водова могу се изводити санације, адаптације и реконструкције, ако то у будућности због потреба интервенција и ревитализација електроенергетског система буде неопходно, а не може бити сагледано у овом часу.

Основне мере заштите животне средине обухватају: повећање сигурносних висина и удаљености проводника, у зависности од значаја објеката или активности у близини високонапонских водова, техничка сигурност инсталације у целини и посебно поузданим уземљењем на свим стубним местима и коришћењем опреме за брзо искључење у случају акцидента.

Сигурносне висине проводника доње фазе надземног вода изнад терена и објеката се одређују у складу са Правилником. На ове вредности се додају резерве у угибу (оријентационо 2 m), а које су потребне да би се прописане сигурносне висине одржале за цео век експлоатације надземног вода, јер услед старења проводника долази до издужења и повећања угиба. Такође, сигурносне висине проводника надземног вода изнад терена и

објеката се одређују и у складу са Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима у погледу дозвољених граничних нивоа вредности електромагнетног поља.

Утицај на здравље људи

С обзиром да су далеководи планирани у зони где нема објеката у којима стално бораве људи не очекује се негативан утицај истих на њихово здравље. Ипак, пошто је могућа измена позиције далековода у оквиру трасе, као и што је могуће да у оквиру исте постоји извештај број објеката овде ће бити приказан потенцијални утицај на здравље људи.

Према Правилнику о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања ("Службени гласник РС", бр.104/09) *зоне повећане осетљивости* јесу: подручја стамбених зона у којима се особе могу задржавати и 24 сата дневно; школе, домови, предшколске установе, породилишта, болнице, туристички објекти, те дечја игралишта; површине неизграђених парцела намењених, према урбанистичком плану, за наведене намене, у складу са препорукама Светске здравствене организације.

Базична ограничења излагања становништва електричним, магнетским и електромагнетским пољима (0 Hz до 300 GHz) јесу ограничења у излагању временски променљивим изворима електромагнетских поља (нискофреквентни, високофреквентни, укључујући радио фреквенцијске, микроталасне и др.) која су заснована непосредно на утврђеним здравственим ефектима и биолошким показатељима.

У суштини, базне вредности зависе од критеријума који дефинише шта представља промену здравственог стања људи. Сви се слажу да и електромагнетска поља врло ниских нивоа, у односу на граничне вредности које је препоручила Међународна комисија за заштиту од нејонизујућег зрачења (ICNIRP), изазивају биохемијске процесе у организму. Ипак, у ICNIRP сматрају да то још не значи да ће доћи до здравственог проблема, јер ће природни заштитни механизми у организму то до одређене границе спречавати. Када та граница буде пређена, може доћи до неконтролисане контракције мишића, због побуђивања дела нервног система или до повећања температуре ткива, што може довести до здравствених проблема. Вредности код којих долази до термичког ефекта мултиплициране су фактором сигурности. Због тога се у стандардима неких држава и Европске уније који заснивају своје одлуке на ставовима ICNIRP, уз дефиницију базних и референтних нивоа излагања посебно напомиње да се оне односе само за термичке ефекте и ефекте који се брзо испољавају. Насупрот томе, постоји и мишљење да се здравствени ефекти током дугогодишњег излагања кумулирају, тако да се могу појавити "закасне" последице које укључују дегенеративне процесе у централном нервном систему, леукемију, туморе мозга, хормоналне и кардиоваскуларне болести.

У поступку припреме за изградњу, постављање и употребу планираних еее водова, корисник извора нејонизујућег зрачења од посебног интереса је у обавези да у поступку издавања услова и мера заштите животне средине, односно одлучивања о потреби процене утицаја на животну средину поднесе надлежном органу стручну оцену оптерећења животне средине као доказ да тај извор неће својим радом довести до прекорачења прописаних граничних вредности. Такође, неопходно је извршити контролна почетна мерења (нулто стање), а затим периодична контролна мерења (мониторинг) у складу са законском регулативом која регулише област нејонизујућег зрачења.

Утицај на промену микроклиме

Изградња планираних објеката неће имати значајне утицаје на микроклиматске карактеристике разматраног подручја. Индиректно, изградња система за пренос електричне енергије добијене из обновљивих извора имаће позитиван утицај на климу, јер ће утицати на смањење потреба за енергијом добијеном из фосилних горива у чијој производњи долази до значајне емисије гасова са ефектом стаклене баште (GHG).

1. Приказ вероватних значајних утицаја разумних варијантних решења и начина на који су питања животне средине укључена у План

Варијанта 0 – Нереализација Плана

Ова варијанта подразумева задржавање постојећег стања без изградње планираних далековаода, прикључног разводног постројења и припадајуће инфраструктуре.

У том случају не би дошло до нових утицаја на земљиште, воде, биодиверзитет, предео и становништво, али би истовремено изостало прикључење планираних ветроелектрана на преносни систем, чиме би била онемогућена реализација пројекта производње електричне енергије из обновљивих извора енергије. Такође, не би били остварени циљеви у области енергетске транзиције, повећања удела обновљивих извора енергије и смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште.

Варијанта 1 – Почетно техничко решење

У почетној фази израде Плана разматрано је техничко решење код кога је једно од планираних стубних места у зони прикључног разводног постројења „Врање 5“ било позиционирано на водном земљишту, односно у простору који је функционално повезан са водотоком и потенцијално изложен утицајима великих вода.

Са аспекта заштите животне средине, овакво решење је оцењено као мање повољно јер подразумева директно заузимање водног земљишта и потенцијално задирање у простор који има значајну улогу у очувању водног режима и природне динамике отицања вода. Изградња стубног места у оваквој зони могла би условити додатне интервенције на терену током изградње, повећати ризик од привремене деградације земљишта и нарушавања природног отицања површинских вода.

Такође, локација у непосредној близини водотока може бити изложена повременим плављењу током екстремних хидролошких догађаја, што потенцијално повећава ризик од оштећења инфраструктуре, отежава приступ током одржавања и захтева примену додатних техничких и заштитних мера.

С обзиром на то да се водно земљиште сматра простором од посебног значаја за управљање водама и заштиту од штетног дејства вода, тежиште планског решења било је усмерено ка избегавању његовог трајног заузимања кад год је то технички могуће. Из наведених разлога оцењено је да почетно решење не представља оптималну варијанту са аспекта заштите вода и управљања водним ресурсима.

Варијанта 2 – Оптимизовано планско решење (усвојена варијанта)

Током израде Плана извршена је оптимизација техничког решења, при чему је спорно стубно место измештено ван водног земљишта. Истовремено је приликом дефинисања трасе примењен принцип избегавања осетљивих простора и рецептора, тако да је коридор далековаода вођен на начин који у највећој могућој мери заобилази насељена подручја, групације стамбених објеката и друге садржаје осетљиве на потенцијалне утицаје електроенергетске инфраструктуре.

Овим решењем избегнуто је директно заузимање водног земљишта, смањени су потенцијални утицаји на водне ресурсе и становништво, уз задржавање пуне функционалности планираног електроенергетског система и испуњење услова за прикључење ветроелектрана на преносну мрежу.

На основу спроведене анализе може се закључити да је Варијанта 2 најповољнија са аспекта заштите животне средине, јер обезбеђује реализацију планиране инфраструктуре уз минимизацију потенцијалних негативних утицаја на водно земљиште, водне ресурсе и становништво. Из тог разлога она је усвојена као планско решење у Нацрту плана.

2. Евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја

У наставку стратешке процене утицаја извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења предложених варијанти плана на животну средину, имајући у виду циљеве стратешке процене. За евалуацију је примењен метод развијен у оквиру научног пројекта који финансира Министарство за науку и заштиту животне средине под називом "Методe за стратешку процену животне средине у планирању просторног развоја логистичких басена" (Институт за архитектуру и урбанизам Србије). Као основа за развој овог метода послужиле су методе које су потврдиле своју вредност у земљама Европске уније.

Значај утицаја процењује се у односу на **величину (интензитет)** утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај.

Табела 6: Критеријуми за оцењивање величине-интензитета утицаја

Величина утицаја	Ознака	О п и с
Критичан	-3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема утицаја или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Утицаји, односно ефекти планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус на позитивне промене, како је приказано у следећој табели. Овај систем вредновања примењује се како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде плана. За процену вероватноће утицаја коришћена је скала: Известан утицај **ВВ**, Утицај вероватан **В**, Утицај могућ **М** и Утицај није вероватан **Н**.

Табела 7: Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	ВВ	Известан утицај
више од 50%	В	Утицај вероватан
мање од 50%	М	Утицај могућ
мање од 1%	Н	утицај није вероватан

Процена просторног обима и трајања утицаја

Основу за процену обима и трајања утицаја представља процењен интензитет и природа утицаја. За изражавање **обима-размере** утицаја коришћени су критеријуми могућ глобални утицај **Г**, могућ утицај на националном нивоу **Н**, могућ утицај у оквиру простора регије **Р**, могућ утицај у простору општине **О** и могућ утицај у некој зони или делу општине **Л**.

Процена просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене. У табели су приказани критеријуми за вредновање просторних размера могућих утицаја:

Табела 8: Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере утицаја	Ознака	О п и с
Глобални	Г	Могућ глобални утицај
Државни	Н	Могућ утицај на националном нивоу
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Општински	О	Могућ утицај у простору општине
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу општине

Поред тога, додатни критеријуми могу се извести према времену трајања утицаја, односно последица. У том смислу могу се дефинисати за трајање: привремени-повремени (П); и дуготрајни ефекти (Д).

Табела 9: Скала за процену трајања утицаја

Време	Ознака	Опис
	Д	Дуготрајни утицај
	П	Привремени-повремени утицај

Табела 10: Посебни циљеви стратешке процене

Ред. бр.	Посебни циљеви стратешке процене
1.	Заштита и унапређење квалитета ваздуха
2.	Смањење утицаја на климатске промене
3.	Смањити изложеност становништва повишеним нивоима буке
4.	Одрживо коришћење вода
5.	Заштита и унапређење квалитета површинских и подземних вода
6.	Очување квалитета земљишта
7.	Очување и унапређење шума
8.	Заштита и унапређење биодиверзитета
9.	Очување природних добара
10.	Очување и унапређење предела
11.	Заштита и очување културних добара
12.	Ублажавање негативног демографског развоја
13.	Заштита и унапређење здравља становништва
14.	Унапређење третмана и одлагања чврстог отпада
15.	Смањење изложености становништва нејонизујућем зрачењу
16.	Унапређење система мониторинга и екоменаџмента

Табела 12: Процена величине утицаја планских решења (изабране варијанте 2) на животну средину и процена утицаја просторних размера, вероватноће и дужине трајања утицаја планских решења

ПЛАНСКА РЕШЕЊА	ЦИЉЕВИ СПУ															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Изградња далековода и ПРП	+1 В О Д	+1 В О Д	-1 М Л П	0	0	-1 М Л П	-1 ВВ Л Д	-1 В Л Д	-1 В Л Д	-1 В Л Д	0	+1 В О Д	0	0	-1 М Л П	0
Саобраћај	-1 М Л Д	-1 М Л Д	-1 М Л П	0	-1 М Л П	-1 М Л П	-1 М Л П	-1 М Л П	-1 М Л П	0	0	+1 М Л Д	0	+1 В Л Д	0	+1 В Л Д

ПЛАНСКА РЕШЕЊА	ЦИЉЕВИ СПУ															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Инфраструктура	+1 В Л Д	+1 В Л Д	0	+1 В Л Д	+1 В О Д	+1 В Л Д	0	+1 М Л Д	+1 М Л Д	0	+1 М Л Д	+1 В Л Д	+1 В Л Д	+1 В Л Д	0	+1 В Л Д
Пољопривредне површине	0	+1 М Л Д	+1 В Л Д	0	+1 М Л Д	+1 В Л Д	0	+1 В Л Д	+1 М Л Д	+1 В Л Д	0	+1 В Л Д	+1 В Л Д	0	0	0
Шуме	+2 В Л Д	+2 ВВ О Д	+1 ВВ Л Д	+1 В Л Д	+2 ВВ О Д	+1 ВВ Л Д	+2 ВВ О Д	+3 ВВ Р Д	+2 ВВ О Д	+2 В Л Д	0	0	+2 В О Д	0	+1 В Л Д	0
Водно земљиште	0	0	0	+2 В О Д	+1 В О Д	+1 ВВ О Д	+1 В О Д	+2 В О Д	+1 В О Д	+1 В Л Д	0	0	0	0	0	0
Заштита природе и животне средине	+2 ВВ О Д	+1 В О Д	+1 В Л Д	+2 В О Д	+2 ВВ О Д	+1 ВВ О Д	+2 ВВ О Д	+3 ВВ О Д	+2 В О Д	+1 В Л Д	+1 М Л Д	+1 В Л Д	+2 В Л Д	+1 В Л Д	+1 В Л Д	+1 В О Д

Карактеристике утицаја - вероватноћа, интензитет, сложеност, реверзибилност

Коришћење енергије ветра у производњи електричне енергије производи вишеструке позитивне ефекте на квалитет животне средине. Овај утицај се може окарактерисати као вероватан.

Са друге стране, у фази извођења радова на изградњи планираних објеката може доћи до наведених негативних утицаја. Ови утицаји се процењују као могући, али мањи.

Основу за процену обима и трајања утицаја представља процењен интензитет и природа утицаја.

Позитивни утицаји плана у фази експлоатације процењени су као дуготрајни, док су негативни утицаји који су могући у фази изградње (загађење земљишта, вода, ваздуха бука и сл) могући повремено и краткотрајни.

Простор који је обухваћен планским документом је слабо насељен. Подручје Плана не налази се у близини границе Републике Србије са суседном државом и нема прекограничног утицаја.

На основу евалуације значаја утицаја приказаних у табели бр. 12, може се закључити да имплементација плана не производи стратешки значајне негативне импликације на планском подручју. Негативни утицаји су идентификовани као неминовна последица развоја, а односе се на заузеће пољопривредних површина и шума услед изградње линијских инфраструктурних система, утицај на биодиверзитет и предео који ова изградња неминовно производи. Стратешки позитиван утицај односи се пре свега на спровођење мера заштите животне средине и природе, максимално очување шумских,

пољопривредних и водних површина, изградњу инфраструктуре, одрживо коришћење необновљивих ресурса и повећање друштвеног стандарда.

Ублажавање негативних утицаја ће се остварити кроз примену мера заштите и ограничавање негативних утицаја планских решења на животну средину. Незаобилазни инструмент којим се обезбеђује праћење реализације законски дефинисаних квантитативних вредности појединих параметара животне средине, представља мониторинг животне средине који се дефинише након извршене евалуације утицаја планских решења.

Кумулативни и синергијски ефекти

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико ефеката заједно могу да имају значајан ефекат (загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке). Кумулативни и заједнички утицаји планских решења и садржаја могу да се огледају у позитивним и негативним ефектима на посебне циљеве стратешке процене утицаја на животну средину. Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

С обзиром на планиране намене не очекују се значајнији кумулативни и синергијски утицаји. Одређени кумулативни утицај може се очекивати у зони планираних ветроелектрана. Ово се пре свега односи на кумулативни утицај изградње водова и ветроелектрана на смањење површина под шумама, као и на промену станишта одређених биљних и животињских врста које живе на овом подручју. У току експлоатације ових објеката кумулативни утицај може се јавити у домену повећања страдања птица проузрокованог сударом на ветроелектрани, колизије или електрокуције на далеководу. Спровођењем прописаних мера не очекује се значајан број удеса. У циљу спречавања угинућа птица или других животиња неопходно је праћење стања на терену (мониторинг) дефинисан овим планским документом и условима надлежних институција.

Кумулативни утицај планираних ее водова и постојеће и планиране инфраструктуре у зони насеља у оквиру југозападног подручја планског документа неће бити од великог значаја. Разлог је тај што су водови позиционирани у неизграђеном подручју, уз максимално задржавање постојећег начина коришћења земљишта.

4.2. ПРОЦЕНА РИЗИКА И ОПАСНОСТИ У СЛУЧАЈУ НАСТАНКА УДЕСА

Саставни део Извештаја о стратешкој процени утицаја је процена ризика и опасности у случају настанка удеса од значаја за животну средину.

Може се говорити о неколико врста ризика који се могу појавити у фази грађења објеката (реализације намена) и експлоатације планираних и предвиђених објеката:

- ризик од удеса који се могу десити у фази извођења радова;
- ризик од изливања опасних материја и настанка опасног отпада; и
- ризик од удеса који могу настати као последица појаве природних непогода.

Ризик од удеса у фази извођења радова односи се на ситуације које доводе до нежељених и несрећних случајева из домена ризика по здравље радника на градилишту, односно удесног загађивања животне средине из грађевинске механизације. Да би се овај ризик умањио неопходно је спровести низ процедура у домену организације извођења радова. Стога, на предметној локацији је у току извођења радова забрањено претакање и складиштење нафтних деривата, уља и мазива за грађевинске машине. Такође, потребно је дефинисати етапе реализације извођења радова како би се ризик смањио на најмању могућу меру.

Ризик од изливања опасних материја и настанка опасног отпада односи се на период изградње и експлоатације планираних далековаода и прикључно-разводног постројења постоји одређени ризик од случајног изливања опасних материја, пре свега

горива, мазива, хидрауличних и изолационих уља која се користе за рад и одржавање механизације, транспортних средстава и електроенергетске опреме.

У фази изградње ризик је првенствено повезан са употребом грађевинских машина и транспортних средстава, услед чега може доћи до цурења горива и уља, као и до контаминације земљишта и површинских вода. У случају акцидентних ситуација могу настати и мање количине опасног отпада у виду контаминираног земљишта, апсорбената, крпа, зауљене амбалаже и других материјала употребљених током санације.

У фази експлоатације ризик је повезан са редовним и ванредним активностима одржавања електроенергетске опреме, као и са евентуалним хаваријама на опреми која садржи изолациона или мазива уља. У случају оштећења опреме може доћи до настанка опасног отпада, укључујући отпадна уља, контаминиране делове опреме и материјале настале током отклањања последица удеса.

Све опасне материје морају се складиштити, користити и транспортовати у складу са важећим прописима, уз примену мера за спречавање њиховог доспевања у земљиште, површинске и подземне воде. У случају акцидентног изливања неопходно је одмах предузети мере санације, сакупити контаминирани материјал и исти предати овлашћеном оператеру за управљање опасним отпадом.

Уз примену прописаних техничких и организационих мера, као и редовно одржавање опреме, вероватноћа настанка удеса са значајнијим последицама по животну средину оцењује се као ниска.

Ризик од удеса који могу настати као последица појаве природних непогода се не може предвидети, због чега је при грађењу објекта потребно максимално у обзир узети сеизмичност тла и његову стабилност, геотехничке карактеристике тла и меродавне падавине и др. Наведени параметри уважавају вероватноћу настанка непредвиђеног догађаја и одређују обим превентивних мера, посебно грађевинско-техничких.

Промене степена стабилности терена, у смислу погоршања стања, могу бити провоциране само неадекватним извођењем радова. С друге стране, поуздане геотехничке подлоге, добра пројектна решења и квалитетно изведени радови ни на који начин не могу угрозити стабилност терена.

У радним просторијама и на градилиштима потребно је спровести одговарајуће техничке мере заштите од електричног удара, пожара који проузрокује електрична енергија, прекомерне струје, кратких спојева, пренапона, недостатка или пада напона. Техничке заштитне мере обезбеђују се и избором и уградњом адекватне опреме и материјала, у складу са одговарајућим стандардима и уз примену других заштитних мера.

Сеизмолошке карактеристике терена

Према најновијим регионалним истраживањима Републичког сеизмолошког завода Србије (<http://www.seismo.gov.rs/>) одређени су параметри сеизмичности за територију Републике Србије. Према карти сеизмичког хазарда за очекивано максимално хоризонтално убрзање на основној стени – $A_{cc}(g)$ и очекивани максимални интензитет земљотреса – I_{max} у јединицама Европске макросеизмичке скале (EMS-98), у оквиру повратног периода од 95, 475 и 975 година могу се очекивати земљотреси максималног интензитета и убрзања приказани у табели бр.24.

Табела 13: Сеизмички параметри

Сеизмички параметри	Повратни период времена (године)		
	95	475	975
$A_{cc}(g)_{max}$	0.06	0.1	0.1
$I_{max}(EMS-98)$	VI-VII	VII-VIII	VIII

Конструктивни елементи електроенергетских објеката морају бити пројектовани тако да обезбеде стабилност, носивост и функционалност система у условима сеизмичких дејстава, у складу са прописима којима се уређује пројектовање и изградња објеката, као и важећим стандардима за прорачун сеизмичке отпорности конструкција.

5. ПРЕДЛОГ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И/ИЛИ СМАЊЕЊЕ ПРОЦЕЊЕНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

5.1. Мере заштите животне средине

У циљу спречавања, односно смањења утицаја планираних садржаја на чиниоце животне средине потребно је:

- изградњу предметних електроенергетских водова извести у складу са важећим условима, техничким нормама и стандардима прописаним за ову врсту објеката; испоштовати минимално дозвољена растојања између електроенергетског вода и осталих инфраструктурних инсталација и објеката, при њиховом укрштању и паралелном вођењу;
- у заштитном појасу предметних далековада (који износи 30 m са обе стране вода од крајњег фазног проводника за далеководе 400 kV, 25 m за далеководе 110/10 kV, односно 10 m за далеководе 35 kV), а имајући у виду негативан утицај електромагнетног поља далековада на здравље људи и околину, није дозвољена изградња објеката намењених становању и осталих објеката намењених обављању делатности које подразумевају дужи боравак људи; у заштитном појасу далековада се могу градити паркинг површине, магацини, оставе, техничке просторије/простори, инфраструктурни објекти и сл;
- након изградње/постављања предметног електроенергетског вода, власник/корисник вода је у обавези да, у зонама повећане осетљивости:
 - изврши прво испитивање, односно мерење: нивоа електричног поља и густине магнетског флукса, испод и у околини надземне трасе далековада, при максималном дозвољеном струјном оптерећењу, а пре издавања употребне дозволе за исти,
 - обавља периодична испитивања у складу са законом,
 - добијене податке и документацију о извршеним испитивањима нејонизујућег зрачења достави надлежном органу у року од 15 дана од дана извршеног мерења;
- у циљу смањења утицаја буке у току извођења грађевинских радова и активности на локацијама градилишта, приступне путеве за грађевинску механизацију одредити на начин да се избегну зоне са осетљивим рецепторима; дефинисати радно време градилишта за редовне грађевинске активности, а сезону радова у заштићеним природним целинама дефинисати у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије;
- током извођења радова на изградњи планираних објеката, применити посебне мере заштите подземних вода и земљишта, а нарочито:
 - снабдевање машина нафтом и нафтним дериватима обављати на посебно опремљеним просторима; у случају да дође до изливања уља и горива у земљиште, извођач је у обавези да изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине,
 - грађевински и остали отпадни материјал који настане у процесу изградње прописно сакупити, разврстати и обезбедити рециклажу и искоришћење или одлагање преко правног лица које је овлашћено, односно које има дозволу за управљање отпадом; дефинисати посебне просторе за привремено складиштење наведеног материјала; није дозвољено складиштење грађевинског материјала на уређеним зеленим површинама,
 - радове у приобаљу река изводити ван периода високих вода; земљане радове вршити тако да не доведу до замућења и наношења седимента у водоток,
 - применити антиерозионе мере и пратити стабилност стубова у зонама подложним ерозији и плављењу,
 - саобраћајне, манипулативне и инфраструктурне површине (комплекси ПРП) реализовати од водонепропусних материјала и са ивичњацима којима се спречава

одливање воде са истих на околно земљиште приликом њиховог одржавања или за време падавина,

- сакупљање и евакуацију отпадних вода вршити преко сепарационог канализационог система уз њихов обавезан предтретман/третман до нивоа квалитета ефлуента који задовољава критеријуме прописане Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16), Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- на деловима где траса извођења предметних радова пролази кроз зелене и пољопривредне површине радове извести на начин којим ће се простор минимално деградирати и обновити вегетацију у појасу ископа и непосредно изнад рова, поштујући сигурносну зону далековода; постављање електровода извести према следећим условима:
 - одстранити високо растиње, (дрвеће I реда) чија висина може да нарасте преко 25 m и тиме угрози горепоменућу сигурносну зону, уз сагласности надлежних институција, за извођење радова који изискују евентуалну сечу одраслих, вредних примерака дендрофлоре, да би се уклањање вегетације свело на најмању меру,
 - спроводити акције контроле раста вегетације; мере које се односе на сечу и контролу експанзионе вегетације спроводити у циљу заштите и очувања надземних инсталација; установити мере неге које се односе на одржавање зеленила у коридору електро-вода,
 - на делу пољопривредних површина, куда пролази електровод, нису дозвољене активности које би угрозиле сигурносну зону проводника далековода; дозвољена је садња дрвећа, постављање стубова за воћњаке и осталих предмета у пољопривреди као и коришћење прскалица и воде у млазу само уколико не угрожавају сигурносну зону далековода;
- у циљу заштите шума и шумског земљишта:
 - није дозвољено спровођење активности које могу довести до деградације шумског екосистема, а нарочито: сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа, бесправно заузимање шумског земљишта, уништавање или оштећивање шумских засада, ознака и граничних обележја, као ни одлагање отпада, токсичних материја и других опасних супстанци у шуми, на шумском земљишту и у појасу од најмање 200 m од ивице шуме;
 - забрањено је предузимање радњи којима се умањује производна способност шуме или угрожавају њене еколошке и заштитне функције, као и извођење радова на одводњавању и других интервенција којима се мења водни режим у шумском подручју на начин који може угрозити опстанак, стабилност и виталност шумских екосистема,
 - уколико је, у циљу изградње планираних објеката, неопходно вршити сечу стабала или неке друге интервенције на шумском земљишту, неопходно је претходно прибавити сагласност надлежне институције која газдује шумским земљиштем;
- планирати начине прикупљања и поступања са отпадним материјама, односно материјалима и амбалажом, у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“, број 109/25) и другим важећим прописима из ове области; обезбедити посебне површине за постављање контејнера/посуда за сакупљање, разврставање и привремено складиштење отпадних материја и материјала насталих у току коришћења планираних садржаја;
- инвеститор/извођач радова је у обавези да, у складу са одредбама Закона о

управљању отпадом и Уредбе о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Службени гласник РС“, бр. 93/23 и 94/23-исправка), у току извођења радова на уклањању постојећих и изградњи планираних садржаја, предвиди и обезбеди:

- одговарајући начин управљања/поступања са насталим отпадом у складу са законом и прописима донетим на основу закона којима се уређује поступање са секундарним сировинама, опасним и другим отпадом, посебним токовима отпада,
- сакупљање, разврставање и привремено складиштење грађевинског отпада, који настане у току извођења радова, у складу са Планом управљања отпадом од грађења и рушења,
- вођење прописане евиденције о врсти, класификацији и количини грађевинског и другог отпада који настаје током изградње објекта (неопасног, инертног, опасног отпада, посебних токова отпада), са подацима о лицу којем је отпад предат, а које има дозволу за управљање том врстом отпада,
- преузимање и даље управљање отпадом који се уклања, искључиво преко лица које има дозволу да врши његово сакупљање и/или транспорт до одређеног одредишта, односно до постројења које има дозволу за управљање овом врстом отпада (третман, односно складиштење, поновно искоришћење, одлагање),
- попуњавање документа о кретању отпада за сваку предају отпада правном лицу, у складу са Правилником о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС“, број 114/13) и Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Службени гласник РС“, бр. 37/25 и 47/25).

5.2. Мере заштите природе

У фази спровођења Плана неопходно је спровести мере и услове заштите природе:

1. Очувати:

- морфолошке и хидролошке особине природних и вештачких речних токова у природном и блиско - природном стању,
- водене и влажне површине (ефемерне баре, мочваре, локве и др.) које представљају станишта од значаја за очување флоре и фауне. С тим у вези, није дозвољено планирање активности на њиховом затрпавању и/или преграђивању, експлоатисању воде као и спровођењу других активности које би довеле до деградације или уништења наведених станишта дивљих врста,
- природну вегетацију у што већој мери, при чему се приликом евентуалног уклањања вегетације примарно уклањају вештачки подигнути шумски комплекси, а очување аутохтоне и природно формиране вегетације има приоритет,
- шумске екосистеме, високо зеленило и вредније примерке дендрофлоре (појединачна и/или групе стабала), комплексе ливада и пашњака, живице, међе, као и крајречну вегетацију и вегетацију поред путева чија структура и намена подржава функције копнених еколошких коридора. Уколико предметни радови изискују евентуалну сечу стабала, Планом предвидети обавезу прибављања сагласности и дозволе од стране надлежне шумске управе ЈП „Србијашуме“,
- висок ниво квалитета животне средине, како би се максимално ублажили могући директни и индиректни негативни утицаји изградње и коришћења преносног система за повезивање планираних ветроелектрана и пратећих садржаја на ширу околину,
- коришћење вода на принципу интегралног управљања водама, спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета

и количина, у складу са Законом о водама („ Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18, 95/18-др.закон);

2. Неопходно је придржавати се прописаних мера Уредбе о еколошкој мрежи у циљу очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара, типова станишта и станишта дивљих врста. Посебно се придржавати следећих мера:
 - забрањено је уништавање и нарушавање станишта као и уништавање и узнемиравање дивљих врста,
 - очувати и унапредити природне и полуприродне елементе коридора у складу са предеоним и вегетацијским карактеристикама подручја,
 - предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања,
 - на местима укрштања еколошких коридора са елементима инфраструктурних система који формирају баријере за миграцију врста, обезбедити техничко-технолошка решења за неометано кретање дивљих врста;
3. У току спровођења Плана могућа је померање стубова далековода унутар границе Плана, како би се избегло уништавање евентуално присутних значајних станишта и фрагментација већих шумских комплекса;
4. У фази реализације проводника и/или заштитног ужета на деоницама далековода који су идентификовани као зоне са високим ризиком колизије птица (миграциони коридори, долине река, планинска седла и гребени, места прелета између шумских и отворених површина, зоне у близини влажних станишта и сл.) обавезно извршити обележавање. У оквиру пројектне документације обавезно дефинисати:
 - тип и техничку спецификацију обележивача (анти-колизијских уређаја),
 - начин уградње и одржавања,
 - густину и размак обележивача и
 - тачне дужине сегмената на којима се примењују мере, уз картографски приказ у оквиру плана;
5. У делу обухвата Плана који је у еколошки значајном подручју ПБА „Кукавица“:
 - забрањено је хемијско сузбијање вегетације (употреба хербицида и инсектицида),
 - режим кошења и уклањања биомасе реализовати ван кључних фенолошких периода циљних врста дневних лептира, односно у највећој могућој мери избегавати периоде њихове највеће активности и развоја ларви, осим ако се мониторингом (теренском проценом) не утврди другачије за конкретне микролокације,
 - обавезно је пре реализације планом предвиђених садржаја извршити евидентирање и картирање типова станишта присутних у коридору далековода, са посебним освртом на станишта значајна за циљне врсте дневних лептира, као и дефинисање мера очувања и обнове тих станишта,
 - при санацији деградираних површина користити искључиво аутохтоне врсте и, где је могуће, семена и садни материјал са локалним пореклом, уз спречавање деградације станишта лептира и њихових хранитељских биљака;
6. У току изградње и експлоатације далековода успоставити мониторинг страдања (колизије и електрокуције) и узнемиравања фауне, који мора да обухвати минимални стандард:
 - сезонски обухват (пролећна и јесења миграција, као и период размножавања сензитивних врста),
 - минималну учесталост теренских обилазака у наведеним периодима, које спроводи овлашћено стручно лице или правно лице са одговарајућим референцама из области заштите природе,
 - методологију претраге,
 - начин евидентирања, верификације налаза и извештавања, и

- јасно дефинисане прагове за примену корективних мера, односно критеријуме чијим се прекорачењем активира обавеза спровођења одговарајућих корективних мера;
 - случају страдања строго заштићених и/или међународно заштићених врста, односно појаве повећаног mortalитета на појединим деоницама обавезно се обратити надлежном Заводу за заштиту природе;
7. Све инсталације морају бити уземљене, обезбеђене и одговарајуће изоловане како би се спречило, односно свело на најмању могућу меру страдање дивљих врста;
 8. Забрањено је уношење и коришћење инвазивних биљних врста за потребе озелењавања предметног простора. Инвазивне (агресивне, алохтонс) врсте у Србији су: *Acer negundo* (јасенолисни јавор или негундовац), *Amorpha* јипсоха (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Рухтиз pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus* ради (сремза), *Prunus serotina* (касна сремза) и друге;
 9. У случају да дође до акцидентног загађења земљишта, површинских и подземних вода, обавезно обуставити радове и обавести надлежне институције и предузећа овлашћена за санирање у складу са Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11 УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др.закон и 94/24-др. закон);
 10. Уколико се током извођења радова наиђе на активно гнездо са пологом или младунцима птица, неопходно је обуставити радове на тој локацији и обавестити Завод за заштиту природе Србије;
 11. Реализовати минимално осветљење пратећих објеката при чему извор светлости мора бити усмерен ка тлу, у циљу заштите фауне птица и слепих мишева;
 12. Уколико се приликом извођења радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко - петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сагласно члану 99. Закона о заштити природе, извођач радова је дужан да обавести Министарство заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

5.2. Мере заштите непокретних културних добара и добара која уживају претходну заштиту

У складу са условима надлежне институције заштите културног наслеђа, утврђено је да на простору обухвата Плана, у тренутку израде планске документације, нису спроведена систематска истраживања, проспекција и валоризација непокретног културног и археолошког наслеђа. Такође, није извршено евидентирање ратних меморијала у складу са прописима којима се уређује ова област (Закон о ратним меморијалима, "Службени гласник РС" 50/18). Будући да се ради о археолошки неистраженом простору, не постоје поуздани и употребљиви подаци о потенцијалном постојању културног и археолошког наслеђа у обухвату Плана.

С обзиром на наведено, а ради спречавања, умањења или избегавања могућих конфликта између очувања културног наслеђа и реализације планиране електроенергетске инфраструктуре, урађена је **Студије заштите непокретних културних добара и добара која уживају претходну заштиту**. Студију је израдио Републички завод за заштиту споменика културе (бр. 41-16/2025-6 од од 6. Фебруара 2026. Године).

Студија је засноване на теренским истраживањима градитељског наслеђа, ратних меморијала и превентивним археолошким истраживањима заштитног карактера.

У складу са мишљењем надлежне установе заштите културног наслеђа, Студијом је обухваћен простор предметног плана, као и подручја планираних ветроелектрана *Пољанице* и *Грот и Облик*.

На основу истраживања простора и предмета израде Студије, прописане су мере техничке заштите:

- На простору обухвата Студије нема утврђених и евидентираних културних добара.
- На основу доступних података из литературе и документације, основне и систематске перспекције терена, утврђено је да на посматраном подручју нема поузданих назнака постојања археолошких остатака.
- Потребно је спровести додатне превентивне мере заштите које укључују геолошка бушења ради сагледавања стратиграфије тла на свим позицијама ветротурбина, као и остварење ручних контролних сонди (“ашов сонди”). Истраживања је потребно извести и на местима где ће се изводити земљани радови на траси далековода. Ове мере су неопходне ради сигурног избегавања евентуалног оштећења или уништења потенцијалних налазишта.
- На парцелама 1927, 1928, 1937, 1940, КО Обличка Сена ради прецизнијег утврђивања карактера, обима и хронолошког опсега налазишта, неопходно је спровођење контролних сондажних ископавања, која би, у случају потврде постојања локалитета, представљала основу за даља археолошка истраживања. Уколико се на наведеним парцелама планирају било какви земљани или грађевински радови, неопходно је њихово претходно археолошко истраживање.
- Сви објекти народног градитељства који се налазе у обухвату студије не поседују споменичка својства и могу бити уклоњени.
- Рекогносцирањем простора обухвата студије констатовано је да на посматраном простору нема ратних материјала.
- Током извођења земљаних и других радова на изградњи ветроелектране обавезан је повремено археолошки надзор од стране стручне службе заштите неопходних културних добара.
- Инвеститор и извођач радова су дужни су, да о почетку земљаних радова на изградњи обавести надлежну установу заштите културних добара најмање 30 дана раније, у писаној форми и да обезбеде све потребне услове за успостављање археолошког надзора.
- Уколико се приликом извођења радова открију археолошки налази или до сада неевидентирани локалитет или његов део, инвеститор/извођач радова је дужан да обустави радове на том месту, да без одлагања о томе обавести надлежни завод за заштиту споменика културе, да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен.
- Инвеститор је дужан да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикување и излагање добра које се открије приликом изградње инфраструктуре – до предаје добра на чување овлашћеној установи заштите.
- У случају проналаска изванредних непокретних археолошких налаза за који је потребан посебан конзерваторски поступак, а који су угрожени изградњом, неопходно је извршити измену у пројекту и померање са простора непокретног археолошког налаза или његово измештање, уз обавезно прибављање услова надлежне установе заштите непокретних културних добара као и сагласност на измену у пројекту.
- Градилиште треба организовати на минималној површини потребној за његово функционисање, а манипулативне површине просторно ограничити.

- Инвеститор и извођач су дужни да спрече уништавање потенцијалних површинских археолошких налаза у широј зони предвиђених радова, проузрокованих изградом приступних путева или објеката, као и деловањем тешке механизације.
- Уколико се током радова наиђе на геолошко - палеонтолошке или минералошко - петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сходно члану 99. Закона о заштити природе, извођач је дужан да обавести надлежно министарство, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.
- Све деградиране површине настале током изградње објекта инфраструктуре санирати након завршетка радова.

6. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Обавеза је инвеститора да:

- пре подношења захтева за издавање грађевинске дозволе или другог акта којим се одобрава изградња објеката наведених у Уредби о Листи пројеката за које је обавезна процена утицаја на животну средину, Листи пројеката за које постоји обавеза подношења захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину и критеријумима за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 106/25), обрати надлежном органу за заштиту животне средине ради спровођења поступка процене утицаја на животну средину, у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 94/24),
- пре подношења захтева за издавање грађевинске дозволе, прибави сагласност надлежног органа за заштиту животне средине на План управљања отпадом од грађења и рушења, а у складу са одредбама Уредбе о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења.

Уколико предметни радови изискују евентуалну сечу стабала, обавезно прибавити сагласности и дознаке од стране надлежне шумске управе ЈП „Србијашуме“.

У делу обухвата Плана који је у еколошки значајном подручју ПБА „Кукавица“ обавезно је пре реализације планом предвиђених садржаја извршити евидентирање и картирање типова станишта присутних у коридору далековода, са посебним освртом на станишта значајна за циљне врсте дневних лептира, као и дефинисање мера очувања и обнове тих станишта.

Уколико се приликом извођења радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко - петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сагласно члану 99. Закона о заштити природе, извођач радова је дужан да обавести Министарство заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

У току изградње и експлоатације далековода успоставити мониторинг страдања (колизије и електрокуције) и узнемиравања фауне.

7. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Програм праћења стања животне средине предложен је на основу сагледаних циљева реализације плана као и на основу сагледаних циљева успостављања мониторинга. Неопходно је успоставити мониторинг стања животне средине у свим њеним сегментима. Мониторинг животне средине представља систематско мерење и испитивање параметара као и оцењивање индикатора стања и загађења животне средине. На основу доступних

података са мерних места о стању животне средине добија се јасан увид у промене квалитета и квантитета животне средине, емисије загађујућих материја и коришћење природних ресурса. Континуирана контрола и мониторинг животне средине могу помоћи у дефинисању мера које је неопходно спровести у циљу побољшања стања животне средине.

7.1. ПРЕДЛОГ ИНДИКАТОРА ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине. Имајући у виду просторни обухват плана и могућа загађења, систем мониторинга се, пре свега, односи на следеће показатеље:

- заштиту природе
- контролу и праћење квалитета вода на подручју плана,
- праћење квалитета земљишта контролом његовог загађивања,
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке, и
- сталну урбанистичко-грађевинску контролу лоцирања и изградње објеката.

Све наведене параметре потребно је пратити у односу на индикаторе дате према рецепторима животне средине који су дефинисани и презентовани у овом извештају, и у складу са законским и подзаконским актима за одређене аспекте животне средине. Поред наведеног, посебно је важно праћење имплементације планских мера заштите дефинисаних у оквиру СПУ и у оквиру Плана.

Овом стратешком проценом утицаја даје се предлог индикатора за праћење стања животне средине који се везује за конкретан простор, планом дефинисане садржаје и намене:

- „нулто“ мерење нивоа буке у животној средини пре почетка рада објекта који могу бити извори буке, односно редовно праћење нивоа буке у току њихове експлоатације, преко овлашћене институције, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10) и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, број 75/10);
- поступања са отпадом у складу са законом;
- у зонама повећане осетљивости, након изградње/постављања електроенергетског вода, неопходно је вршити периодична испитивања/мерења нејонизујућег зрачења, у складу са законом;
- У току изградње и експлоатације далековода успоставити мониторинг страдања (колизије и електрокуције) и узнемиравања фауне, који мора да обухвати минимални стандард:
 - сезонски обухват (пролећна и јесења миграција, као и период размножавања сензитивних врста),
 - минималну учесталост теренских обилазака у наведеним периодима, које спроводи овлашћено стручно лице или правно лице са одговарајућим референцама из области заштите природе,
 - методологију претраге,
 - начин евидентирања, верификације налаза и извештавања, и
 - јасно дефинисане прагове за примену корективних мера, односно критеријуме чијим се прекорачењем активира обавеза спровођења одговарајућих корективних мера;
 - случају страдања строго заштићених и/или међународно заштићених врста, односно појаве повећаног морталитета на појединим деоницама обавешно се обратити надлежном Заводу за заштиту природе.

7.2. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Права и обавезе републичких органа и органа локалне заједнице задужених за заштиту животне средине јасно су дефинисани у Закону о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16, 76/18, 95/18 и 94/24-др.закон), чланови 69-77, а део права и обавеза проистиче из међународних конвенција и уговора чији је потписник Република Србија.

Наведени Закон прописује, како обавезе оних који потенцијално могу угрозити животну средину, тако и обавезе установа које се баве контролом квалитета животне средине.

8. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Стратегија заштите животне средине дефинисана плановима вишега реда базира на опредељењу одрживог развоја града. Стратегија одрживог развоја, поред осталог, подразумева обезбеђење имплементације свих аспеката заштите животне средине у све сегменте процеса планирања као и спровођења планова. У том процесу полаз чини процењивање еколошких ефеката планских решења како би се на време уочили могући негативни утицаји и предузеле мере за спречавање и ублажавање утицаја, као и мере за унапређење квалитета животне средине.

Садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, а донекле и основни методолошки приступ дефинисани су Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 - др. Закон, 95/18 - др. Закон и 94/24). Специфичност конкретнoг плана, ниво плана, као и карактеристике постојећег стања животне средине на планском подручју, условили су да садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја у одређеној мери буде модификован и прилагођен основним карактеристикама плана.

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 94/24), члан 14, дефинисан је садржај Извештаја о стратешкој процени.

Обавезни елементи извештаја о стратешкој процени су:

- 1) полазне основе стратешке процене;
- 2) општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
- 3) процена могућих непосредних, посредних, кумулативних, прекограничних, краткорочних, средњорочних и дугорочних, трајних и привремених, позитивних и негативних утицаја спровођења плана на чиниоце животне средине на предметном подручју;
- 4) предлог мера предвиђених за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину;
- 5) одлука надлежног органа донета у поступку главне оцене прихватљивости за планове који самостално или заједно са другим планом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже;
- 6) смернице за спровођење стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;
- 7) програм праћења стања животне средине у току спровођења плана (мониторинг);
- 8) приказ коришћене методологије и тешкоће у изради извештаја о стратешкој процени;
- 9) приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план;

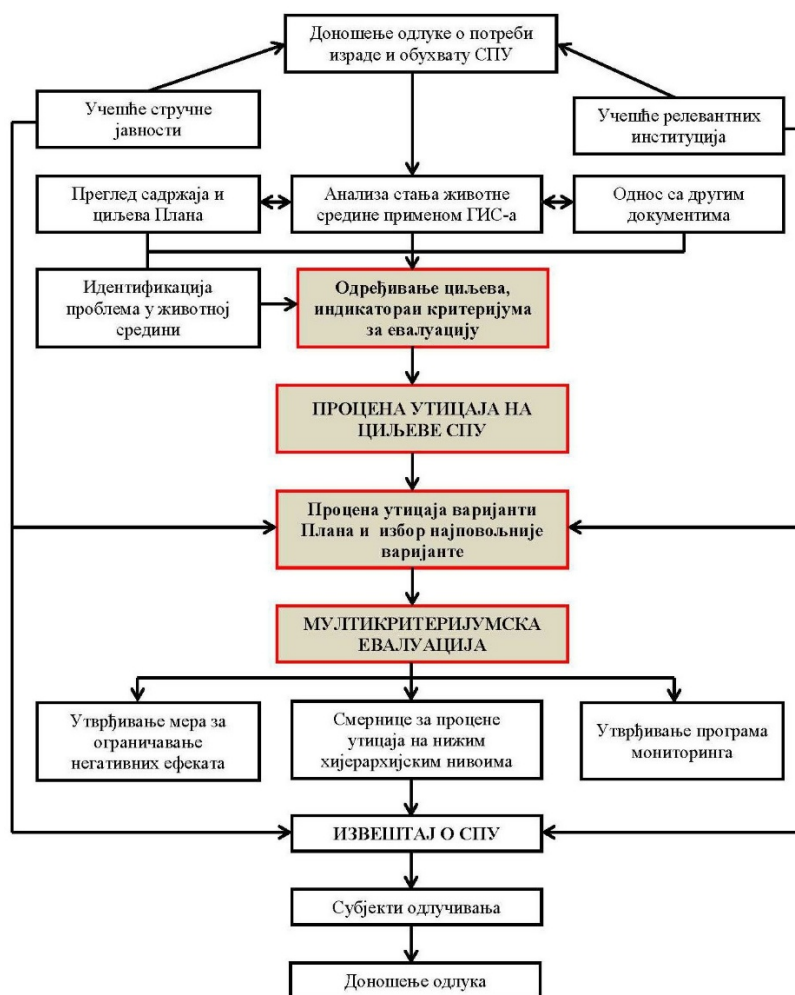
- 10) нетехнички резиме информација добијених у оквиру тач. 1)–9) овог става и закључке до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности;
- 11) други подаци од значаја за стратешку процену у складу са критеријума за оцену извештаја о стратешкој процени из Прилога 2.

Општи методолошки принцип, базиран на примени наведених закона, подразумева континуирани поступак усаглашавања процеса израде планског документа са процесом поступка стратешке процене кроз унапред утврђени редослед фаза или корака, а који се односе на: анализу стања свих релевантних фактора-чиниоца животне средине, идентификацију постојећих извора загађења, као и процену потенцијално могућих негативних утицаја, предлога најповољнијег решења са аспекта заштите животне средине, предлога мера за спречавање и ублажавање током свих фаза израде планског документа, као и предлог мониторинга током спровођења планског документа и експлоатације објекта.

На почетку се утврђују општи циљеви стратешке процене који се дефинишу у складу са одредбама стратешких развојних докумената, а посебни циљеви стратешке процене се дефинишу на основу идентификованих проблема и могућности превазилажења у оквиру стратешке процене, односно конкретног планског документа.

На основу дефинисаних посебних циљева стратешке процене, а као резултат уважавања и прилагођавања специфичним карактеристикама датог планског документа, утврђена је методологија рада која је примењена у изради и ове стратешке процене и спроведна је у неколико оперативних фаза:

- прво су утврђене полазне основе стратешке процене које обухватају: дефинисање предмета као и просторног обухвата студије, циљева и метода рада, правног, планског и документационог основа;
- затим је анализирано постојеће стање и стање квалитета чиниоца животне средине анализираних кроз природне услове, вредновање квалитета ваздуха, земљишта и угрожености буком на основу расположивих података добијених од релевантних институција, расположивих анализа и студија као и на основу података добијених циљаним мерењима;
- потом је извршена процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама и искустава других земаља и процена угрожености повредивих ресурса у околини планираних садржаја и процене еколошког ризика; и
- након тога су предложене мере за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације плана, мере за унапређење стања животне средине, мера за праћење стања животне средине које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Слика бр 14: Процедурални оквир и методологија изrade СПУ

Недостатак мониторинга животне средине на подручју Плана представљао је извесну потешкоћу у приказу оцене постојећег стања.

9. ДРУГИ ПОДАЦИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕШКУ ПРОЦЕНУ

У изradi стратешке процене, поред наведеног планског основа, коришћени су подаци преузети из расположиве документације прибављене у сарадњи са релевантним институцијама, литературе, као и позната страна и домаћа искуства. На овај начин прикупљени су подаци о клими, природним и створеним карактеристикама, становништву, стању природних и културних добара, као и други подаци из расположиве документационе основе.

10. НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ И ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗRADE ИЗВЕШТАЈА

Повод за изradу предметног извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину је приступању изradi стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу ДВ 35 kV између ВЕ Пољаница и ВЕ Грот и Облик, ДВ 400 kV између ВЕ Грот и Облик и ПРП 400 kV „Врање 5“, ПРП 400 kV „Врање 5“ са два прикључна једнострука ДВ 400 kV по принципу „улаз-излаз“ на постојећи ДВ 400 kV бр. 461, ТС Лесковац 2-ТС Врање 4, град Врање (Сл. гласник Града Врања 23/25).

Планирање, уређење и заштита простора обухваћена Планом за потребе изградње и функционисања траса далековаода у служби ветроелектрана “Пољанице” и “Грот и Облик” на територији града Врања заснива се на начелима утврђеним законском регулативом и смерницама из планова вишег реда. Ови принципи представљају оквир за дефинисање планских решења и обавезујуће смернице за носиоце израде и спровођења планских докумената. Њихова примена обезбеђује интегрални приступ просторној организацији, усклађивање развојних потреба са јавним интересом и дугорочну одрживост система енергетске инфраструктуре.

Циљеви израде Плана су:

- Стварање планског основа за директно спровођење, израду техничке документације и прибављање дозвола у складу са законском регулативом, за потребе прикључења ВЕ „Пољанице“ и ВЕ „Грот и Облик“ на преносну електроенергетску мрежу.
- Одређивање система преноса, начин и техничке карактеристике прикључења на електроенергетски систем Републике Србије;
- Максимизирање бенефита од производње еколошки чисте енергије уз минимизирање негативних утицаја на људе, природно и створено окружење.
- Дефинисање правила грађења и правила уређења обухвата ПДР-а;
- Процена и минимизовање утицаја планираног система на природну средину, насељена места у ближем и даљем окружењу, постојећу путну мрежу и укупну инфраструктуру;
- Обезбеђење планског основа за пројектовање и изградњу путне и друге инфраструктуре у зони далековаода и ПРП.
- Укључивање свих заинтересованих страна у процес планирања и договор око планског решења које је од највећег заједничког интереса за све.

Концепција техничког решења подразумева и оптимално коришћење постојећих потенцијала подручја, заштиту подручја и усклађивање са потребама корисника простора. Критеријуми за одабир коридора за планиране далеководне и локације ПРП-а били су су:

- избегавање осетљивих или рестриктивних зона (стамбених подручја и изолованих кућа);
- избегавање успостављања нових коридора кроз заштићена подручја подручја са природним вредностима и културним наслеђем где год је то могуће;
- одабир најкраћег могућег пута између две тачке спајања, имајући у виду услове на терену;
- избегавање подручја под комплексом висококвалитетних шума;
- могућност коришћења или близина постојеће инфраструктуре која би олакшала изградњу и одржавање ДВ;
- могућност саобраћајног прикључка на постојећу саобраћајну инфраструктуру;
- климатске одлике предметног подручја;
- инжењерско-геолошки услови терена дуж трасе ДВ и планиране локације ПРП-а.

Поред ових критеријума подразумева се и примена националних стандарда и добра инжењерска пракса које постављају додатна ограничења и захтеве за одабир трасе ДВ. Један од најважнијих се тиче примене мера за ограничења електромагнетних поља.

Питања која су разматрана у току поступка израде стратешке процене утицаја, као и у току израде планског документа, дефинисана су Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и Законом о заштити животне средине. Специфично гледано, разматрана питања проистичу из анализе стања чинилаца животне средине на конкретном простору, значаја и карактеристика плана и карактеристика утицаја планираних садржаја на микро и макро локацију у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја плана на животну средину.

Извештајем о стратешкој процени утицаја предметног плана извршена је процена утицаја планских решења на животну средину са циљем да се интегрисањем основних начела заштите животне средине (начело одрживог развоја, интегрисаности, предострожности,

хијерархије и координације, јавности), у поступку израде и доношења Плана, обезбеди одрживи развој и заштита животне средине. Циљ је да се благовремено, у фази док постоје алтернативе, елиминишу или ограниче негативни утицаји на животну средину и здравље људи.

Као полаз за вршење процене узети су фактори микроклиме града и локалитета у мери доступних података, орографски, хидролошки, хидрогеолошки услови, као и створени услови који се односе на затечено стање чиниоца животне средине, природна и културна добра.

Према специфичностима локације, непосредног окружења и постојећим садржајима на локацији извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења на животну средину, имајући у виду циљеве стратешке процене.

Предметни простор налази се у Врањској котлини, северно и северозападно од Врања. Подручје карактерише развијена речна мрежа, коју чине Врањска река и други водотокови које гравитирају сливу Јужне Мораве. Геоморфолошки, Врање је смештено у котлини окруженој планинским масивима Пљачковице, Крстиловице и Пржара, на значајном саобраћајном правцу који повезује Србију са Северном Македонијом и Бугарском.

Врањска котлина настала је као последица тектонских процеса спуштања терена дуж раседа правца југозапад–североисток, уз накнадно обликовање рељефа деловањем реке Јужне Мораве. Рељеф чине неогене и квартарне терасе које се постепено спуштају ка алувијалној равни леве долинске стране Јужне Мораве.

Траса, која има за циљ повезивање планираних ветроелектрана „Пољанице“ и „Грот и Облик“ са постојећом преносном мрежом, је вођена претежно преко брдско-планинског терена, шумских и пашњачких површина, пратећи конфигурацију терена и избегавајући насељена подручја и веће концентрације стамбених објеката. На појединим деоницама укршта се са локалним и некатегорисаним путевима, као и са мањим водотокима и јаругама карактеристичним за планинско подручје.

Предметним Планом нису обухваћена заштићена подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите у складу са Законом о заштити природе, али се налази у обухвату еколошки значајног подручја за дневне лептире под називом „Кукавица“. На ширем простору предметног Плана евидентирана су станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња: ускршњи лептир (*Zerynthia polyxena*), мнемозина (*Parnassius mnemosyne*), велики дукат (*Lycaena dispar*), мрки многобојац (*Myrphana vaualbum*) и шумски шаренац (*Euphydryas maturna*), обични смук (*Zamenis longissimus*), врста мрмољка (*Triturus macedonicus*), шарени даждевњак (*Salamandra salamandra*), зелена крастача (*Pseudepidalea viridis*), рибарица (*Natrix tessellata*), белоушка (*Natrix natrix*), планински мрмољак (*Mesotriton alpestris*), мали мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), гаталинка (*Hyla arborea*), степски смук (*Dolichophis caspius*), смукуља (*Coronella austriaca*), јастреб (*Accipiter gentilis*), краткопрсти кобац (*Accipiter brevipes*), мишар (*Buteo buteo*), патуљаста орао (*Hieraaetus pennatus*) и вук (*Canis lupus*) и др., као и приоритетни тип станишта од значаја за заштиту – 91W0 Мезијске шуме букве.

Планско подручје је делимично опремљено инфраструктуром. На планском подручју не обавља се систематски мониторинг квалитета ваздуха, земљишта и нивоа комуналне буке.

У току израде Плана и Извештаја о стратешкој процени утица размартана су три варијантна решења, извршено њихово вредновање и издвојено решење најповољније са становишта циљева, сврхе, географског обухвата плана и програма и процењених утицаја на животну средину.

Разматрана су следећа варијантна решења:

Варијанта 0 – Нереализација Плана

Варијанта 1 – Почетно техничко решење (у коме је једно од планираних стубних места у зони прикључног разводног постројења „Врање 5“ било позиционирано на водном земљишту, односно у простору који је функционално повезан са водотоком, потенцијално

изложен утицајима великих вода, условити додатне интервенције на терену током изградње, повећати ризик од привремене деградације земљишта и нарушавања природног отицања површинских вода)

Варијанта 2 – Оптимизовано планско решење (извршена је оптимизација техничког решења, при чему је спорно стубно место измештено ван водног земљишта, истовремено избегавајући осетљиве просторе и рецепторе, тако да је коридор далековода вођен на начин који у највећој могућој мери заобилази насељена подручја, групације стамбених објеката и друге садржаје осетљиве на потенцијалне утицаје електроенергетске инфраструктуре).

Закључено је да је Варијанта 2 најповољнија са аспекта заштите животне средине, јер обезбеђује реализацију планиране инфраструктуре уз минимизацију потенцијалних негативних утицаја на водно земљиште, водне ресурсе и становништво. Из тог разлога она је усвојена као планско решење у Нацрту плана.

Вишекритеријумском анализом планских решења, у односу на циљеве стратешке процене, закључено је да се могу очекивати одређени негативни утицаји (заузеће пољопривредних и шумских површина, утицај на станиште присутних биљних и животињских врста, потенцијално загађење у случају акцидента и сл). Међутим, реализацијом дефинисаних мера заштите животне средине очекује се да се процењени негативни утицаји сведу у границе прихватљивости, односно да мере допринесу спречавању, смањењу или отклањању сваког значајнијег штетног утицаја на животну средину. Са аспекта заштите животне средине и здравља становништва највећи позитиван утицај имају планска решења која се односе на изградњу инфраструктуре и обезбеђење друштвеног стандарда.

Израдом Плана детаљне регулације за електроенергетске далеководе очекују се следећи ефекти у простору:

- Просторна усаглашеност и рационално коришћење простора

Планирањем трасе далековода обезбеђује се усаглашеност са постојећом и планираном наменом површина, у складу са документима вишег реда. Предвиђа се избегавање конфликта са насељеним подручјима, инфраструктурним коридорима и зонама посебне намене, као и рационално коришћење простора кроз могућност делимичне интеграције са другим инфраструктурама у заједничком коридору.

- Техничка и енергетска ефикасност

Планирана траса доприноси повећању стабилности и поузданости електроенергетског система, као и смањењу техничких губитака у преносу енергије. Омогућава се оптималан пренос енергије из ВЕ Пољанице и ВЕ Грот и Облик у систем, повећање капацитета и повезивање са постојећом и планираном мрежом, у складу са потребама развоја привреде и насеља.

- Заштита природе животне средине

Планирањем се обезбеђује минимизирање негативних утицаја на природна станишта, шуме, пољопривредно земљиште и водотоке. Планско решење обезбеђује поштовање прописаних стандарда за електромагнетно зрачење и буку. У складу са условима надлежних институција планом су дефинисане мере заштите природе, посебно заштићених врста, санације терена, пошумљавања и рекултивације након изградње.

- Социјална и правна заштита

Планом се обезбеђује заштита становништва и имовине кроз дефинисање заштитних и безбедносних појасева у складу са важећим прописима, и спречава нарушавање услова становања.

- Развојни и институционални ефекти

Реализација плана доприноси унапређењу енергетске инфраструктуре као предуслова за привредни и друштвени развој. Остварује се координација са другим инфраструктурним

системима и повећава инвестициона предвидљивост и правна сигурност у простору. Посебно је значајно јачање инфраструктуре за коришћење енергије из обновљивих извора.

Остваривањем наведених ефеката планирања обезбеђује се рационално, безбедно и еколошки прихватљиво коришћење простора, експлоатација енергије ветра као еколошки чисте енергије, и технички, економски и друштвено одрживо функционисање система преноса енергије на подручју обухвата плана.

Анализирајући наведени План у целини, као и појединачна планска решења, може се констатовати да се све планиране активности, уз поштовање еколошких стандарда и норматива, прописаних мера и мониторинга, могу реализовати на планском подручју.

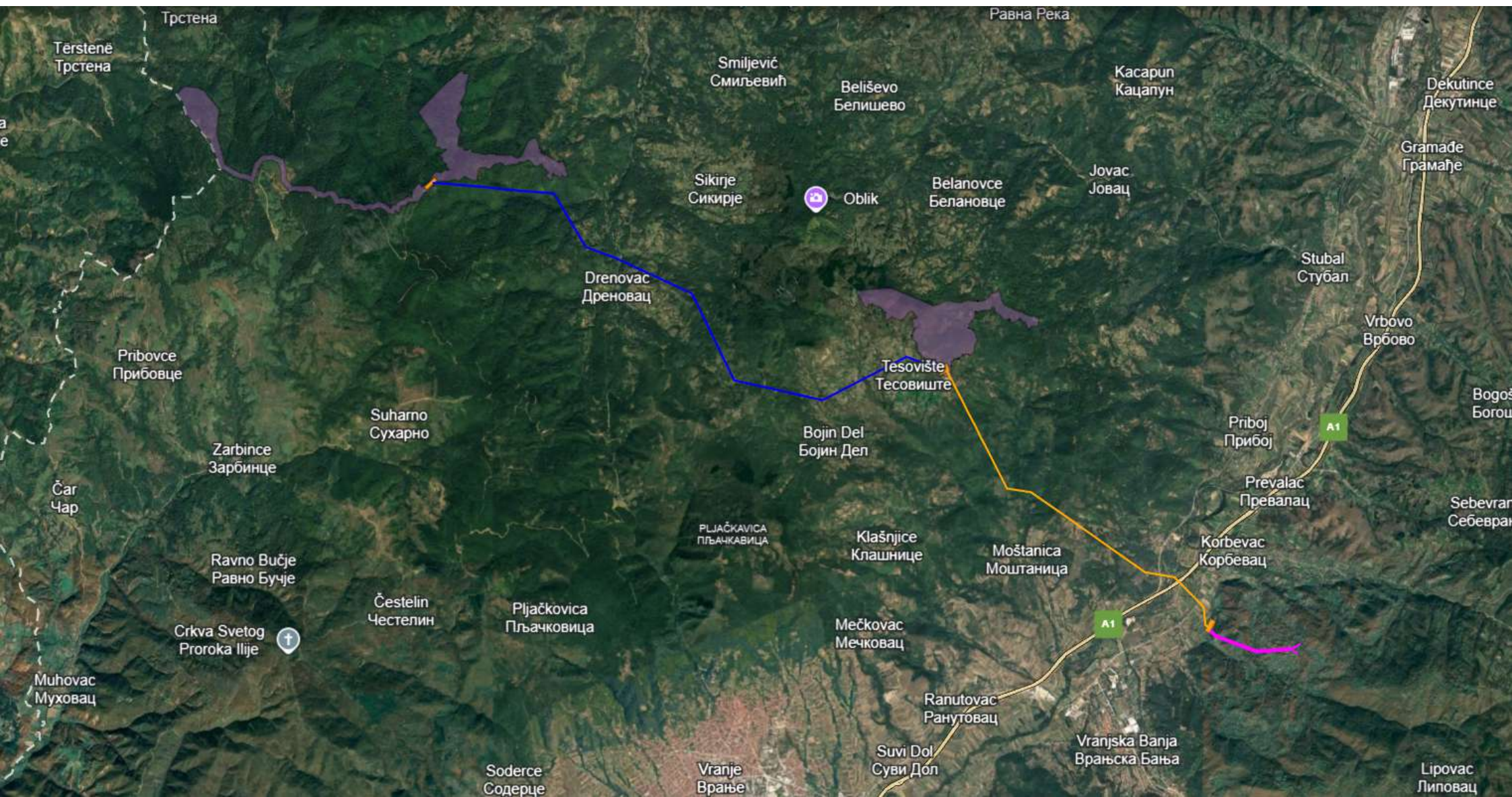
11. ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

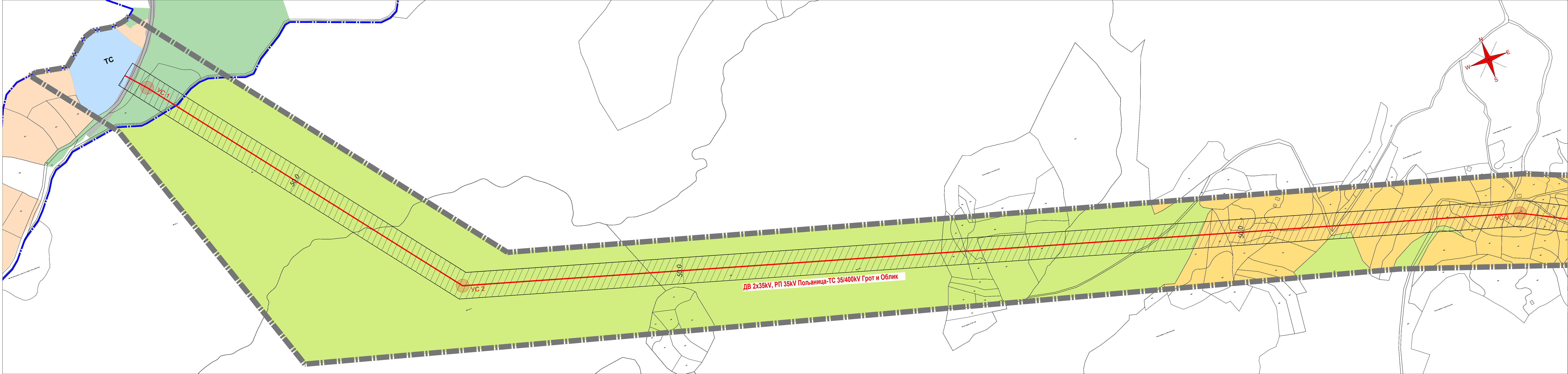
- Прегледна ситуација на ортофото подлози
- Планирана намена површина листови 1-8

12. ДОКУМЕНТАЦИЈА

- Решење о приступању стратешкој процени утицаја на животну средину,
- Услови Завода за заштиту природе Србије,
- Услови Завода за заштиту споменика културе Ниш,
- Услови Републичког сеизмолошког завода,
- Услови ЈП Србијаводе доо,
- Услови ПД Србијашуме доо.

Услови ЈКП и других надлежних институција, који су поштовани приликом израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, саставни су део документације Плана.

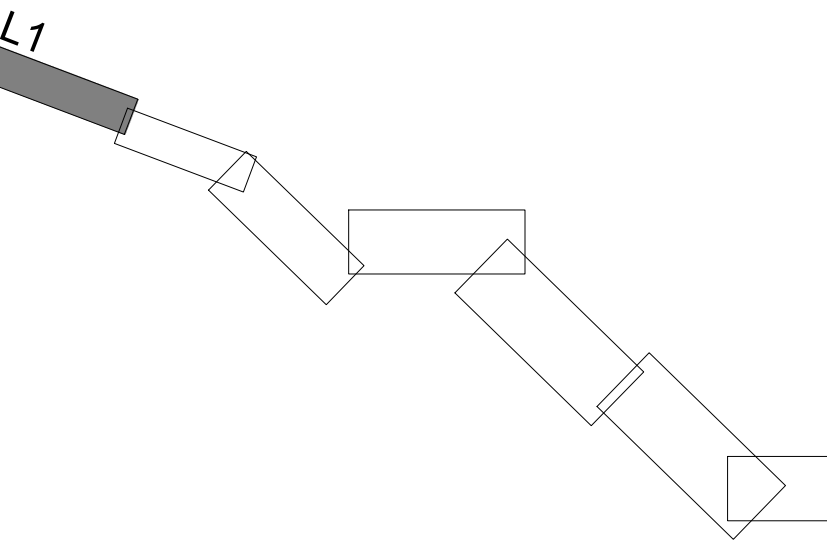

- ЛЕГЕНДА:
- граница Плана детаљне регулације
 - граница ПДР ветроелектране "Пољаница" /решење са ЈУ/
 - траса планираног далековода 35 кV
 - приказ планираних стубова далековода 35 кV
 - заштитни појас далековода

шумско земљиште

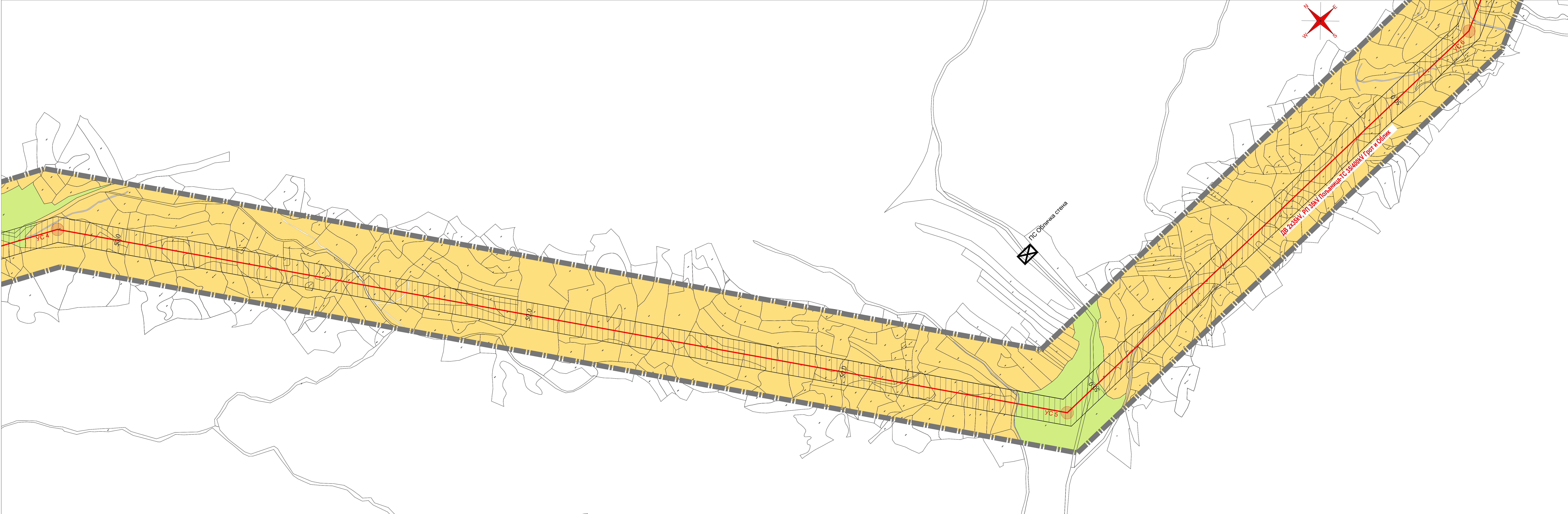
планиране намене дефинисане према ПДР ветроелектране "Пољаница" /решење са ЈУ/

- шумско земљиште
- пољопривредно земљиште
- ТС планирана трансформаторна станица
- планирана јавна саобраћајница

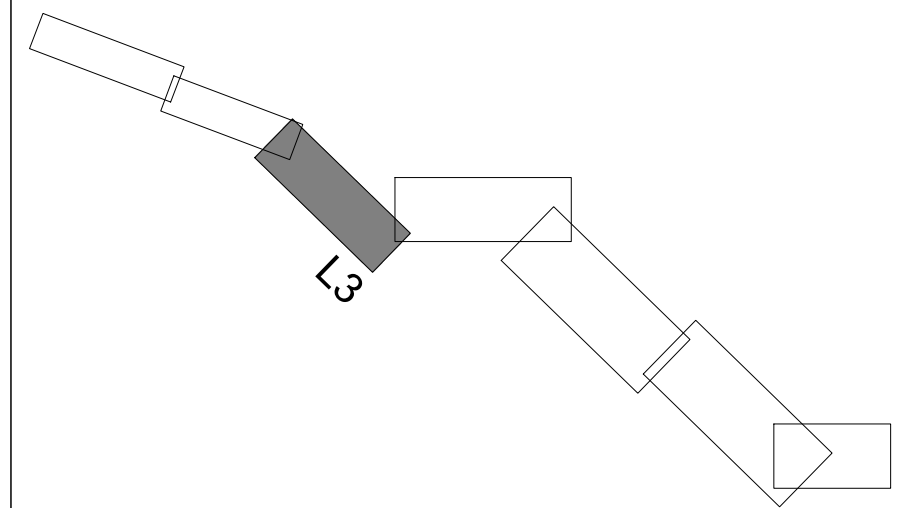

ДВ 2x35кV, РП 35кV Пољаница-ТС 35/400кV Грот и Облик

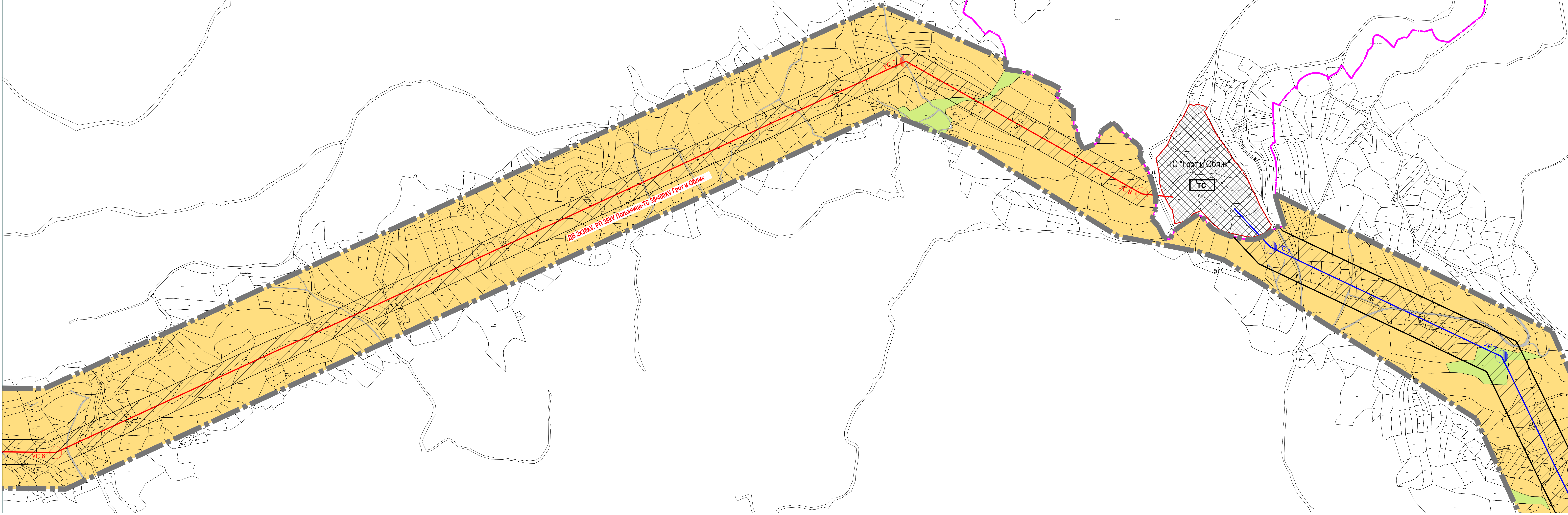
Пројектант: 	Директор: 	Наручилац: "WINDFLOW WEST" д.о.о. Београд
Документ бр. ПДР-01-25		Врста техничке документације: ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
Одговорни урбаниста: ЈАСМИНА ЂОКИЋ ПАВКОВ, дипл.инж.арх.		Назив графичког прилога: ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА
		Број листа: 2.1
лиценца број: 200 129911		Размера: 1 : 2500

- ЛЕГЕНДА:
- граница Плана детаљне регулације
 - траса планираног далековода 35 kV
 - приказ планираних стубова далековода 35 kV
 - заштитни појас далекоиода
 - постојећа лансирна (противградна) станица - измешта се
 - шумско земљиште
 - пољопривредно земљиште
 - некатегорисани путеви

Проектант: INTEGRITY	Директор: Милан Ђокић INTEGRITY STUDIO Датум: 01-20	Наручилац: "WINDFLOW WEST" д.о.о. Београд
ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДНУ ДВ 35 kV ИЗМЕЂУ ВЕ ПОЉАНИЦА И ВЕ ГРОТ И ОБЛИК, ДВ 400 kV ИЗМЕЂУ ВЕ ГРОТ И ОБЛИК И РП 400 kV, ВРАЊЕ 5", РП 400 kV, ВРАЊЕ 5" СЛ ДВА, ПРИКЉУЧНА ЈЕДИНСТВА ДВ 400 kV ПО ПРИНЦИПУ, УГЛАВНО "НА ПОСТОЈЕЋИ ДВ 400 kV ВР 401, ТС ЛЕСКОВАЦ 2-ТС ВРАЊЕ 4, ГРАД ВРАЊЕ		
Одговорни урбаниста: Јасмина Ђокић Павковић Датум: 01-20	Врста техничке документације: ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ Назив графичког прилога: ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА	Број листа: 2.3 Размера: 1 : 2500

ЛЕГЕНДА:

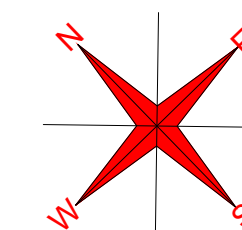
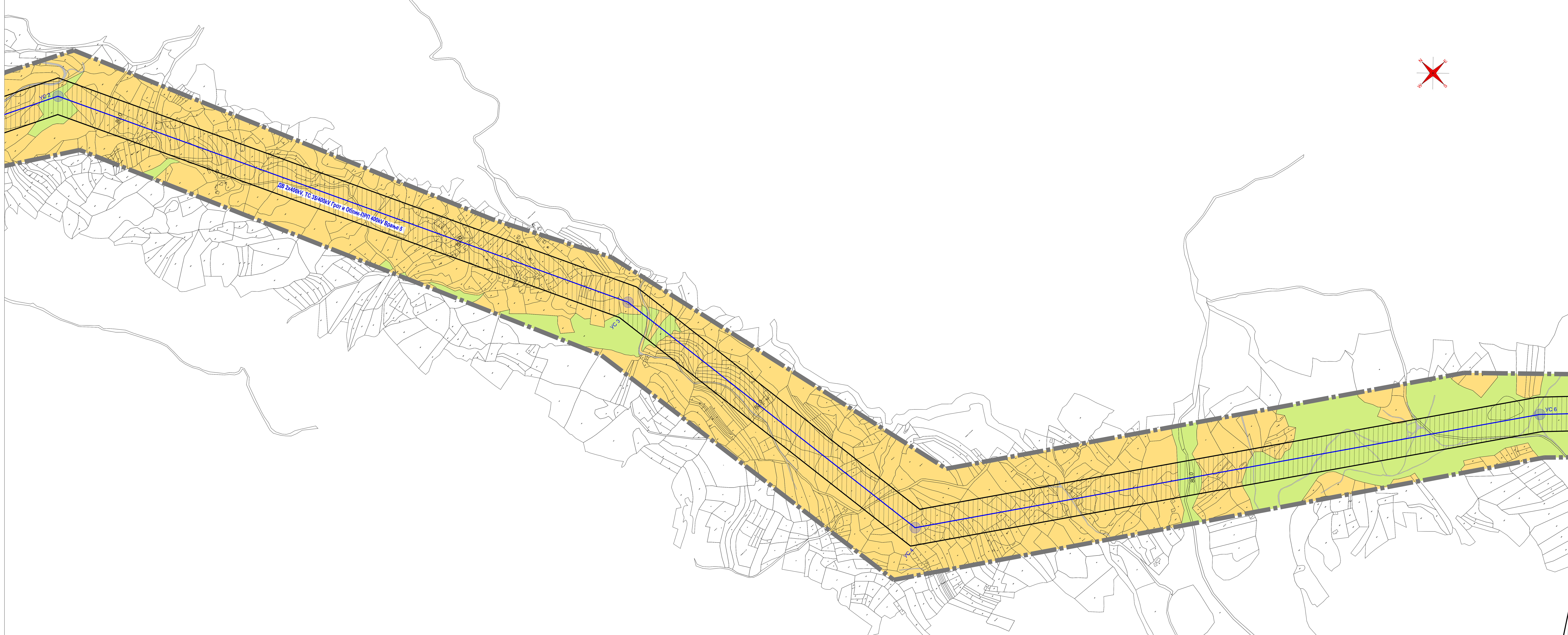
- граница Плана детаљне регулације
- граница ПДР ветроелектране "Грот и Облик" ("Сл. лист града Врање" бр.29/24)
- регулациона линија - према ПДР ветроелектране "Грот и Облик"
- траса планираног далековода 35 kV
- приказ планираних стубова далековода 35 kV
- траса планираног далековода 400 kV
- приказ планираних стубова далековода 400 kV
- заштитни појас далековода
- шумско земљиште
- пољопривредно земљиште
- некатегорисани путеви
- планиране намене дефинисане у ПДР ветроелектране "Грот и Облик"
- инфраструктурне површине
- ТС планирана трансформаторска станица ТС "Грот и Облик"

ПРОЈЕКАТ

Директор: Милош Ђорђевић
Инженер: Јасмина Ђокић Павковић
Датум: јун 2026. године

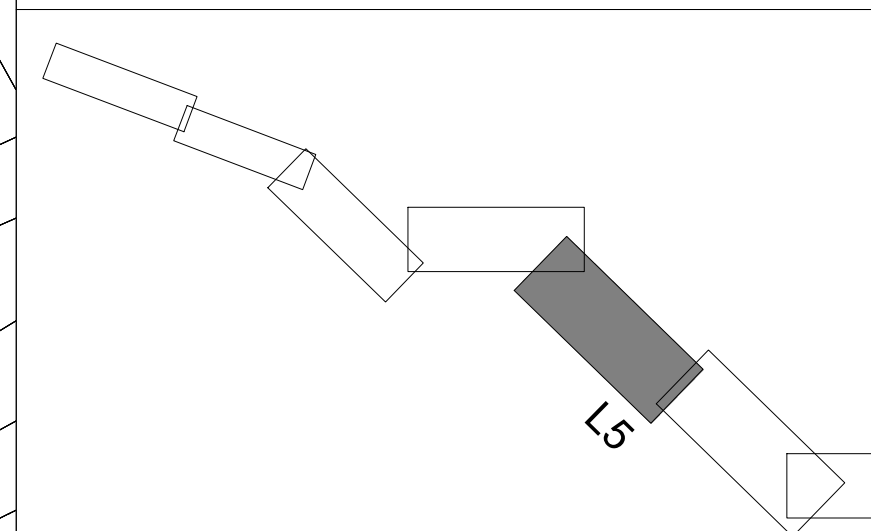
Наручилац: "WINDFLOW WEST" д.о.о. Београд
Документ бр. ПДР-01-26
План детаљне регулације за изградњу ДВ 35 kV између Ве Пољаница и Ве Грот и Облик, ДВ 400 kV између Ве Грот и Облик и Грот 400 kV, Врање 5", Грот 400 kV, Врање 5" са ДВА ПРИМОРНА ЕДИНСТВА ДВ 400 kV ПО ТРИЦЕНТРУ, УЛАЗ И ИЗЛАЗ НА ПОСТОЈЕЋИ ДВ 400 kV БР. 461, ТС ЛЕСКОВАЦ 2-ТС ВРАЊЕ 4, ГРАД ВРАЊЕ

Врста техничке документације: ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
Назив грађевинског прилога: ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА
Број листа: 2.4
Размера: 1 : 2500

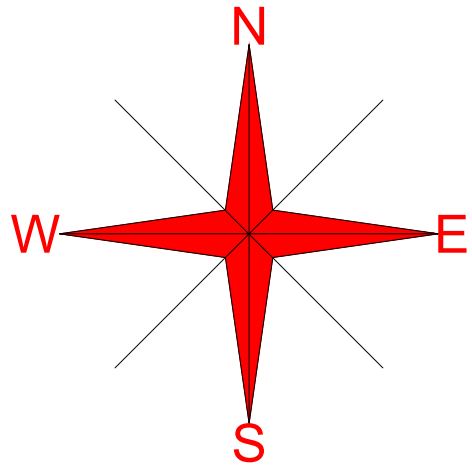
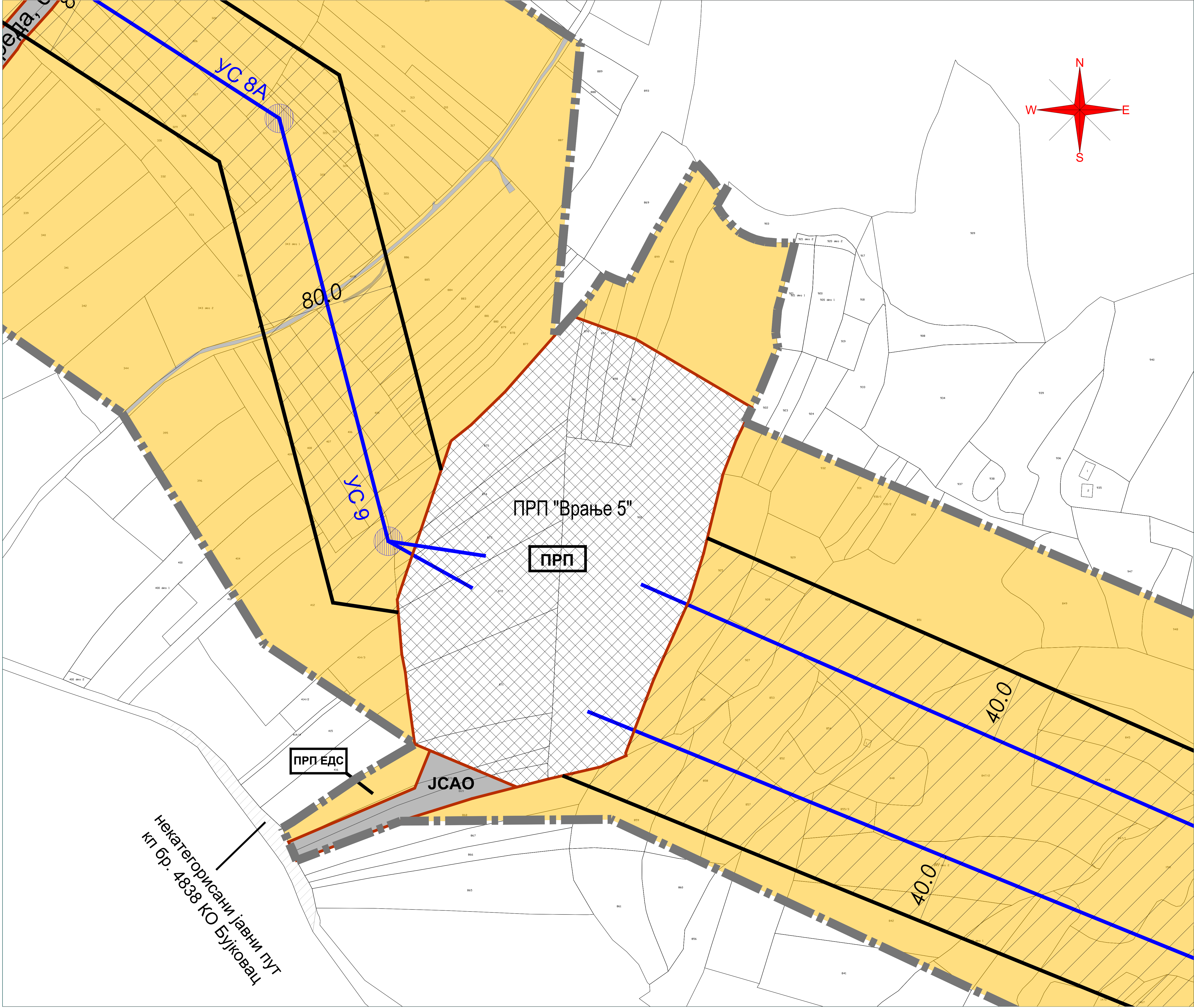
- ЛЕГЕНДА:
	граница Плана детаљне регулације
	траса планираног далековода 400 kV
	приказ планираних стубова далековода 400 kV
	заштитни појас далековода

- шумско земљиште
 полупривредно земљиште
 некатегорисани путеви

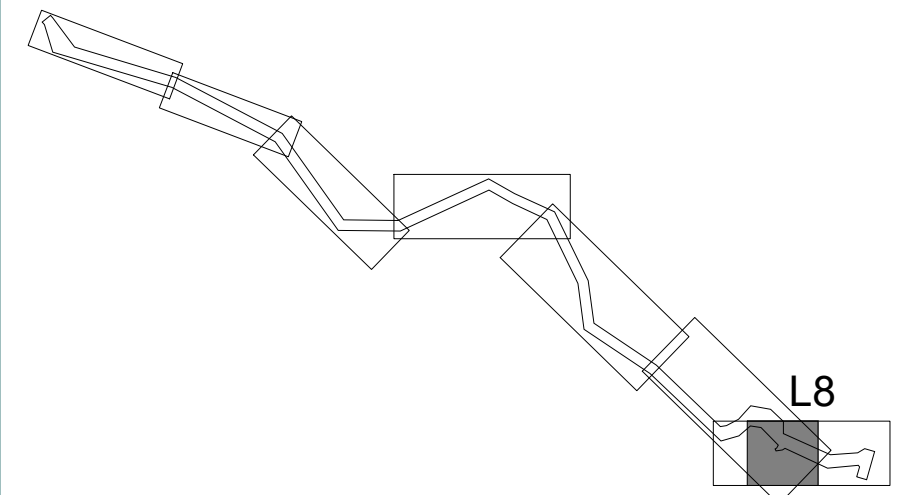

Учество:	Местоположение:	Намену:	
	Душан Тошковић "METASTAR" STUDIO	"HARDUO WEST" d.o.o. Beograd	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ	У ИЗРАDU ДУШАН ТОШКОВИЋ	У ИЗРАDU КРЕЊИЧЕВИЋ ПОЛИЦИЈА И БЕ ПОТРОШЕ	
ДИЗАЈНИН	МЕТАСТАР	ДИЗАЈНИН	
ПЛАН ДЕТАЛЈНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ			

- ЛЕГЕНДА:
- граница Плана детаљне регулације
 - траса планираних далековаода 400 kV
 - приказ планираних стубова далековаода 400 kV
 - заштитни појас далековаода
 - регулациона линија
 - пољопривредне површине
 - некатегорисани путеви
 - ЈСАО
јавне саобраћајне површине
- приступ планираном ПРП постројењу
 - јавне инфраструктурне површине
 - ПРП
планирано прикључно разводно постројење
400 kV ПРП "Браће 5"
- власништво "ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ"
 - ПРП ЕДС
планирана локација прикључно разводног постројења
- власништво "ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА СРБИЈЕ"

Пројектант: INTEGRATIVNI STUDIO d.o.o.	Директор: Милан Ђокић	Наручилац: "WINDFLOW WEST" d.o.o. Beograd
Документ бр. ПДР-01-25		Број листа: 2.8
ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ДВ 35 kV ИЗМЕЂУ ВЕ ПОЉАНИЦА И ВЕ ГРОТ И ОБЛИК, ДВ 400 kV ИЗМЕЂУ ВЕ ГРОТ И ОБЛИК И ПРП 400 kV „БРАЋЕ 5“, ПРП 400 kV „БРАЋЕ 5“ СА ДВА ПРИКЉУЧНА ЈЕДНОСТРУКА ДВ 400 kV ПО ПРИНЦИПУ „УЛАЗ-ИЗЛАЗ“ НА ПОСТОЈЕЋИ ДВ 400 kV БР. 461, ТС ЛЕСКОВАЦ 2-ТС БРАЋЕ 4, ГРАД БРАЋЕ		
Одговорни урбаниста: ЈАСМИНА ЂОКИЋ ПАВКОВ, дипл. инж. арх.	Врста техничке документације: ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ Назив графичког прилога: ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА	Размера: 1 : 1.000
лиценца број: 200.129911	Јасмина Д. Ђокић Павков 200.1299.11 Београд	датум: јул 2026. године

некатегорисани јавни пут
кп бр. 4838 КО Бујковац

На основу члана 9. став 1. и 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 94/24), у вези с чланом 46. Закона о планирању и изградњи („Сл.гласник РС“ број 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23) и члана 18. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о организацији Градске управе града Враћа („Службени гласник РС“, број 28/24 и 17/25), Одељење за урбанизам Градске управе града Враћа, доноси:

РЕШЕЊЕ

О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ДВ 35 kV ИЗМЕЂУ ВЕ ПОЉАНИЦА И ВЕ ГРОТ И ОБЛИК, ДВ 400 kV ИЗМЕЂУ ВЕ ГРОТ И ОБЛИК И ПРП 400 kV „ВРАЊЕ 5“, ПРП 400 kV „ВРАЊЕ 5“ СА ДВА ПРИКЉУЧНА ЈЕДНОСТРУКА ДВ 400 kV ПО ПРИНЦИПУ „УЛАЗ-ИЗЛАЗ“ НА ПОСТОЈЕЋИ ДВ 400 kV БР. 461, ТС ЛЕСКОВАЦ 2-ТС ВРАЊЕ 4

1. Приступа се спровођењу поступка стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу ДВ 35 kV између ВЕ Пољаница и ВЕ Грот и Облик, ДВ 400 kV између ВЕ Грот и Облик и ПРП 400 kV „Врање 5“, ПРП 400 kV „Врање 5“ са два прикључна једнострука ДВ 400 kV по принципу „улаз-излаз“ на постојећи ДВ 400 kV бр. 461, ТС Лесковац 2-ТС Врање 4 (у даљем тексту: план детаљне регулације), према претходно прибављеном Мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине, број **003481905 2025 08033 004 160 380 001** од **20.08.2025.** године.

2. Поступак стратешке процене биће спроведен по поступку утврђеном Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 94/24).

3. Оквирна граница Плана обухвата територије катастарских општина на територији Града Враћа: КО Бујковац, КО Моштаница, КО Гумериште, КО Тесовиште, КО Обличка Сена, КО Бојин Дел, КО Дреновац, КО Добрејанце, КО Рождаце. Површина подручја обухваћеног оквирном границом Плана износи око 215,7 ха.

Коначна граница обухвата биће дефинисана у току израде Нацрта Плана

4. Разлог за спровођење поступка стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације, према критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја из Прилога 1 Закона, јесу:

- карактеристике плана детаљне регулације могу имати значајан утицај за заштиту животне средине и одрживи развој;
- планом предвиђене намене могу имати утицаје на чиниоце животне средине, као што су: ваздух, вода, земљиште, клима и климатске промене, становништво и здравље људи;
- план детаљне регулације је од значаја за примену посебних закона (коришћење обновљивих извора енергије);
- план детаљне регулације успоставља оквир за одобравање и реализацију пројеката који могу да имају значајан утицај на животну средину.

5. Плански основ за израду плана детаљне регулације представља:

- Просторни план града Враћа („Сл. гласник града Враћа“ бр. 18/18, 36/20-исправка и 10/23-исправка).

- Уредба за утврђивање Просторног плана подручја инфраструктурног коридора Ниш-граница Републике Македоније („Службени гласник РС“ бр. 77/02, 127/14, 102/17 др. Уредба и 100/21).

6. Стратешка процена подразумева припрему извештаја о стању животне средине, спровођење поступака одлучивања и доношења или усвајања одређених планова и програма, а врши се ради приказа утицаја Плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину, односно степена утицаја на друге планове и програме. Извештај о стратешкој процени подразумева део документације која се прилаже уз План и садржи индентификацију, опис и процену могућих значајних утицаја на животну средину због реализације Плана, као и варијанте разматране и усвојене на основу циљева и обухвата Плана.

7. У оквиру стратешке процене утицаја на животну средину размотриће се питања и проблеми везани за животну средину у плану и могућности утицаја на наведене чиниоце животне средине као и карактеристике утицаја (вероватноћа, интензитет, сложеност, временска и просторна димензија), према критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја из Прилога 1 Закона. Стратешком проценом утицаја на животну средину неће се разматрати прекогранична природа утицаја.

8. О извршеној стратешкој процени утицаја Плана на животну средину израдиће се извештај који ће обухватити обавезне елементе утврђене у члану 14. Закона о стратешкој процени утицаја.

Извештај о стратешкој процени садржи:

- полазне основе стратешке процене;
- општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
- процена могућих непосредних, посредних, кумулативних, прекограничних, краткорочних, средњорочних и дугорочних, трајних и привремених, позитивних и негативних утицаја спровођења плана на чиниоце животне средине на предметном подручју;
- предлог мера предвиђених за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину;
- одлука надлежног органа донета у поступку главне оцене прихватљивости за планове који самостално или заједно са другим планом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже;
- смернице за спровођење стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;
- програм праћења стања животне средине у току спровођења плана (мониторинг);
- приказ коришћене методологије и тешкоће у изради извештаја о стратешкој процени;
- приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план;
- нетехнички резиме информација добијених у оквиру тач. 1)–9) овог става и закључке до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности;
- други подаци од значаја за стратешку процену у складу са критеријума за оцену извештаја о стратешкој процени из Прилога 2.

9. Орган надлежан за припрему плана и програма одлучује о избору израђивача извештаја о стратешкој процени, по поступку утврђеном законом. Израђивач извештаја о стратешкој процени може да буде правно лице или предузетник који је уписан у одговарајући регистар за обављање стручне, научне или техничке делатности, делатности планирања и израде анализа планова и програма, у областима које су предмет стратешке процене из члана 5. став 1. овог закона. За потребе израде Извештаја о

стратешкој процени утицаја биће образован мултидисциплинарни радни тим састављен од стручних лица квалификованих за анализу сваког од елемената стратешке процене. Израда Стратешке процене биће извршена у складу са роком израде Плана детаљне регулације а који је 12 (дванаест) месеци од дана ступања на снагу одлуке о изради плана. Трошкове израде Извештаја о стратешкој процени сноси наручилац Плана детаљне регулације Windflow West д.о.о. Михајла Аврамовића бр.21, Београд.

10. Орган надлежан за припрему Плана обезбедиће учешће заинтересованих органа и организација и јавности у поступку израде и разматрања извештаја о стратешкој процени на јавном увиду и јавној расправи, прибављањем мишљења од заинтересованих органа и организација и јавности, и у поступку прибављивања сагласности органа надлежног за послове заштите животне средине на Извештај о стратешкој процени, на начин утврђен законом. Извештај о стратешкој процени биће разматран на јавном увиду и јавној расправи. Јавни увид ће бити одржан упоредо са јавним увидом у Нацрт Плана, у трајању од 30 дана. Орган надлежан за припрему Плана обавестиће јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављања Мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења Плана. Орган надлежан за припрему Плана израдиће Извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности, у року од 30 дана од дана завршетка јавне расправе са образложењем о свим прихваћеним или неприхваћеним мишљењима.

11. Орган за припрему Плана доставља надлежном органу за заштиту животне средине на сагласност Извештај о стратешкој процени са извештајем о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности. По добијању Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине може прибавити мишљење других овлашћених организација или стручних лица за поједине области. Орган надлежан за послове заштите животне средине у року од 30 дана од дана пријема извештаја од органа надлежног за припрему плана и програма даје сагласност или одбија да да сагласност на извештај о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему плана и програма не може да упути план и програм у процедуру усвајања безсагласности органа надлежног за послове заштите животне средине на извештај о стратешкој процени.

12. Решење о приступању изради Стратешке процене утицаја је саставни део Одлуке о приступању изради Плана детаљне регулације.

13. Ово Решење објављује се у „Службеном гласнику града Врања“.

14. Решење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику града Врања“.

Образложење

Изради предметног плана приступиће се на основу Одлуке о изради Плана детаљне регулације за изградњу ДВ 35 kV између ВЕ Пољаница и ВЕ Грот и Облик, ДВ 400 kV између ВЕ Грот и Облик и ПРП 400 kV „Врање 5“, ПРП 400 kV „Врање 5“ са два прикључна једнострука ДВ 400 kV по принципу „улаз-излаз“ на постојећи ДВ 400 kV бр. 461, ТС Лесковац 2-ТС Врање 4.

Сходно одредбама из члана 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 94/24), Градска управа града Врања - Одељење за урбанизам, у поступку доношења овог решења, имајући у виду територију плана детаљне регулације, планиране намене и Мишљење органа надлежног за послове заштите животне средине бр. 003481905 2025 08033 004 160 380 001 од 20.08.2025. године, утврдила је да се предметним планом детаљне регулације успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката и да, на основу критеријума прописаних Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, постоји могућност настанка значајних утицаја на

животну средину, у смислу члана 5. ст. 1. и 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 94/24).

У оквиру стратешке процене утицаја на животну средину размотриће се питања и проблеми везани за животну средину у плану и могућности утицаја на наведене чиниоце животне средине као и карактеристике утицаја (вероватноћа, интензитет, сложеност, временска и просторна димензија), према критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја из Прилога 1 Закона. Стратешком проценом утицаја на животну средину неће се разматрати прекогранична природа утицаја.

Извештај о стратешкој процени утицаја плана генералне регулације садржаће елементе из члана 14. став 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 94/24).

На основу наведеног, Одељење за урбанизам Градске управе града Врања доноси решење као у диспозитиву.

**Градска управа Града Врања
Одељење за урбанизам**

Број 003108539 2025 08033 004 031 350 146 од 20.08.2025. године

РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА
Милош Илић, дипл. правник